

ક્રમાંક:મઉમશબ/સંશોધન/૨૦૨૩/૩૧૦૧ - ૩૧૬૬

ગુજરાત માધ્યમિક અને

ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ,

સેક્ટર-૧૦ બી, જૂના સચિવાલય પાસે,

ગાંધીનગર. તા.૨૧/૧૦/૨૦૨૩

પ્રતિ,

જિલ્લા શિક્ષણાધિકારીશ્રી,(તમામ)

ગુજરાત રાજ્ય.

વિષય:- સંસ્કૃત પાઠશાળાના પ્રથમા(ધોરણ-૧૦) અને મધ્યમા(ધોરણ-૧૨)ના પ્રશ્નપત્ર પરિરૂપ મોકલવા બાબત.

સંદર્ભ:-(૧)અત્રેની કચેરીના પત્ર ક્રમાંક:મઉમશબ/સંશોધન/૨૦૨૧/૧૩૩૩-૬૬ તા.૦૮/૦૧/૨૦૨૧

(૨) અત્રેની કચેરીની સિંગલ ફાઇલ પર મળેલ સરકારશ્રીની મંજૂરી.

(૩) અત્રેની કચેરીના પત્રક્રમાંક: મઉમશબ/સંશોધન/૨૦૨૩/૩૭૯૯-૩૮૦૫,

તા.૧૨/૧૦/૨૦૨૩

ઉપરોક્ત વિષય અન્વયે જણાવવાનું કે સંદર્ભ દર્શિત-૨ દર્શિત અત્રેની કચેરીની સિંગલ ફાઇલ પર મળેલ સરકારશ્રીની મંજૂરી અન્વયે સંસ્કૃત પાઠશાળાના તજજ્ઞશ્રીઓ દ્વારા પ્રથમા(ધોરણ-૧૦) અને મધ્યમા (ધોરણ-૧૨)ના ૩૦% હેતુલક્ષી અને ૭૦% વર્ણનાત્મક પ્રકારના પ્રશ્નો મુજબ પ્રશ્નપત્ર પરિરૂપ, ગુણભાર અને નમૂનાના પ્રશ્નપત્રો નીચે દર્શાવેલ વિષયોના તૈયાર કરવામાં આવેલ છે.

ક્રમ	વિષય	વિષય કોડ	ક્રમ	વિષય	વિષય કોડ
૧	અનિવાર્ય સંસ્કૃત વ્યાકરણમ્	૫૦૧	૧	અનિવાર્ય સંસ્કૃત વ્યાકરણમ્	૭૦૧
૨	અનિવાર્ય સંસ્કૃત કાવ્યમ્	૫૦૨	૨	અનિવાર્ય સંસ્કૃતમ્ (કાવ્યમ્)	૭૦૨
૩	સામાજિક વિજ્ઞાનમ્	૫૦૩	૩	સમાજશાસ્ત્રમ્	૭૦૩
૪	ગણિત	૫૦૪	૪	અંગ્રેજી (દ્વિતીય ભાષા)	૭૦૪
૫	વિજ્ઞાન	૫૦૫	૫	મુખ્યવિષય-સાહિત્ય-૧	૭૦૫
૬	અંગ્રેજી (દ્વિતીય ભાષા)	૫૦૬	૬	મુખ્યવિષય-સાહિત્ય-૨	૭૦૬
૭	પૌરોહિત્યમ્	૫૦૭	૭	મુખ્યવિષય-વ્યાકરણમ્-૧	૭૦૭
૮	કમ્પ્યુટર અધ્યયન	૫૦૮	૮	મુખ્યવિષય-વ્યાકરણમ્-	૭૦૮
૯	યોગ, સ્વાસ્થ્ય અને શારીરિક શિક્ષણ	૫૦૯	૯	મુખ્યવિષયવેદ--૧	૭૦૯
-	-	-	૧૦	મુખ્યવિષયવેદ--૨	૭૧૦
-	-	-	૧૧	મુખ્યવિષયઆયુર્વેદ--૧	૭૧૧
-	-	-	૧૨	મુખ્યવિષયઆયુર્વેદ--૨	૭૧૨
-	-	-	૧૩	મુખ્યવિષયદર્શનમ્--૧	૭૧૩
-	-	-	૧૪	મુખ્યવિષયદર્શનમ્--૨	૭૧૪
-	-	-	૧૫	મુખ્યવિષયજ્યોતિષ શાસ્ત્રમ્--૧	૭૧૫
-	-	-	૧૬	મુખ્યવિષયજ્યોતિષ શાસ્ત્રમ્--૨	૭૧૬
-	-	-	૧૭	પૌરોહિત્યમ્	૭૧૭
-	-	-	૧૮	કમ્પ્યુટર અધ્યયન	૭૧૮

P.T.O.

ઉપરોક્ત યાદીમાં સમાવિષ્ટ પ્રથમા(ધો-૧૦) અને મધ્યમા (ધો-૧૨)ના શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૨૩-૨૪થી અમલી પ્રશ્નપત્ર પરિરૂપ, ગુણભાર અને નમૂનાના પ્રશ્નપત્રો આ સાથે મોકલવામાં આવે છે. ઉક્ત વિગતે આપના તાબા હેઠળની તમામ માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક સંસ્કૃત પાઠશાળાઓને જાણ તેમજ અમલ સારું મોકલી આપવા જણાવવામાં આવે છે.

સચિવ

ગુજરાત માધ્યમિક અને
ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ,
ગાંધીનગર

બિડાણ-ઉપર મુજબ

નકલ સવિનય રવાના:

- માન.અધ્યક્ષશ્રી, ગુ.મા.અને ઉ.મા.શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર
- માન.સંયુક્ત નિયામકશ્રી, ગુ.મા.અને ઉ.મા.શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

નકલ રવાના:

- નાયબ નિયામકશ્રી (પરીક્ષા, સામાન્ય પ્રવાહ, SSC), ગુ.મા.અને ઉ.મા. શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગરને જાણ તેમજ જરૂરી કાર્યવાહી કરવા સારું.

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ,
ગાંધીનગર

મધ્યમા-૨ (ધોરણ-૧૨)

શૈક્ષણિક વર્ષ:2023-24

૩૦% હેતુલક્ષી અને ૭૦% વર્ણનાત્મક પ્રમાણેના પ્રશ્નપત્ર પરિરૂપ, ગુણભાર

અને નમૂનાના પ્રશ્નપત્રો

(અત્રેની કચેરીના તા.૧૨/૧૦/૨૦૨૩ના પરિપત્ર ક્રમાંક:મઉમશબ/સંશોધન/૨૦૨૩/૩૭૯૯-૩૮૦૫ અન્વયે)

ક્રમ	વિષય	વિષય કોડ	પેજ નં.
૧	અનિવર્ય સંસ્કૃત વ્યાકરણમ્	૭૦૧	
૨	અનિવાર્ય સંસ્કૃતમ્ (કાવ્યમ્)	૭૦૨	
૩	સમાજશાસ્ત્રમ્	૭૦૩	
૪	અંગ્રેજી (દ્વિતીય ભાષા)	૭૦૪	
૫	મુખ્યવિષય-સાહિત્ય-૧	૭૦૫	
૬	મુખ્યવિષય-સાહિત્ય-૨	૭૦૬	
૭	મુખ્યવિષય-વ્યાકરણમ્-૧	૭૦૭	
૮	મુખ્યવિષય-વ્યાકરણમ્-૨	૭૦૮	
૯	મુખ્યવિષય-વેદ-૧	૭૦૯	
૧૦	મુખ્યવિષય-વેદ-૨	૭૧૦	
૧૧	મુખ્યવિષય-આયુર્વેદ-૧	૭૧૧	
૧૨	મુખ્યવિષય-આયુર્વેદ-૨	૭૧૨	
૧૩	મુખ્યવિષય-દર્શનમ્ -૧	૭૧૩	
૧૪	મુખ્યવિષય-૨ દર્શનમ્	૭૧૪	
૧૫	મુખ્યવિષય-જ્યોતિષ શાસ્ત્રમ્-૧	૭૧૫	
૧૬	મુખ્યવિષય-જ્યોતિષ શાસ્ત્રમ્-૨	૭૧૬	
૧૭	પૌરોહિત્યમ્	૭૧૭	
૧૮	કમ્પ્યુટર અધ્યયન	૭૧૯	

गुजरातमाध्यमिक एवम् उच्चतरमाध्यमिक-शिक्षणबोर्ड, गान्धिनगरम्

कक्षा- मध्यमा -२

प्रश्नपत्रम्-१

गुणाः- १००

विषय कोड -१०१

विषयः- अनिवार्यव्याकरणम्

समयः - होरात्रयम्

विभागः	प्रश्नपत्रस्य प्रारूपम्	गुणाः
A	प्रश्न-०१. अधोलिखितेषु योग्यविकल्पं चित्वा उत्तराणि लिखत । • पञ्च (5) बहुवैकल्पिकाः प्रश्नाः प्रष्टव्याः । • ABCD विकल्पाः प्रदेयाः । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य एकः (1) गुणः प्रदेयः ।	05
	प्रश्न-०२. अधोलिखितानां रूपाणां सिद्धिं कुरुत । (पञ्चसु त्रीणि) • पञ्च (05) रूपाणि प्रष्टव्यानि । • पञ्चसु(5) त्रीणि (3) रूपाणि माधनीयानि । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य पञ्च (5) गुणाः ।	15
B	प्रश्न-०३. रिक्तस्थानं पूरयत । • विकल्पमहितानि दश (10) रिक्तस्थानानि प्रदेयानि । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य एकः (1)गुणः प्रदेयः ।	10
	प्रश्न-०४. A विभागः B विभागेन सह योजयत । • विभाग द्वये समानाः विकल्पाः प्रदेयाः । • आहत्य 'अ', तथा 'व', इत्थं संयोजन-कोष्टकद्वयं प्रष्टव्यम् । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य एकः(1) गुणः प्रदेयः ।	10
C	प्रश्न-०५. अधोलिखितानां रूपाणां सिद्धिं कुरुत । (सप्तसु पञ्च) • सप्त (7) रूपाणि प्रष्टव्यानि । • सप्तसु पञ्च(5) रूपाणि माधनीयानि । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य त्रयः (3) गुणाः ।	15
	प्रश्न-०६. अधोलिखितानां प्रश्नानां योग्यविकल्पं चित्वा उत्तराणि लिखत । • पञ्च (5) बहुवैकल्पिकाः प्रश्नाः प्रष्टव्याः । • ABCD विकल्पाः प्रदेयाः । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य एकः (1) गुणः प्रदेयः ।	05
D	प्रश्न-०७. अधोलिखितानां सूत्राणां पूर्तिं कृत्वा अर्थं लिखत । (केचन पञ्च) • सप्त (7) सूत्राणि प्रष्टव्यानि । • सप्तसु(7) पञ्च (5)सूत्राणां पूर्तिं कृत्वा अर्थं लेख्यम् । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य द्वे (2) गुणाः ।	10
	प्रश्न-०८. रिक्तस्थानं पूरयत । • विकल्पमहितानि दश (10) रिक्तस्थानानि प्रदेयानि । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य एकः(1) गुणः प्रदेयः ।	10
E	प्रश्न-०९. अधो लिखितेषु वाक्येषु सत्यम् असत्यं ज्ञापयत । • दश (10) वाक्यानि प्रष्टव्यानि । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य एकः (1) गुणः।	10
	प्रश्न-१०. अधोलिखितानां प्रश्नानां विस्तारेण उत्तरं लिखत । • चत्वारः (4) प्रश्नाः प्रष्टव्याः । • चतुर्षु (4) प्रश्नद्वयस्य (2) उत्तरं लेख्यम् । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य पञ्च (5) गुणाः ।	10

गुजरातमाध्यमिक एवम् उच्चतरमाध्यमिक शिक्षणबोर्ड, गान्धिनगरम्

गुणभारयोजना

कक्षा – मध्यमा – २

प्रश्नपत्रम् – १

गुणाः – १००

विषय कोड - १०१

विषयः – अनिवार्यव्याकरणम्

समयः- होरात्रयम्

	गुणाः
1. व्याकरणलक्षणम्	04
2. अष्टविधं व्याकरणम्	04
3. समासपरिचयः	04
4. नामधातुप्रकरणम्	05
5. कण्ठ्वादिप्रकरणम्	04
6. आत्मनेपदप्रकरणम्	05
7. परस्मैपदप्रकरणम्	04
8. भावकर्मप्रकरणम्	04
9. कर्मकतृप्रकरणम्	04
10. लकारार्थप्रकरणम्	05
11. कृत्यप्रकरणम्	08
12. पूर्वकृदन्तप्रकरणम्	12
13. उत्तरकृदन्तप्रकरणम्	15
14. विभक्त्यर्थाः	07
15. तर्कसंग्रहः (अनुमानखण्डात्समाप्तिपर्यन्तम्)	15

	100

आदर्श प्रश्नपत्र - २०२३-२४

७/३

गुजरातमाध्यमिक एवम् उच्चतरमाध्यमिक शिक्षण बोर्ड - गान्धिनगरम्

कक्षा - मध्यमा - २	प्रश्नपत्रम् - २	गुणाः - १००
प्रश्नपत्रम् -	अनिवार्यसंस्कृतव्याकरणम्	समयः - होरात्रयम्

विभागः - A

प्रश्नः - ०१) अधोलिखितेषु योग्यविकल्पं चित्वा उत्तराणि लिखत । (०५)

१. अभिज्ञावचने कः लकारः ?

A) लोट् B) लृट् C) लट् D) लङ्

२. मुख्यसमासः कति भवन्ति ?

A) ०५ B) ०९ C) ०४ D) ०६

३. पवित्रम् इत्यत्र कः प्रत्ययः ?

A) इत्र B) ट्रन् C) अच् D) ठक्

४. उपमानस्य कति भेदाः सन्ति ?

A) ०५ B) ०३ C) ०७ D) ०६

५. चकारार्थे कः समासः भवति ?

A) अव्ययीभावः B) द्वन्द्वः C) कर्मधारयः D) तत्पुरुषः

प्रश्नः - ०२) अधोलिखितानां रूपाणां सिद्धिं कुरुत । (पञ्चसु त्रीणि) (१५)

पुत्रीयति , चरित्रम् , निविशते , कण्डूयत , देयम्

गुजरातमाध्यमिक एवम् उच्चतरमाध्यमिक शिक्षण बोर्ड – गान्धिनगरम्

विभाग: – B

प्रश्न: – ०३) रिक्तस्थानं पूरयत ।

(१०)

१. कृत्प्रत्ययः भवति ?
२. धातोः इति सूत्रम् अस्ति ?
३. न यदि सूत्रम् अस्ति ?
४. कुम्भं करोति इति ?
५. कृष्णं याति ?
६. हसनम् इत्यत्र प्रत्ययः ?
७. संस्कारस्य भेदाः सन्ति ?
८. स्मृति विधा ?
९. आधारः विधः ?
१०. स्वाहायोगे विभक्तिः भवति ?

प्रश्न: – ०४) A विभागः B विभागेन सह योजयत ।

(१०)

A	
अनुमानम्	द्विविधम्
चक्राण	यत्
चेयम्	कृ
भूयते	केलिमर
पचेलिमा	यक्

B	
असिद्धः	एकविंशतिः
वाक्यार्थहेतुः	त्रिविधः
संस्कारः	समवायः
नित्यसम्बन्धः	त्रिविधः

गुजरातमाध्यमिक एवम् उच्चतरमाध्यमिक शिक्षण बोर्ड – गान्धिनगरम्

| दुःखानि | त्रिविधः |

विभागः – C

प्रश्नः - ०५) अधोलिखितानां रूपाणां सिद्धिं कुरुत ।(सप्तसु पञ्च) (१५)

कीर्णः , विष्णुः , भिन्नः , अपाचि , प्रवहति , पराजयते , पथीनति

प्रश्नः- ०६) अधोलिखितानां प्रश्नानां योग्यविकल्पं चित्वा उत्तराणि लिखत ।(०५)

१. उपमानादाचारे इत्यनेन सूत्रेण कः प्रत्ययः भवति ?

A) यक् B) शप् C) क्यप् D) क्यच्

२. कार्यम् इत्यत्र कः प्रत्ययः ?

A) तिप् B) अच् C) ण्यत् D) णल्

३. इच्छादि कति गुणाः सन्ति ?

A) ५ B) ३ C) २ D) ९

४. कति अवयवाः सन्ति ?

A) २ B) ४ C) ८ D) ५

५. अपादाने का विभक्तिः भवति ?

A) प्रथमा B) तृतीया C) पञ्चमी D) षष्ठी

गुजरातमाध्यमिक एवम् उच्चतरमाध्यमिक शिक्षण बोर्ड – गान्धिनगरम्

विभाग: – D

प्रश्न: -०७) अधोलिखितानां सूत्राणां पूर्तिं कृत्वा अर्थं लिखत |(समसु पञ्च) (१०)

१. आधारोऽधिकरणे २. स्वतन्त्रः कर्ता
३. क्तवत् निष्ठा ४. पूर्ववत्सनः
५. क्यस्य विभाषा ६. स्त्रियां क्तिन्
७. तृच्

प्रश्न: – ०८) रिक्तस्थानं पूरयत | (१०)

१. भिक्षाकः इत्यत्र प्रत्ययः ? (अक् , षाकन्)
२. तृच् प्रत्ययः भवति ? (कृदन्तः , समासः)
३. विपराभ्यां जेः सूत्रं करोति ? (परस्मैपदम् , आत्मनेपदम्)
४. समिधिता इत्यत्र प्रत्ययः ? (क्यच् , शप्)
५. अवर्णस्य ईः करोति ? (ईकारः , इकारः)
६. व्याकरणं विधमस्ति ? (अष्ट , पञ्च)
७. व्याकरणं अस्ति ? (मुखम् , नेत्रम्)
८. वेदस्य अङ्गानि सन्ति ? (५ , ६)
९. अव्ययः समीपार्थे भवति ? (निर् , उप)
१०. चक्रेण युगपत् ? (सचक्रम् , सहचक्रम्)

गुजरातमाध्यमिक एवम् उच्चतरमाध्यमिक शिक्षण बोर्ड -- गान्धिनगरम्

विभाग: - E

प्रश्न: - ०९) अधोलिखितेषु वाक्येषु सत्यम् असत्यं ज्ञापयत । (१०)

१. हरौ इति - अपिहरिः
२. क्यच् प्रत्ययः काम्यार्थे भवति ?
३. वेदे प्रधानं कल्पशास्त्रमस्ति ?
४. व्याकरणशब्दे शप् प्रत्ययः भवति ?
५. समसनं समासः
६. रामस्य व्राणः इत्यत्र कर्मधारयः समासः अस्ति
७. अनुभवजन्याहेतुर्भावना
८. अनुमितिकरणं परामर्शः
९. असाधारणं करणम् अनुमानम्
१०. हरये नमः

प्रश्न: - १०) अधोलिखितानां प्रश्नानां विस्तारेण उत्तरं लिखत । (चतुर्षु द्वे) (१०)

१. गन्धनावक्षेपण इति सूत्रप्रपूर्य वृत्त्यर्थं लिखत ।
२. हेत्वाभासाः निरूपयत ?
३. समासपरिचय लिखत ।
४. व्याकरणलक्षणं प्रतिपादयत ?

गुजरात माध्यमिक एवम् उच्चतर माध्यमिक शिक्षण बोर्ड, गान्धिनगरम्

कक्षा- मध्यमा-२(HSC)

प्रश्नपत्रम्-२

गुणाः -१००

विषयकोड-७०२

विषयः-अनिवार्यसंस्कृतम्(काव्यम्)

समयः-०३ होरा

विभागः- A

बहुवैकल्पिकप्रश्नाः

प्रश्नः-१ प्रदत्तविकल्पेषु योग्यं विकल्पं चित्वा उत्तराणि लिखत । (०५)

❖ पञ्च ०५ बहुवैकल्पिकप्रश्नाः प्रष्टव्याः A B C D विभागेन विकल्पाः प्रदेयाः ।

❖ पञ्चसुपञ्चअनिवार्येणलेख्याः|प्रत्येकस्य उत्तरस्य एकः गुणः ।

प्रश्नः-२विस्तरेण उत्तराणि लिखत । (१५)

❖ आहत्य षट् प्रश्नाः प्रष्टव्याः षण्णामपि प्रश्नानां विभागत्रयेण अथवा इति विलिख्य
त्रयः त्रयः प्रश्नाः प्रष्टव्याः।

❖ (०१) प्रथमः प्रश्नः अथवाप्रथमः प्रश्नः (०१ अथवा ०१)

❖ (०२) द्वितीयः प्रश्नः अथवाद्वितीयः प्रश्नः (०२ अथवा ०२)

❖ (०३) तृतीयः प्रश्नः अथवातृतीयः प्रश्नः (०३ अथवा ०३)

विभागः-B

प्रश्नः-३ रिक्तस्थानानां पूर्तिं कुरुत । (दशसु अनिवार्येण दशलेख्यानि) (१०)

(विकल्परहितानि रिक्तस्थानानि प्रष्टव्यानि)

प्रश्नः-०४ अ विभागेन सह ब विभागं योजयत । (१०)

(दश युग्मकेषु अनिवार्येण दश लेख्यानि)

विभागः- C

प्रश्नः-५ संक्षेपेण उत्तराणि लिखत । (सप्तप्रश्नाः देयाः ,सप्तसु पञ्चानाम् उत्तराणि लेख्यानि)

(१५)

प्रश्नः-६ प्रदत्तविकल्पेषु योग्यं विकल्पं चित्वा उत्तराणि लिखत । (०५)

A B C D विभागेन विकल्पाः प्रदेयाः ।

पञ्चसुपञ्चअनिवार्येण लेख्याः । प्रत्येकस्य उत्तरस्य एकः गुणः ।

विभाग:-D

प्रश्न:-०७ द्वित्रिवाक्यैः उत्तराणि लिखत ।

(१०)

(सप्त प्रश्नाः प्रष्टव्याः ,तेषु पञ्चानां लेखनं कर्तव्यम्)

प्रश्न:-०८ रिक्तस्थानानां पूर्तिं कुरुत ।

(१०)

(दश रिक्तस्थानानि प्रष्टव्यानि , प्रतिरिक्तस्थानं विकल्पद्वयं दातव्यम्)

विभाग:- E

प्रश्न:-०९ प्रदत्तवाक्यानि सत्यानि वा असत्यानि इति सत्यचिन्हेन $\sqrt{\quad}$ असत्यचिन्हेन \times (१०)

च दर्शयत ।

(दश वाक्यानि प्रष्टव्यानि ,दश लेख्यानि)

प्रश्न:-१० यथा विस्तरम् उत्तराणि लिखत।

(१०)

विषयमहत्त्वप्रतिपादकाः चत्वारः प्रश्नाः प्रष्टव्याः । चतुर्षु द्वयोः उत्तरं लेख्यम् ।

॥ अस्तु॥

गुजरात माध्यमिक एवम् उच्चतर माध्यमिक-शिक्षण बोर्ड, गान्धीनगरम्

कक्षा- 12 (मध्यमा -२)

प्रश्नपत्रम्-३

विषय:- अनिवार्य संस्कृतम् (काव्यम्) (७०२)

गुणभारायोजनम्

कालः होरात्रयम्

गुणाः- १००

२/२

पाठक्रमः	पाठनाम	गुणभारः
१	रघुवंशम्	०६
२	नैषधीयचरितम्	०६
३	किरातार्जुनीयम्	०६
४	शिशुपालवधम्	०६
५	मेघदूतम्	०६
६	चम्पूरामायणम्	०६
७	दशकुमारचरितम्	०६
८	शिवराज विजयः	०६
९	हर्षचरितम्	०६
१०	कादम्बरी	०६
११	अभिज्ञानशाकुन्तलम्	०५
१२	वेणीसंहारम्	०५
१३	उत्तररामचरितम्	०५
१४	मृच्छकटिकम्	०५
१५	निबंधलेखनम्	१०
१६	न्यायवाक्यानि	१०
	आहत्य	१००

गुजरात माध्यमिक एवम् उच्चतर माध्यमिक शिक्षण बोर्ड, गान्धिनगरम्

3/8

आदर्शप्रश्नपत्रम् २०२३-२४

कक्षा - १२ (मध्यमा-२)

प्रश्नपत्रम् - २

विषयः - अनिवार्यसंस्कृतम् (काव्यम्) (७०२)

समय-०३ होरा

गुणा-१००

विभाग- A

बहुवैकल्पिकप्रश्नाः

प्रश्नः-१ प्रदत्तविकल्पेषु योग्यं विकल्पं चित्वा उत्तराणि लिखत । [पञ्चसु पञ्च अनिवार्येण लेख्याः] |०५|

|१| विक्रमादित्यस्य नवरत्नेषु अन्यतमः कः ?

(A)दण्डी(B)भासः(C)कालिदासः(D)भारविः

|२| तेजसां किं न समीक्ष्यते ?

(A)वयः(B)शरीरम्(C)दोषः(D)धनम्

|३| भारवेः जन्मनाम किम् ?

(A)गदाधरः(B)दामोदरः(C)श्रीकण्ठः(D)पेरूभट्टः

|४| पूर्णता किमर्थं भवति ?

(A)विचाराय(B)कीर्तये(C)लाभाय(D)गौरवाय

|५| तारापीडस्य मन्त्री कः ?

(A)चन्द्रापीडः(B)शुकनासः(C)कुवलयपीडः(D)सौदासः

प्रश्नः-२ विस्तरेण उत्तराणि लिखत ।

(१५)

|१| नैषधचरिते किं कथावस्तु ?

अथवा

|१| माघस्य घण्टामाघत्वेन प्रसिद्धिः कथं जाता ?

|२| भोजस्य कृतयः कति सन्ति ? का च ता ?

अथवा

|२| भगवान् मरीचिमाली किं किं करोति ?

|३| कविहर्षस्य जीवनवृत्तान्तं लिखत ।

अथवा

|३| गद्यकाव्यस्य महत्त्वं लिखत ।

विभाग-B

प्रश्न:-३ रिक्तस्थानानां पूर्ति कुरुत । (दशसु दश)

(१०)

१ रघुवंशे	सर्गाःसन्ति।
२ भारवेः	प्रसिद्धमस्ति।
३	कालं न प्रतीक्षते।
४ यक्षस्य शापस्य	मर्यादा आसीत् ।
५ भोजप्रबन्धः	कृतिर्वर्तते।
६ शतधृतिः	अस्ति।
७ सतां कुलविद्या	वर्तते।
८ कादम्बरी	अस्ति।
९ काव्येषु	रम्यं भवति।
१० अञ्जलिशब्दः	लिङ्गोप्रयुज्यते।

प्रश्न:-४अ विभागे न सह ब विभागं योजयत ।(दशसुदश)

[१०]

अ ब

१ उत्तररामचरितम्	१ भासः
२ रघुवंशम्	२ शूद्रकः
३ कादम्बरी	३ कालिदासः
४ वेणीसंहारम्	४ भारविः
५ नैषधचरितम्	५ भवभूतिः
६ मृच्छकटिकम्	६ माघः
७ दशकुमारचरितम्	७ बाणभट्टः
८ अभिज्ञानशाकुन्तलम्	८ श्रीहर्षः
९ शिशुपालवधम्	९ भट्टनारायणः
१० किरातार्जुनीयम्	१० दण्डी

विभाग:=C

प्रश्न:-५संक्षेपेण उत्तराणि लिखत ।(सप्तसु पञ्च)

[१५]

- |१|भट्टनारायणः कं वादं खण्डयति ?
- |२|पञ्चबाणस्तु बाणः कः कथयति ?
- |३|हेरम्बशब्दस्य कोऽर्थः?
- |४|महसाम् पदस्यकोऽर्थः?
- |५|विबुधद्वेषिणः के सन्ति ?
- |६|विष्णोःमाया किं करोति ?

|७|बाणभद्रः कस्मिन् नगरे निवसति स्म ?

|८|शकुन्तलायै शापं कः दत्तवान् ?

|९|अतिपरिचयात् किं भवति ?

|१०|निबन्धशब्दस्य कोऽर्थः?

प्रश्नः-६ प्रदत्तविकल्पेषु योग्यं विकल्पं चित्वा उत्तराणि लिखत|(पञ्चसु पञ्च अनिवार्येण)

[०५]

|१|मृच्छकटिकंकीदृक् प्रकारकं रूपकम् अस्ति?

(A)भाणः(B)व्यायोगः(C)प्रकरणम्(D)डिमः

|२|अभिज्ञानशाकुन्तले कति अङ्काः सन्ति ?

(A)पञ्च(B)त्रयः(C)सप्त(D)षट्

|३|सर्वतपसां मूलं किम्?

(A)दया(B)प्रभा(C)विद्या(D)क्षमा

|४|"चम्पूरामायणम्" कस्य रचना ?

(A)भोजराजस्य(B)देवधरस्य(C)भासस्य(D)दण्डिनः

|५|सर्वः किं समीहते ?

(A) स्वार्थं(B)दानं(C) धनं(D) गुणम्

विभागः=D

प्रश्नः=७ द्वित्रिवाक्यैः उत्तराणि लिखत | (सप्तसु पञ्च लेखयाः)

(१०)

|१|एकावलि अलङ्कारः

|२|जृम्भकास्यस्यउत्पत्तिं कः कदा च कथयति ?

|३|शिवस्य अष्टौ मूर्तयः|

|४|त्र्यंबकपादपांसवः कीदृशाः सन्ति ?

|५|ब्रह्माण्डच्छत्रदण्डः इत्यत्र यः समासः तं विवृणुत|

|६|बुधाः सुधामपि किमर्थं नाद्रियन्ते ?

|७|अनामिका कथं सार्थवती बभूव ?

प्रश्नः=८ रिक्तस्थानानां पूर्तिं कुरुत |(दशसु दश)

(१०)

|१|जगतः पितरौ वर्णितौ कविना | (सम्पृक्तौ,दयावन्तौ)

|२|महाकवि भारवेः कृतिसंख्या (तिस्रः,एका एव)

- |३|दमयन्ती राज्यस्य पुत्री आसीत् |(विदर्भस्य,निषधस्य)
 |४|अवतरन्तं मुनिं ददर्श|(शिवः,हरिः)
 |५|कवीनां निकषं अस्ति|(पद्यम्,गद्यम्)
 |६|बाणभद्रस्य पितुर्नाम अस्ति|(अर्थपतिः,चित्रभानुः)
 |७|दुष्यन्तः मृगयां कुर्वन् प्राप्नोति|(चम्पारण्यम्,कण्वाश्रमम्)
 |८|कुष्णः हस्तिनापुरं गतवान् |(शिक्षार्थम्,सन्ध्यर्थम्)
 |९|उत्तररामचरिते अङ्काः सन्ति|(नव,सप्त)
 |१०|श्रीहर्षस्य पितुर्नाम आसीत्|(गोवर्धनदासः,श्रीहीरपण्डितः)

विभागःE

प्रश्नः=९प्रदत्तवाक्यानि सत्यानि वा असत्यानिइतिसत्यचिन्हेन \sqrt असत्यचिन्हेन \times चदर्शयत । [१०]

- |१|शिशुपालवधं नाटकम् अस्ति | { }
 |२|आर्जवं हि कुटिलेषु न नीतिः | { }
 |३|विद्वांसःसः इति एकवचनम् अस्ति|{ }
 |४|" मेघदूतम् " कालिदासस्य कृतिः नास्ति |{ }
 |५|कामार्ता हि प्रकृतिकृपणाः भवन्ति |{ }
 |६|उत्तररामचरितस्य रचयिता भारविः वर्तते|{ }
 |७|विष्णोर्मायाभगवती.....रामायणस्य श्लोकः अस्ति { }
 |८|श्री अम्बिकादत्तः व्यसोपाह्वःअस्ति| { }
 |९|कादम्बरीकालिदासस्य कृतिः वर्तते|{ }
 |१०|विदिशानगर्याःराजादुष्यन्तः आसीत्|{ }

प्रश्नः=१० सविस्तरम् उत्तराणि लिखत । (चतुर्षुद्वयोः)

(१०)

- |१|शुकनासस्य राजनीति उपदेशः|
 |२|शाकुन्तलस्य चतुर्थाङ्कस्य विषयवस्तु |
 |३|रघुवंशस्य मङ्गलपद्ये उपमालङ्कारलक्षणं घटयत |
 |४|किरातार्जुनीयस्य कथावस्तु किम् ?

गुजरातमाध्यमिक एवम् उच्चतरमाध्यमिक-शिक्षणबोर्ड, गान्धीनगरम्
कक्षा- 12 (मध्यमा -२)

प्रश्नपत्रम्-३

विषयः- समाजशास्त्रम् (७०३)

कालः होरात्रयम्

गुणाः- १००

विभागः	प्रश्नपत्रस्य प्रारूपम्	गुणाः
A	प्रश्न-०१. निम्नाङ्कितेषु योग्यविकल्पं चित्वा उत्तराणि लिखत । 1 पञ्च बहुवैकल्पिकाः प्रश्नाः पृच्छेयुः । 2 A,B,C,D विकल्पाः देयाः । 3 प्रत्येकं प्रश्नस्य एकः गुणः देयः । 4 सर्वेप्रश्नाः अनिवार्याः ।	05 15
B	प्रश्न-०२. निम्नलिखितानां प्रश्नानां विस्तारेण उत्तरं लिखत । 1 ०१ अथवा ०१, ०२ अथवा ०२, ०३ अथवा ०३ एवं प्रकारेण विकल्पाः देयाः । 2 प्रत्येकं प्रश्नस्य पञ्च गुणाः । प्रश्न-०३. रिक्तस्थानं पूरयत । 1 विकल्परहितानि दश रिक्तस्थानानि देयानि । 2 प्रत्येकं प्रश्नस्य एकः गुणः देयः । 3 सर्वेप्रश्नाः अनिवार्याः ।	10 10
C	प्रश्न-०४. A विभागः B विभागेन सह योजयत । 1 विभाग द्वये समानाः विकल्पाः देयाः । 2 आहत्य 'अ' तथा 'ब'. इत्थं संयोजन-कोष्टकद्वयं प्रष्टव्यम् । 3 'अ'संयोजने आदितः सप्त प्रकरणेषु कोष्टकनिर्माणं कर्तव्यम् । 4 'ब'संयोजने अष्टमप्रकरणतः अन्तिमं यावत् कोष्टकनिर्माणं कर्तव्यम् । 5 प्रत्येकं प्रश्नस्य एकः गुणः देयः । प्रश्न-०५. निम्नलिखितानां प्रश्नानां लघूत्तराणि यच्छत । (केचन् पञ्च) 1 सप्त प्रश्नाः पृच्छेयुः । 2 सप्तप्रश्नेभ्यः पञ्चप्रश्नानाम् उत्तराणि लेखनीयानि । 3 प्रत्येकं प्रश्नस्य त्रयो गुणाः ।	15
D	प्रश्न-०६. निम्नलिखितानां प्रश्नानां योग्यविकल्पं चित्वा उत्तराणि लिखत । 1 पञ्च बहुवैकल्पिकाः प्रश्नाः पृच्छेयुः । 2 A,B,C,D विकल्पाः देयाः । 3 प्रत्येकं प्रश्नस्य एकः गुणः देयः । 4 सर्वेप्रश्नाः अनिवार्याः । प्रश्न-०७. अधोलिखितानां प्रश्नानां द्वि-त्रिवाक्यैः उत्तराणि लिखत । (केचन् पञ्च) 1 सप्त प्रश्नाः पृच्छेयुः ।	05 10

	2 सप्तप्रश्नेभ्यः पञ्चप्रश्नानाम् उत्तराणि लेखनीयानि ।	
	3 प्रत्येकं प्रश्नस्य गुणद्वयम् अस्ति ।	10
	प्रश्न-०८. रिक्तस्थानानि पूरयत ।	
	1 दशरिक्तास्थानानि पृच्छेयुः ।	
	2 प्रत्येकं रिक्तस्थानस्य एकः गुणः देयः ।	
	3 विकल्पद्वयं दातव्यम् अस्ति।	
	4 प्रत्येकं प्रश्नः अनिवार्यः अस्ति।	
E	प्रश्न-०९. सत्यासत्यं कुर्वन्तु ।	10
	1 दशप्रश्नाः पृच्छेयुः।	
	2 प्रत्येकं प्रश्नस्य एकः गुणः देयः।	
	3 सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः सन्ति।	
	प्रश्न-१०. निम्नलिखितानां प्रश्नानां सविस्तरम् उत्तरं लिखत ।	10
	1 चत्वारप्रश्नाः पृच्छेयुः।	
	2 कस्याऽपि प्रश्नद्वयस्य उत्तरं देयम् ।	
	3 प्रत्येकं प्रश्नस्य पञ्चगुणाः देयाः।	

गुजरात माध्यमिक एवम् उच्चतर माध्यमिक शिक्षण बोर्ड, गान्धीनगरम्

3/1

कक्षा- १२ (मध्यमा -२)

प्रश्नपत्रम्-३

विषय:- समाजशास्त्रम् (७०३)

काल: होरात्रयम्

गुणाः- १००

गुणभारनिर्माणम्

पाठक्रमः	पाठनाम	गुणभारः
१	वैदिकसूक्तपरिचयः	५
२	द्वादशज्योतिर्लिङ्गानि	६
३	प्राच्यग्रन्थानां परिचयः	६
४	संस्कृतकविपरिचयः	५
५	उपनिषदः	५
६	भारतस्य पर्यटनस्थलानि	६
७	भारतस्य धार्मिकस्थलानि	६
८	भारतीयन्यायतन्त्रं	५
९	भारतीयप्रधानमन्त्री	७
१०	राजसभा	५
११	स्त्रीशक्तिकरणम्	६
१२	राष्ट्रीयैकता	५
१३	भारतीयसंस्कृतिः समुदायाश्च	५
१४	परिवारनियोजनम्	६
१५	भारतस्य मुख्यबृहन्नगरानि	५
१६	भारतदेशे पर्यावरणरक्षणार्थं आन्दोलनानि	५
१७	भारतस्य अन्ताराष्ट्रीयसम्बन्धनिरूपणम्	६
१८	भारतस्य प्राचीनार्थिकविचारकाः	६
	आहत्य	१००

गुजरातमाध्यमिक एवम् उच्चतरमाध्यमिक-शिक्षणबोर्ड, गान्धीनगरम्
कक्षा- 12 (मध्यमा -२)

प्रश्नपत्रम्-३

विषय:- समाजशास्त्रम् (७०३)

काल: होरात्रयम्

गुणा:- १००

विभाग:- A

प्रश्न-०१. निम्नाङ्कितेषु प्रश्नेषु योग्यविकल्पं चित्वा उत्तराणि लिखत ।

05

- १ धर्मस्यमूलं किम् अस्ति?
A) पुराणम्, B) वेदः, C) शास्त्रम्, D) उपनिषद्,
- २ रुद्रसूक्ते कस्य स्तुति वर्तते?
A) विष्णोः, B) इन्द्रस्य, C) रुद्रस्य, D) गणेशस्य,
- ३ कस्मिन् जनपदे त्र्यम्बकेश्वर ज्योतिर्लिङ्गम् अस्ति ?
A) नासिके, B) जयपुरे, C) सोमनाथे, D) उदयपुरे,
- ४ भागीरथी कस्य राज्ञः तपसः फलमस्ति ?
A) नलस्य, B) चन्द्रगुप्तस्य, C) जयसिंहस्य, D) भगीरथस्य,
- ५ भगवद्गीता कस्य मुखात् विनिस्मृता अस्ति ?
A) शिवस्य, B) इन्द्रस्य, C) कृष्णस्य, D) गणेशस्य,

प्रश्न-०२. सविस्तरम् उत्तरं लिखत । (चतुर्भ्यः त्रयः)

15

- १ अस्माकं जीवने गीतायाः महत्वम् । अथवा
- १ शुक्रनीतौ वर्णितार्थिकविचाराणां विशदवर्णनं कुर्वन्तु ।
- २ श्रीहर्षस्य कृतीनां परिचयं ददातु । अथवा
- २ जैनसमुदायस्य निरूपणं क्रियताम् ।
- ३ प्रश्नोपनिषदान्तर्गताः प्रश्नाः विवेचनीयाः । अथवा
- ३ मैसूरप्रसादस्य वर्णनं कुर्वन्तु ।

विभाग:- B

प्रश्न-०३. रिक्तस्थानानि पूरयत। (सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः)

10

- १ सारनाथः प्रसिद्धः अस्ति।
- २ उदयपुरस्य स्थापना इस्वीये वर्षे अभवत् ।
- ३ तिरुपति नगरे देवालयः वर्तते।
- ४ पञ्चपाण्डवानां तपस्थली तीर्थे वर्तते।
- ५ उपनिषदः इति पदेन व्यपदिश्यते।
- ६ श्रीहर्षस्य पिता आसीत्।
- ७ श्रीहर्षस्य मातुः नाम आसीत्।
- ८ गीता वर्णितास्ति।
- ९ रुद्रस्य वर्णः अस्ति।
- १० लिङ्गम् इत्युक्ते ।

प्रश्न-०४. योग्यसंयोजनं कुरुत।

10

(A)	अ	ब
१	वेदः	१ चिन्हम्
२	लिङ्गम् इत्युक्ते	२ धर्ममूलम्
३	प्रस्थानत्रयीमध्ये	३ श्रीहरिः
४	गढवाल वंशे जातः	४ प्रयागराजः
५	भारतस्य प्राचीननगरं अस्ति	५ गीता
(B)	अ	ब
१	उच्चतमन्यायालयः	१ लोकाय तन्त्रम्
२	लोकतन्त्रं नाम	२ न्यायकर्ता
३	१९५२ तमं वर्षम्	३ शुक्रः
४	राष्ट्रीय-एकता दिवसः	४ राज्यमभा रचना
५	कौटिल्यः	५ चाणक्यनीतिः

विभाग:- C

प्रश्न-०५. निम्नलिखितानां प्रश्नानां लघूत्तराणि यच्छत। (सप्तप्रश्नेभ्यः केचन पञ्च)

15

- १ आधुनिक लोकतन्त्रे कस्य विशेषं महत्त्वमस्ति?
- २ सर्वोच्चन्यायालये न्यायाधीशानां का संख्या ?
- ३ लोकतन्त्रं नाम किम् ?
- ४ गृहद्वये विभक्ता का?
- ५ नार्याः गौरवं कस्मिन् पुराणे प्राप्यते ?
- ६ राष्ट्रीयैकता कीदृशी प्रक्रिया अस्ति ?
- ७ संस्कृतेः प्रकारः कः ?

प्रश्न-०६. निम्नलिखितानां प्रश्नानां योग्य विकल्पं चित्वा उत्तराणि लिखत। (सर्वे अनिवार्याः)

05

- १ यहूदीजनाः कस्य वंशीयाः सन्ति?
A) मुगलवंशीयाः, B) पारसीवंशीयाः, C) जैनवंशीयाः, D) हिब्रुवंशीयाः,
- २ सिकखधर्मे सर्वाधिकं कस्य महत्त्वम् अस्ति?
A) शिष्यस्य, B) भक्तस्य, C) गुरोः, D) धर्मस्य,
- ३ समाजस्य उन्नतिः तथा राष्ट्रधर्मस्य पालनाय किम् आवश्यकम् अस्ति?
A) परिवारनियोजनम्, B) शिक्षणजागृतिः, C) अभ्यासः, D) जनजागृतिः,
- ४ देहली पूर्वं केननाम्ना प्रसिद्धा आसीत् ?
A) महानगरेण, B) इन्द्रप्रस्थेन, C) राजधानीरूपेण, D) ऐतिहासिकनगरेण,
- ५ आन्ताराष्ट्रीय विमानगृहं कुत्र अस्ति?
A) देहलीनगरे, B) नासिकनगरे, C) जयपुरनगरे, D) मुम्बईनगरे,

विभाग:- D

प्रश्न-०७. निम्नाङ्कितानां प्रश्नानां द्वि-त्रि वाक्यैः उत्तराणि लिखत। (केचन पञ्च)

10

- १ गरवालस्य अडवानीग्रामस्य महिला किं कृतवती ?
- २ एपिको चालवाली किम् अभवत् ?
- ३ भारतनेपालयोः परस्परं रक्षायै किं योगदानम् आसीत् ?
- ४ भारतदेशः नेपालविकासाय किं किं साहाय्यम् अकरोत् ?
- ५ आचार्यशुक्लेण किदृशम् अर्थोपार्जनस्य महत्त्वं प्रदत्तम् ?
- ६ मनुस्मृत्यां त्रयीविद्या एवम् अर्थस्य महत्त्वं किम् ?

७ कौटिल्यस्य अर्थदण्डविषये विशेषतां निदर्शयन्तु।

प्रश्न-०८. रिक्तस्थानानि पूरयत । (सर्वे अनिवार्याः)

10

- १ समस्त विषयाणां ज्ञानं प्रतिपादितम् अस्ति।
A) लोकेषु, B) वेदेषु,
- २ सूक्ष्मलिङ्गम् अस्ति।
A) विष्णुरूपम्, B) प्रणवरूपम्,
- ३ गीता वर्णितामस्ति ।
A) महाभारते, B) रामायणे,
- ४ जगन्नाथस्यपोषकः आसीत्।
A) शाहजहा, B) लक्ष्मणसेनः,
- ५ बालनायकस्य नचिकेतसः कथा उपनिषदि अस्ति।
A) केनोपनिषदि, B) कठोपनिषदि,
- ६ सारनाथः प्रसिद्धम् अस्ति।
A) ध्यानतीर्थम्, B) बौद्धतीर्थम्,
- ७ पञ्चपाण्डवानाम् प्रसिद्धम् तीर्थे वर्तते।
A) तिरुपतौ, B) पुष्करे,
- ८ न्यायतंत्रम् अस्ति।
A) परतंत्रम्, B) स्वतंत्रम्,
- ९ प्रधानमंडलस्य सभ्यानां चयनं करोति।
A) उपराष्ट्रपतिः, B) प्रधानमंत्री,
- १० १९५२ तम - वर्षस्य मासे राज्यसभायाः रचना अभवत् ।
A) जून, B) अप्रैल,

विभागः- E

प्रश्न-०९. सत्या सत्यं कुर्वन्तु । (सर्वे अनिवार्याः)

10

- १ विध्यनुसारं विवाहार्थं युवकानां २३ युवतीनां २० वयः सीमानिर्धारिताऽस्ति ।
- २ स्त्रीणां सशक्तिकरणं शैक्षणिकक्षेत्रे आवश्यकं वर्तते ।

- ३ भारतस्य लोहपुरुषः वल्लभभाई पटेलः आसीत् ।
४ विश्वस्य सर्वेषु देशेषु ख्रिस्तीजनाः वर्तन्ते ।
५ कला वनवासिनः अभिन्नाङ्गम् अस्ति ।
६ परिवारनियोजनेन अनेके लाभाः न भवन्ति ।
७ चेन्नईमहानगरं भारतस्य आर्थिकी राजधानी अस्ति ।
८ जनसंख्यावृद्धिरियम् अस्माकं देशस्य प्रधाना समस्या नास्ति ।
९ नर्मदारक्षान्दोलनम् १९८२ तमे वर्षे अभवत् ।
१० अर्थशास्त्रं चाणक्यस्य महत्त्वपूर्णः ग्रन्थः अस्ति ।

प्रश्नः- १०. सविस्तरम् उत्तरं लिखत । (कस्यापि द्वयस्य)

10

- १ नर्मदारक्षान्दोलनस्य विषये सविस्तरं लिखन्तु ।
२ भारतरुसयोः सम्बन्धनिरूपणं क्रियताम् ।
३ कौटिल्यस्य अर्थशास्त्रस्योपरि निबन्धं लिखन्तु ।
४ मनुस्मृतेः विषयवस्तु यथाग्रन्थं लिखन्तु ।

FORMATE

**GUJRAT SECONDARY AND HIGHER SECONDARY BOARD
GANDHINAGAR**

MADHYAMA:- 2 (STD-12)

MARKS:- 100

PAPER NO :- 4 TIME:- 3 HOURS

ENGLISH (704)

SECTION:- A

Q:1. FILL IN THE BLANKS WITH PROPER OPTIONS GIVEN BELOW THE QUESTIONS. (MULTIPLE CHOICE QUESTIONS)

ASK FIVE (5) (GIVE FOUR OPTIONS) (05)

Q:2 (A).ANSWER FOLLOWING QUESTIONS IN LENGTH . (10)

Q.1 OR Q.1

Q.2 OR Q.2

(B) DO AS DIRECTED. (05)

SECTION:-B

Q:3. FILL IN THE BLANKS. (10)

(WITHOUT OPTIONS)

Q:4. MATCH THE FOLLOWING IN GROUP 'A' WITH 'B'

(ASK QUESTION FROM UNIT 1 TO 7) (05)

(ASK QUESTION FROM UNIT 7 TO 10) (05)

SECTION:C

2/5

Q:5. ANSWER FOLLOWING QUESTIONS IN SHORT

(15)

(WRITE 05 OUT OF 07)

Q:6. . FILL IN THE BLANKS WITH PROPER OPTIONS

(05)

GIVEN BELOW THE QUESTIONS. (MULTIPLE CHOICE QUESTIONS)

SECTION:D

Q:7 ANSWER FOLLOWING QUESTION IN TWO THREE SENTENCES.
OUT OF 07)

(10)

(WRITE 05

Q:8. FILL IN THE BLANKS.

(10)

(GIVE TWO OPTIONS)

SECTION:E

Q:9. (A) TRANSLET THE FOLLOWING SENTENCES FROM SANSKRIT TO ENGLISH (05)

(WRITE 05 OUT OF 05)

(B) TRANSLET THE FOLLOWING SENTENCES FROM ENGLISH TO SANSKRIT

(05)

(WRITE 05 OUT OF 05)

Q:10. WRIT N I SSAY FROM THE FOLLOWING TOPICS.

(10)

OR

WRITE A LETTER .

**GUJRAT SECONDARY AND HIGHER SECONDARY BOARD
GANDHINAGAR**

MADHYAMA:- 2 (STD-12)

MARKS:- 100

PAPER NO :- 4 TIME:- 3 HOURS

ENGLISH (704)

WEIGHTAGE OF MARKS

Sr. no.	Section	Subject (units)	Marks
1	A	Fill in the blanks (textbook and grammar)	05
		Long questions from units (prose and poems)	10
		Do as directed	05
2	B	Fill in the blanks	10
		Match A with B	10
3	C	Answer in two sentences from units (prose and poems)	15
		Prepositions and articles	05
4	D	Long questions (prose and poems)	10
		Grammar and tenses	10
5	E	Translation	10
		Essay writing	10
		letter writing	
Total marks			100

**GUJRAT SECONDARY AND HIGHER SECONDARY BOARD
GANDHINAGAR**

MADHYAMA:- 2 (STD-12)

MARKS:- 100

PAPER NO :- 4 TIME:- 3 HOURS

ENGLISH (704)

SECTION:A

Q:1. . FILL IN THE BLANKS WITH PROPER OPTIONS GIVEN BELOW THE QUESTIONS.

(05)

- (1) The first step is to open your _____.
(a) mind (b) heart
(c) soul (d) none
- (2) _____ is the poet of "Sunrise on the kangchenjunga".
(a) A.Christina Albers (b) Haridrnath
(c) Ananda Acharya (d) James Kirkup
- (3) Roy Disney is _____ of Walt Disney.
(a) brother (b) uncle
(c) friend (d) boss
- (4) What is the similar word for "mould" ?
(a) bend (b) mend
(c) shape (d) kneel
- (5) Erase the odd one .
(a) anticipate (b) foresee
(c) predict (d) impose

Q:2. ANSWER FOLLOWING QUESTIONS IN LENGTH .

(10)

(A)

(1) How can grudge and resentment obstruct love in real life?

OR

(1) Why is the morning glow called love- light ?

(2) What was wait for different people?

OR

(2) How does the poet contrast his former life with the present life?

(B) DO AS DIRECTED.

(05)

(1) I drink tea daily. (Change the voice)

(2) I am an IAS officer, _____ ? (Add a question tag.)

(3) She is a regular student. (Turn into plural)

(4) That is a correct answer. (Make it negative)

(5) This bag is too heavy to lift. (Remove 'too')

SECTION:B

Q:3 . FILL IN THE BLANKS.

(10)

(1) A dark _____ flows from cave.

(2) _____ is similar word for under.

(3) The ants relished _____.

(4) _____ is considered to be an essential character trait of a leader?

(5) _____ Ganga is a holy river.

(6) He is a good boy, _____?

(7) He _____ English and Sanskrit daily.

(8) Ice cream is _____ by me every week.

- (9) Mr. white and his son were playing _____.
- (10) Sojourner truth was a black _____ freedom fighter.

Q:4. MATCH THE FOLLOWING IN GROUP 'A' WITH 'B' (05)

(A)	"A"		"B"
(1)	Difficult		(i) irregular
(2)	Question		(ii) friend
(3)	Regular		(iii) easy
(4)	Enemy		(iv) remember
(5)	Forget		(v) answer

(B)	"A"		"B"	(05)
(1)	life		(i) dance	
(2)	eye		(ii) time	
(3)	break		(iii) sight	
(4)	ant		(iv) ball	
(5)	foot		(v) hill	

SECTION:C

Q:5. ANSWER FOLLOWING QUESTIONS IN SHORT (15)

- (1) Why can you not take proper decisions when you are angry?
- (2) Which are the effects of stress on you?
- (3) Describe trifle clashes between Nana and Nani?
- (4) Which ants are called cow ants? why?
- (5) What is blind vanity?
- (6) Write about sojourner welfare activity.
- (7) What is the real function of education?

Q:6. FILL IN THE BLANKS WITH PROPER OPTIONS GIVEN BELOW THE QUESTIONS. (05)

- (1) I have _____ orange.
 (a) a (b) the
 (c) an (d) none
- (2) She is afraid _____ a cochroach.
 (a) from (b) of
 (c) with (d) to
- (3) Our teacher got angry _____ me yesterday.
 (a) on (b) with
 (c) for (d) to
- (4) There is a bridge _____ the river.
 (a) on (b) over
 (c) above (d) none
- (5) Why don't you listen _____ the parents.
 (a) to (b) at
 (c) by (d) for

SECTION:D

Q:7. ANSWER FOLLOWING QUESTION IN TWO THREE SENTENCES. (any five)

(10)

- (1) Which ants are called master ants and slave ants?
- (2) How did Mr. White test the power of the magical paw?
- (3) When was Sojourner born?
- (4) What do we expect people to say about us?
- (5) What is 'narrow domestic 'walls'?
- (6) What is carbon footprint?
- (7) What is the heaven of freedom according to the poet?

Q:8. FILL IN THE BLANKS.

(10)

- (1) What _____ you do yesterday? (did, does)
- (2) I _____ done this. (has, have)
- (3) _____ are flowers.(This, These)

- 5/12
- (4) This car is _____ (my, mine)
 - (5) The saints _____ us right path.(show, shows)
 - (6) I don't like pizza, _____ ? (I do, do I)
 - (7) We _____ going to visit the zoo.(are, have)
 - (8) The order of the books _____ cancelled.(was, were)
 - (9) My father had left for his office _____ I went home.(after, before)
 - (10) _____ pen is this? (whose, whom)

SECTION:E

Q:9 (A) TRANSLAT THE FOLLOWING SENTENCES FROM SANSKRIT TO ENGLISH
(05)

- (1) विद्वान् सर्वत्र पूज्यते ।
- (2) लक्ष्मणः रामस्य अनुजः अस्ति ।
- (3) अहं प्रतिदिनं षड्वादने उत्तिष्ठामि ।
- (4) लोभः पापस्य कारणम् अस्ति ।
- (5) मह्यं संस्कृतम् अतीव रोचते ।

(B) TRANSLAT THE FOLLOWING SENTENCES FROM ENGLISH TO SANSKRIT
(05)

- (1) Sanskrit is pride of India.
- (2) What is he doing there?
- (3) We speak English here.
- (4) Sanskrit is our mother tongue.
- (5) My father reads the Ramayana daily.

Q:10. WRITE AN ESSAY FROM THE FOLLOWING TOPICS. (10)

- (1) My national hero
- (2) Each one teach one

OR

Letter writing

- (1) Write a letter to your friend to invite him to celebrate diwali vacation.
- (2) Write a letter to your younger sister describing a new hostel.

गुजरात माध्यमिक उच्चतर माध्यमिक शिक्षण बोर्ड, गांधीनगरम्

कक्षा - १२ (मध्यमा-२)

प्रश्नपत्र-५

९/९

विषय:-मु.वि.साहित्य-१ (७०५)

प्रश्नपत्रस्य प्रारूपम्

समय:- ३ होरा:

गुणा:-१००

प्रश्न क्रम	विभाग	गुणा
विभाग:- A		
प्रश्न-१	योग्य विकल्पं चित्वा उत्तरं यच्छत । (पंचप्रश्नाः प्रष्टव्याः)	५
प्रश्न-२	विस्तरेण उत्तराणि यच्छत । (षट्सु त्रयाणां) यथा - प्रश्न १ अथवा १ २ अथवा २ ३ अथवा ३	१५
विभाग-B		
प्रश्न-३	रिक्तस्थानपूर्तिं कुरुत । (विकल्परहिताः दशप्रश्नाः प्रष्टव्याः)	१०
प्रश्न-४	'A' विभागस्य 'B' विभागेन सह संयोजनं कुरुत । (दशशब्दाः प्रष्टव्याः)	१०
विभाग-C		
प्रश्न-५	केषांचन पंचानां संक्षेपेण उत्तराणि यच्छत । (सप्तभ्यः पंच)	१५
प्रश्न-६	योग्यविकल्पं चित्वा उत्तरं यच्छत । (पंचप्रश्नाः प्रष्टव्याः)	५
विभाग-D		
प्रश्न-७	केषांचन पंचानां द्वि-त्रिवाक्यैः उत्तराणि यच्छत । (सप्तभ्यः पंच)	१०
प्रश्न-८	योग्यविकल्पं चित्वा रिक्तस्थानपूर्तिं कुरुत । (विकल्पसहिताः दशप्रश्नाः प्रष्टव्याः)	१०
विभाग-E		
प्रश्न-९	अधस्तनेषु वाक्येषु सत्यं असत्यं विजापयत । (दशप्रश्नाः प्रष्टव्याः)	१०
प्रश्न-१०	द्वयोः अतिवितरेण उत्तरं यच्छत । (चतुर्भ्यः द्वौ प्रष्टव्यौ)	१०

गुजरात माध्यमिक उच्चतर माध्यमिक शिक्षण बोर्ड, गांधीनगरम्

मध्यमा-२

२
९

विषय:-मु.वि.साहित्य-१

प्रश्नपत्र-५ (७०५)

पाठानां गुणभारः

गुणाः-१००

पाठक्रमः	पाठनाम	गुणभारः
०१	कालिदासोपदिष्टव्यवहाराः	०७
०२	अर्थान्तरस्य विन्यासे कालिदासःविशिष्यते	०५
०३	गीतगोविन्दम्	०७
०४	महाकवीनां यमकयोजना	०७
०५	महाकवीनां ध्वनिकाव्यानि	०४
०६	भट्टिकाव्ये शास्त्रविचारः	०७
०७	अमरुशतकम्	०५
०८	मल्लिनाथस्य वैदुष्यम्	०५
०९	लोचनकारः अभिनवगुप्तः	०५
१०	स्तोत्रकाव्येषु काव्यतत्त्वम्	०६
११	संवादास्तु भवन्त्येव बाहुल्येन सुमेधसाम्	०७
१२	रसादयः	०८
१३	कविसमयः	०६
१४	कवीनां गर्वोक्तिपरिचयः	०५
१५	जगन्नाथकृत-काव्यप्रकाराः	०६
१६	वक्रोक्तिविवेचनम्	०६
१७	रूपकपरिचयः	०४
	आहत्य	१००

कक्षा - मध्यमा - 2

प्रश्नपत्रम् - पू (७०५)

3/9

गांधीनगर

गुणाः - १००

समयः - ३ घंटाः

विषयः - मु. वि. साहित्यम् - १

विभागः - A

प्रश्न-१ यौग्यं विकल्पं चित्वा उत्तरं यच्छत । गुणाः - ०५

१) कालिदासः संस्कृतसाहित्ये _____ इव प्रकाशते ।

A. निशाकरः B. लारागणः C. अम्बरमणिः D. क्षयाकरः

२) काव्यशरीरं _____ विना न शोभते ।

A. मणिम् B. सुवर्णम् C. अलङ्कारम् D. रत्नम्

३) गीतगोविन्दे _____ सर्गाः सन्ति ।

A. द्वादश B. चतुर्विंशतिः C. अष्टाविंशतिः D. षोडश

४) यमकात्मद्वारस्य _____ विभागः विश्वनाथेन स्वीकृतः ।

A. पञ्चधा B. सप्तधा C. त्रिधा D. द्विधा

५) भावे _____ गुणाः सन्ति ।

A. एकम् B. द्वे C. त्रयः D. चत्वारः

प्रश्न-२ विस्तरैः उत्तराणि यच्छत । प्रत्युक्त्याणां गुणाः १५

१) काव्यभेदान् विवेचयत ।

अथवा

१) उत्तमोत्तमकाव्यस्य श्वरुपं लिखत ।

२) 'शिशुपालवधम्' इति महाकाव्यस्य परिचयः लेख्यः ।

अथवा

३) हिमालयस्य वर्णनं कुरुत ।

४) कालिदासस्य सामान्यः परिचयः देयः ।

अथवा

५) काः युवतयः गृहिणीपदं प्राप्नुवन्ति ? ।

विभाग: - Bप्रश्न: - ३.

रिक्तस्थानपूर्तिं कुरुत ।

गुणा: २०

- १) अश्वघोषः धर्मोपदेशं _____ माध्यमेन ददाति ।
- २) अमरुकेण _____ भट्ता पुनः प्रस्थापिता ।
- ३) भारतीयदर्शनेषु _____ आस्तिकदर्शनानि सन्ति ।
- ४) प्रतीयमानवस्तुनः ग्राह्यां _____ वृत्त्या व्यथते ।
- ५) शिवमहिम्नः स्तोत्रं _____ रचितम् ।
- ६) संवादः _____ विधः अस्ति ।
- ७) रश्मिशब्दस्य प्रथमप्रयोगः _____ वेदे उपलभ्यते ।
- ८) भौमकवि समयस्य आहत्य _____ प्रकारः सन्ति ।
- ९) भवभूतिः गुडः _____ अस्ति ।
- १०) "लक्ष्मीवित्तम्" इत्यत्र _____ उन्मेषः सन्ति ।

प्रश्न-४ A विभागस्य B विभागेन सह संयोजनं कुरुत गुणा: ३०

A	B
आनन्दवर्धनस्य	दासः
धनञ्जयः	भट्टकाव्यम्
विश्वनाथः	उत्साहः
जकं सद विद्याः	कुमारसम्भवम्
काव्यश्यामा	साहित्यदीपणम्
वाग्देवतावतारः	दशरूपकम्
काविदासः	द्वन्द्वालोकः
रघुवंशम्	बहुधा वदन्ति
वागादिविकारः	ध्वनिः
कार्यरम्भे आदेशः	भम्भटः

विभाग: C

पुश्न - ५ केषांचन पंचानां संक्षेपेण उत्तराणि लिखत । (सप्तभ्यः पञ्च) गुणाः - १५

- १) अलङ्कारस्य व्याख्यां लिखत ।
- २) शीकृष्णास्य आमोदपुमोदः विषादे किमर्थं परिवर्तितः ।
- ३) युधिष्ठिरस्य अत्यादरं वर्णयत ।
- ४) भट्टिविषयै का दन्तकथा वर्तते ।
- ५) भक्तिनाथस्य जीवनपरिचयं लिखत ।
- ६) भक्तिनाथस्य व्याख्यापद्धिर्तः परिचयं लिखत ।
- ७) गीतगोविन्दस्य वैशिष्ट्यां लिखत ।

पुश्न - ६ यौव्यविकल्पं चित्वा उत्तरं लिखत । गुणाः ०५

- १) विश्वनाथः अर्धान्तरन्यासस्य _____ भेदान् वर्णयत ।
A सप्त B दश C अष्टौ D नव
- २) जयदेवस्य पत्न्याः नाम _____ अस्ति ।
A वाग्मादेवी B पद्मावती C लोपादेवी D निर्मलादेवी
- ३) वलभीपुरस्य भठाराजः _____ आसीत् ।
A विक्रमः B श्रीधरसेनः C श्रीसेनः D श्रीनिवासः
- ४) अमरुकः _____ युगस्य कविः अस्ति ।
A सायन्तः B अर्वाचीनः C प्राचीनः D पौराणिकः
- ५) देव्यपराधक्षमापनस्तोत्रं _____ लिखितम् ।
A शङ्कराचार्येण B मेघनाथार्येण C रामानुजाचार्येण D निम्बार्काचार्येण

विभाग: D

पुश्न - ७ केषांचन पंचानां द्वि-त्रिवाक्यैः उत्तराणि यच्छत । (सप्तभ्यः पञ्च) गुणाः - १०

- १) नाटकं नाम किम् ?
- २) गीतगोविन्दस्य अत्येकं पद्ये कस्य कस्य निर्देशः अस्ति ?
- ३) खरदूषणवधे शूर्पेणखा कथं कारणभूता ?
- ४) अमरुकस्य समर्थे काव्यं कस्य साधनं प्राप्तम् आसीत् ?
- ५) अतीवमानं तत्त्वं नाम किम् ?
- ६) अमरुकः कथं रसान्वयेण काशयति ?

- अभिनवगुप्तः सर्वगुरुजनान् कथं तुनीष ? १
- उत्तरं - ५ योज्यविकल्पं चित्वा रिक्तस्थानपूर्तिं कुरुत । गुणाः १०
- १) शृंगारशातकं — कृतिः अस्ति । (भर्तृहरः , जगन्नाथस्य)
 - २) शिशुपालवधस्य भक्तिनाथकृतटीकायाः नाम — अस्ति । (सर्वद्वेषा , सञ्जीवनी)
 - ३) उपमन्युना — स्तोत्रं लिखितम् । (देवी , शिव)
 - ४) देव्यपराधक्षमायनस्तोत्रं — लिखितम् (शंकराचार्येण , भट्टाचार्येण)
 - ५) जयशंकरस्तोत्रे — ३ लोकाः सन्ति । (१६ , २०)
 - ६) संवादो नाम — अस्ति । (अन्यसादृश्यम् , साम्यवादः)
 - ७) एवन्त्यालौकै — उद्योते संवादचर्चा अस्ति । (तृतीयै , चतुर्थै)
 - ८) अनन्यात्म — अस्ति । (प्रतिबिम्बवत् , आलेश्वरवत्)
 - ९) तुच्छाम — इत्यनेन निर्दिश्यते । (आलेश्वरवत् , प्रतिबिम्बवत्)
 - १०) जगन्नाथस्य भानुः नाम — अस्ति । (सरस्वती , लक्ष्मी)

विभागः E

- उत्तरं - १ अधस्तनेषु वाक्येषु सत्यम् असत्यं विशापय । गुणाः १०
- १) देव्यपराधक्षमायनस्तोत्रे द्वादश श्लोकाः सन्ति ।
 - २) जयशंकरस्तोत्रं शंकराचार्येण रचितमस्ति ।
 - ३) काव्यगीर्वासा राजशेखरस्य ग्रन्थः अस्ति ।
 - ४) सादृश्यं त्रिविधं परिकीर्तितम् ।
 - ५) चन्द्रालोकः जयदेवस्य शास्त्रीयग्रन्थः अस्ति ।
 - ६) अवभृतेः भूतनाम श्रीपत्नी आसीत् ।
 - ७) प्रसन्नराघवम् अवभृतेः ग्रन्थः अस्ति ।
 - ८) 'वक्रोक्तिर्लीलितम्' इत्यस्मिन् ग्रन्थे चत्वारः उन्मेषाः सन्ति ।
 - ९) कुन्तकः वक्रोक्तेः पञ्चमैदान अङ्गीकृतवान् ।
 - १०) कुन्द कुन्तकः भद्रालपधे शिवम् वन्दते ।

- अश्मः १० द्वयोः अतिविस्तरैण उत्तं यच्छत ।
- १) रसस्वउपं निरुपयत ।
- २) भावसन्धिः सौदाहरणं विविच्यताम् ।
- ३) कविसमयस्य अर्थस्य विस्तृतं वर्णनं कुरुत ।
- ४) नियमः कविसमयस्य सौदाहरणं चर्चां कुरुत ।

अस्तु

गुजरातराज्य माध्यमिक एवम् उच्चतर माध्यमिक शिक्षणबोर्ड गान्धीनगरम्

१/७

कक्षा - मध्यमा-२

प्रश्नपत्र -६

गुणाः - १००

विषयकोड- ७०६

विषय- साहित्य-२
प्रश्नपत्रस्य पारूपम्।

होरा- त्रयम् (३)

विभाग-A

प्रश्न-१ बहुविकल्पीयप्रश्नाः।(A,B,C,D)	(5 TO 5)	5
प्रश्न-२ अधोलिखितप्रश्ननां सविस्तारमुत्तरं लिखत ।	(1 OR 1, 2 OR 2, 3 OR 3)	15

विभाग-B

प्रश्न-३ रिक्तस्थानपूर्ति कुरुत ।	(10 TO 10)	10
प्रश्न-४ 'अ' विभाग 'ब' विभागेन सह योजयत ।	(5 TO 5)	
	(5 TO 5)	10

विभाग-C

प्रश्न-५ संक्षेपतः (टिप्पणी वा) उत्तराणि लिखत ।	(7 TO 5)	15
प्रश्न-६ बहुविकल्पीयप्रश्नाः। (A,B,C,D)	(5 TO 5)	5

विभाग-D

प्रश्न-७ द्वि-त्रिवाक्यैः उत्तराणि लिखत ।	(7 TO 5)	10
प्रश्न-८ रिक्तस्थानपूर्ति कुरुत । (A, B)	(10 TO 10)	10

विभाग-E

प्रश्न-९ सत्यम् असत्यं लिखत ।	(10 TO 10)	10
प्रश्न-१० अधोलिखितप्रश्ननां सविस्तारमुत्तरं लिखत ।	(4 TO 2)	10

गुजरातराज्य माध्यमिक एवम् उच्चतर माध्यमिक शिक्षणबोर्ड गान्धीनगरम्

कक्षा - मध्यमा-२

प्रश्नपत्र -६

गुणाः - १००

विषय कोड

विषय- साहित्य-२

होरा- त्रयम् (३)

। पाठानां गुणभारः ।

क्रम	पाठनाम	गुणाः
१	अश्वघोषः	६
२	सौन्दरनन्दम्	८
३	सुबन्धुः	६
४	वासवदत्ता	६
५	विश्वनाथः	६
६	साहित्यदर्पणः	६
७	पण्डितप्रवरः जगन्नाथः	६
८	लहरीपञ्चकम्	६
९	चम्पूकाव्यपरिचयः	६
१०	नलचम्पूः	८
११	प्रतिज्ञायौगन्धरायणम्	८
१२	भीष्मविजयम्	८
१३	विक्रमोर्वशीयम्	६
१४	दोषनिरूपणम्	८
१५	ध्वनिविचारः	६
	आहत्य	१००

कक्षा - मध्यमा-२	प्रश्नपत्र -६	गुणाः - १००
विषयकोड	विषय- साहित्यं-२	होरा- त्रयम् (३)

(नमूनां प्रश्नपत्र)

विभाग-A

प्रश्न-१ बहुविकल्पीयप्रश्नाः।

5

- १) कस्याः तटे जगन्नाथः प्राणान् अत्यजत्?
- A) नर्मदायाः B) गङ्गायाः C) जमुनायाः D) गोदावर्याः
- २) अनन्तदासस्य का टीका प्रसिद्धा ?
- A) लोचनम् B) चन्द्रकला C) प्रभा D) शशिकला
- ३) संस्कृतसाहित्यं कति प्रकारकमस्ति ?
- A) द्वि B) त्रि C) पञ्च D) षड्
- ४) चन्द्रशेखरः कतिभाषाः जानाति स्म ?
- A) चतुर्दश B) षोडश C) अष्टादश D) द्वादश
- ५) वासवदत्तायाः शैली का विद्यते ?
- A) गद्यमयी B) पद्यमयी C) चम्पूमयी D) रसमयी

प्रश्न-२ अधोलिखितप्रश्नानां सविस्तारमुत्तरं लिखत ।

15

१) कविवरविश्वनाथस्य साहित्यदर्पणे शब्दशक्तयः विवेचयतु ।

अथवा

१) पण्डितजगन्नाथस्य परिचयं लिखत ।

२) चम्पूकाव्यस्य लक्षणानि लिखत ।

अथवा

२) उर्वश्याः सौन्दर्यं प्रतिपादयतु ।

३) काव्ये दोषनिरूपणं चर्चयत ।

अथवा

विभाग-B

प्रश्न-३ रिक्तस्थानपूर्ति कुरुत ।

10

- १) सौन्दरानन्दे प्रणयकथा वर्णिता ।
- २) सौन्दरानन्दस्य हिन्द्यामनुवादं चकार ।
- ३) पुण्यात्मा नाशात् निर्वाणं गच्छति ।
- ४) वासवदतायाः मुख्य नायकः अस्ति ।
- ५) नलचम्पूकाव्यस्य कविः अस्ति ।
- ६) कुसुमपुरस्य वर्णनं करोति ।
- ७) साहित्यदर्पणस्य रचयिता अस्ति ।
- ८) जगन्नाथस्य मातुः नाम अस्ति ।
- ९) भोजराजेन लिखित ।
- १०) भासेन नाटकानि रचितानि ।

प्रश्न-४ 'अ' विभाग 'ब' विभागेन सह योजयत ।

10

अ	ब
१) प्रद्योत	१) वत्सराजः ।
२) वासवदता	२) उन्मत्तकः ।
३) रुमण्वान्	३) प्रद्योतपुत्री ।
४) यौगन्धरायणः	४) श्रमणकः ।
५) उदयनः	५) महासेन ।

अ	ब
१) लोचनटीका	१) मम्मटः ।
२) साहित्यदर्पणः	२) भर्तृहरिः ।
३) काव्यप्रकाशः	३) विश्वनाथः ।
४) वाक्यपदीयम्	४) आनन्दवर्धनाचार्यः ।
५) ध्वन्यलोकः	५) अभिनवगुप्तः ।

विभाग-C

प्रश्न-५ संक्षेपतः (टिप्पणी वा) उत्तराणि लिखत । (कोऽपि पञ्च) 15

- १) साहित्यदर्पणः । २) अश्वघोषः । ३) सुबन्धुः ।
 ४) वासवदत्ता । ५) गङ्गालहरी । ६) अधिकपदतादोषः ।
 ७) ध्वनिभेदाः ।

प्रश्न-६ बहुविकल्पीयप्रश्नाः। 5

- १) काव्यं कतिविधम् ?
 A) द्विविधं B) त्रिविधं C) पञ्चविधं D) षड्विधं
 २) भारतरय कति नाटकानि कानि ?
 A) ११ B) १२ C) १३ D) १४
 ३) भीष्मविजयरय रचयिता कः ?
 A) हेमचन्द्रसूरिः B) लक्ष्मणसूरिः C) कैलाशसूरिः D) रामसूरिः
 ४) ध्वनिसंप्रदायस्य प्रस्थापकः कः आचार्यः ?
 A) आनन्दद्वर्धनाचार्यः B) विश्वनाथः C) भरतः D) मम्मटः
 ५) साहित्यदर्पणे कति परिच्छेदाः ?
 A) १० B) ११ C) १२ D) १५

विभाग-D

प्रश्न-७ द्वि-त्रिवाक्यैः उत्तराणि लिखत । (कोऽपि पञ्च) 10

- १) वाक्यस्वरूपं किम् ?
 २) चम्पुकाव्यस्य व्युत्पत्तिं लिखत ?
 ३) को नाम ध्वनिः ?
 ४) अप्रयुक्ततादोषः कदा भवति ?
 ५) ग्राम्यता दोषस्य उदाहरणं लिखत ।

- ६) भासस्य रामकथाश्रितानि नाटकानि कानि ?
 ७) जगन्नाथस्य पितरौ नाम लिखत ।

प्रश्न-८ रिक्तस्थानपूर्ति कुरुत ।

10

- १) अश्वघोषस्य मातुः नाम आसीत् । (पद्माक्षी, सुवर्णाक्षी)
 २) बुद्धचरिते सर्गाः सन्ति । (अष्टाविंशति, अष्टादश)
 ३) साहित्यदर्पणे परिच्छेदाः सन्ति । (१०, १२)
 ४) वाक्य काव्यम् । (गुणात्मकं, रसात्मकं)
 ५) व्यभिचारिभावाः सन्ति । (३३, ४४)
 ६) तटे जगन्नाथः दिवङ्गतः । (गङ्गायाः, यमुनायाः)
 ७) जातकमाला कृतिः । (हेमचन्द्रस्य, आर्यशूरस्य)
 ८) नलचम्पूकाव्ये प्रधानरसः अस्ति । (वीरः, शृङ्गारः)
 ९) अर्थदोषाः प्रोक्ताः । (सप्त, पञ्च)
 १०) साहित्यशास्त्रस्य सम्प्रदायाः । (पञ्च, षड्)

विभाग-E

प्रश्न-९ सत्यम् असत्यं लिखत ।

10

- १) रससंप्रदायस्य आचार्यः वामनः विद्यते ।
 २) रूपकं दशविधं वर्तते ।
 ३) स्वप्नवासवदत्तं भासेन विरचितम् ।
 ४) अश्वघोषस्य जन्मस्थानं काशी वर्तते ।
 ५) ध्वनिसंप्रदायस्य आचार्यः विश्वनाथः आसीत् ।
 ६) विक्रमोर्वशीयं कालिदासस्य ग्रन्थः विद्यते ।
 ७) रसगङ्गाधरः साहित्यशास्त्रीयः ग्रन्थः ।
 ८) मालिनीछन्दसि द्वादशवर्णाः सन्ति ।

९) काव्यप्रकाशस्य रचयिता मम्मटाचार्यः अस्ति ।

१०) लक्ष्मीलहरी नारायणस्य ग्रन्थः विद्यते ।

प्रश्न-१० अधोलिखितप्रश्नानां सविस्तारमुत्तरं लिखत । (कोऽपि द्वे)

10

१) ध्वनिस्वरूपं चर्चयत ।

२) साहित्यदर्पणानुसारं काव्ये दोषाः निरूपयत ।

३) संस्कृतसाहित्ये पण्डितप्रवरः जगन्नाथस्य योगदानं प्रतिपादयत ।

४) चम्पूकाव्यस्य महत्वं प्रतिपादयत ।

गुजरात माध्यमिक एवम् उच्चतर माध्यमिक शिक्षण बोर्ड गांधीनगरम्

मध्यमा-२

प्रश्नपत्रम्-५

गुणाः-१००

विषयकॉड-७०७

मुख्यविषयः- नव्यव्याकरणम्-१

समयः- होरात्रयम्

विभागः	प्रश्नपत्रस्य प्रारूपम्	गुणाः
A	प्रश्न-०१ योग्यं विकल्पं चित्वा उत्तरं लिखतु । • पञ्च(०५) बहुवैकल्पिकाः प्रश्नाः प्रष्टव्याः । • ABCD विकल्पाः प्रदेयाः । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य एकः गुणः प्रदेयः ।	०५
	प्रश्न-०२ पञ्चानां रूपाणां सिद्धिं करोतु । • पञ्च(०५) रूपाणि प्रष्टव्यानि । • पञ्चसु त्रीणि रूपाणि साधनीयानि । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य पञ्च(०५) गुणाः ।	१५
B	प्रश्न-०३ रिक्तस्थानपूर्तिं करोतु । • विकल्परहितानि १० रिक्तस्थानानि प्रदेयानि । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य एकः गुणः प्रदेयः ।	१०
	प्रश्न-०४ पञ्चानां सूत्राणां पूर्तिं कृत्वा अर्थं लिखतु । • समसु पञ्चानां सूत्राणां पूर्तिं कृत्वा अर्थो लेख्यः । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य २ गुणाः ।	१०
C	प्रश्न-०५ पञ्चानां रूपाणां सिद्धिं करोतु । • पञ्च(०५) रूपाणि प्रष्टव्यानि । • पञ्चसु त्रीणि रूपाणि साधनीयानि । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य पञ्च(०५) गुणाः ।	१५
	प्रश्न-०६ योग्यं विकल्पं चित्वा उत्तरं लिखतु । • पञ्च(०५) बहुवैकल्पिकाः प्रश्नाः प्रष्टव्याः । • ABCD विकल्पाः प्रदेयाः । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य एकः गुणः प्रदेयः ।	०५
D	प्रश्न-०७ द्वित्रिवाक्यैः पञ्चानामुत्तरं लिखतु । • समसु पञ्चानां उत्तरं देयम् । • प्रत्येकस्य २ गुणाः ।	१०
	प्रश्न-०८ द्वयोः सूत्रयोः व्याख्यां करोतु । • चतुर्षु सूत्रद्वयस्य व्याख्या कर्तव्या । • प्रत्येकस्य ५ गुणाः ।	१०
E	प्रश्न-०९ पञ्चानां लौकिकालौकिकविग्रहं करोतु । • समसु पञ्चानां उत्तरं देयम् । • प्रत्येकस्य २ गुणाः ।	१०
	प्रश्न-१० सविस्तरं द्वयोरुत्तरं लिखतु । • चतुर्षु द्वयोरुत्तरं लिखतु । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य ५ गुणाः ।	१०

गुणभारयोजना

कक्षा- मध्यमा २

विषय:- नव्यव्याकरणम् - १

प्रश्नपत्रम्- ५(पञ्चमम्)

	गुणाः-१००
१ समासमहत्वम्	०५
२ अव्ययीभावसमासप्रकरणम्	१०
३ तत्पुरुषसमासप्रकरणम्	१५
४ बहुव्रीहिसमासप्रकरणम्	१५
५ द्वन्द्वसमासप्रकरणम्	१०
६ एकशेषसमासप्रकरणम्	१०
७ सर्वसमासशेषप्रकरणम्	१०
८ समासान्तप्रकरणम्	१०
९ अलुक्समासप्रकरणम्	०५
१० समासाश्रयविधिप्रकरणम्	०५
११ समासगणपाठः	०५
१२ समासपरिभाषाविमर्शः	०५
	<hr/>
	१००

गुजरात माध्यमिक एवम् उच्चतर माध्यमिक शिक्षण बोर्ड गांधीनगरम्

मध्यमा-२
विषयकाँड-७०७

प्रश्नपत्रम्-५
मुख्यविषयः- नव्यव्याकरणम्-१

गुणाः-१००
समयः- होरात्रयम्

A विभागः

प्रश्नः-१ योग्यं विकल्पं चित्वा उत्तरं लिखतु ।

०५

१. समासस्य कति प्रकाराः सन्ति?

- A. २ B. ३
C. ५ D. ६

२. शब्दविज्ञानाय कः आवश्यकः?

- A. समासः B. सन्धिः
C. कृत्प्रत्ययः D. वेदः

३. भूतपूर्वः इत्यत्र समासो वर्तते ।

- A. अव्ययीभावः B. केवलः
C. तत्पुरुषः D. द्वन्द्वः

४. अधिहरि इत्यत्र अधि इत्यस्यार्थो वर्तते ।

- A. समीपार्थः B. सादृश्यार्थः
C. अर्थाभावः D. विभक्त्यर्थः

५. अव्ययीभावः सूत्रं वर्तते ।

- A. परिभाषासूत्रम् B. संज्ञासूत्रम्
C. अधिकारसूत्रम् D. विधिसूत्रम्

प्रश्नः-२ पञ्चानां रूपाणां सिद्धिं करोतु ।

१५

१. उपकृष्णम् । २. अपदिशम् ।
३. अनुविष्णु । ४. शाकप्रति ।
५. आमुक्ति संसारः । ६. तिष्ठद्गु ।
७. अध्यात्मम् ।

B विभागः

प्रश्नः-३ रिक्तस्थानपूर्तिं करोतु ।

१०

१. पूर्वपदप्रधानः समासो भवति ।
२. "यस्य चायामः" इत्यत्र आयामस्य अर्थो भवति ।
३. "अनश्च" सूत्रमिदं प्रत्ययं करोति ।

४. "गिरेश्च सेनकस्य" सूत्रमिदं प्रत्ययं करोति ।
५. "राजः पुरुषः" इत्यत्र सूत्रेण समासो भवति ।
६. "कतश्चासौ कठः" इत्यत्र सूत्रेण समासो भवति ।
७. "महानवमी" इत्यत्र सूत्रेण समासो भवति ।
८. नञो नलोपः सूत्रेण भवति ।
९. "अस्तम्" इत्यस्य गतिसंज्ञां सूत्रं करोति ।
१०. बहुव्रीहिसमासविधायकं सूत्रं वर्तते ।

प्रश्न:-४ पञ्चानां सूत्राणां पूर्तिं कृत्वा अर्थं लिखतु ।

१०

१. अव्ययं वचनेषु ।	२. अव्ययीभावे प्रभृतिभ्यः ।
३. द्वितीया पत्रैः ।	४. पूर्वसदृश श्लक्षणैः ।
५. द्वयष्टन- शीत्योः ।	६. विभाषा निशानाम् ।
७. वृद्धिनिमित्तस्य विजारे ।	

C विभागः

प्रश्न:-५ पञ्चानां रूपाणां सिद्धिं करोतु ।

१५

१. द्वादश ।	२. चित्रगुः ।
३. युधिष्ठिरार्जुनौ ।	४. हरिहरौ ।
५. ब्रह्मवर्चसम् ।	६. क्षीरपाकाः ।
७. उदमन्थः ।	

प्रश्न:-६ योग्यं विकल्पं चित्वा उत्तरं लिखतु ।

०५

१. "ईशकृष्णौ" इत्यत्र ईशस्य पूर्वप्रयोगः केन सूत्रेण भवति ?

A. अल्पात्तरम्	B. द्वन्द्वे घि
C. अजाद्यन्तम्	D. राजदन्तादिषु परम्
२. चार्थाः कति सन्ति ?

A. ४	B. ३
C. २	D. ५
३. "मामि" सूत्रमिदं समासं करोति ।

A. तृतीयातत्पुरुषः	B. चतुर्थीतत्पुरुषः
C. पञ्चमीतत्पुरुषः	D. सप्तमीतत्पुरुषः
४. "द्वौ मूर्धानौ यस्य सः" इति विग्रहे रूपं भवति ।

A. द्विमूर्धः	B. द्विमूर्धा
C. द्विमूर्धाः	D. द्विमूर्धः

५. अनियमे नियमकारिणी का भवति ।

- A. सूत्रम्
C. विग्रहः

- B. समासः
D. एतेषु एकमपि न

D विभागः

प्रश्नः-७ द्वित्रिवाक्यैः पञ्चानामुत्तरं लिखतु ।

१०

१. कतिविधः समासः?
२. "निर्मधिणम्" इत्यस्य विग्रहं कृत्वा सूत्रं लिखतु ।
३. तत्पुरुषस्य सोदाहरणं त्रीन् भेदान् लिखतु ।
४. द्वन्द्वसमासे चकारस्य चतुरोऽर्थान् लिखतु ।
५. "केशाकेशि" इत्यस्य विग्रहं कृत्वा समासविधायकं सूत्रं लिखतु ।
६. पञ्चवृत्तीनां नामानि लिखतु ।
७. "विमलापं सरः" इत्यस्य विग्रहं कृत्वा कः समासान्तऋ प्रत्ययो भवति?

प्रश्नः-८ द्वयोः सूत्रयोः व्याख्यां करोतु ।

१०

१. प्रथमानिर्दिष्टं समास उपसर्जनम् ।
२. द्वितीया श्रितातीतगतात्यस्यप्राप्तापन्नैः ।
३. चार्थे द्वन्द्वः ।
४. अनेकमन्यपदार्थे ।

E विभागः

प्रश्नः-९ पञ्चानां लौकिकालौकिकविग्रहं करोतु ।

१०

१. अनुविष्णु	२. उपराजम्
३. दुखातीतः	४. मातृसदृशः
५. समर्पयः	६. जम्पती
७. पीताम्बरो हरिः	

प्रश्नः-१० सविस्तरं द्वयोरुत्तरं लिखतु ।

१०

१. समासमहत्वं लिखतु ।
२. "अव्ययीभावः" पदमिदं व्याख्याय समासस्यास्य त्रीणि उदाहरणानि लिखतु ।
३. "द्वन्द्वे घि" सूत्रमिदं सोदाहरणं विस्तारयतु ।
४. "ऋक्पूरब्धूः पथामानक्षे" सूत्रमिदं सोदाहरणं व्याख्यायतु ।

गुजरातमाध्यमिक एवम् उच्चतरमाध्यमिक-शिक्षणबोर्ड, गान्धिनगरम्

कक्षा- मध्यमा -२

प्रश्नपत्रम्-६

गुणाः- १००

विषय कोड - ७०८

विषयः- नव्यव्याकरणम् - २

समयः - होरात्रयम्

विभागः	प्रश्नपत्रस्य प्रारूपम्	गुणाः
A	प्रश्न-०१. अधोलिखितेषु योग्यविकल्पं चित्वा उत्तराणि लिखत । <ul style="list-style-type: none"> • पञ्च (5) बहुवैकल्पिकाः प्रश्नाः प्रष्टव्याः । • ABCD विकल्पाः प्रदेयाः । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य एकः (1) गुणः प्रदेयः । 	05
	प्रश्न-०२. अधोलिखितानां रूपाणां सिद्धिं कुरुत । (पञ्चसु त्रीणि) <ul style="list-style-type: none"> • पञ्च (05) रूपाणि प्रष्टव्यानि । • पञ्चसु(5) त्रीणि (3) रूपाणि साधनीयानि । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य पञ्च (5) गुणाः । 	15
B	प्रश्न-०३. रिक्तस्थानं पूरयत । <ul style="list-style-type: none"> • विकल्परहितानि दश (10) रिक्तस्थानानि प्रदेयानि । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य एकः (1)गुणः प्रदेयः । 	10
	प्रश्न-०४. A विभागः B विभागेन सह योजयत । <ul style="list-style-type: none"> • विभाग द्वये समानाः विकल्पाः प्रदेयाः । • आहत्य 'अ'. तथा 'ब'. इत्थं संयोजन-कोष्टकद्वयं प्रष्टव्यम् । • 'प्रत्येकस्य उत्तरस्य एकः(1) गुणः प्रदेयः । 	10
C	प्रश्न-०५. अधोलिखितानां रूपाणां सिद्धिं कुरुत । (सप्तसु पञ्च) <ul style="list-style-type: none"> • सप्त (7) रूपाणि प्रष्टव्यानि । • सप्तसु पञ्च(5) रूपाणि साधनीयानि । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य त्रयः (3) गुणाः । 	15
	प्रश्न-०६. अधोलिखितानां प्रश्नानां योग्यविकल्पं चित्वा उत्तराणि लिखत । <ul style="list-style-type: none"> • पञ्च (5) बहुवैकल्पिकाः प्रश्नाः प्रष्टव्याः । • ABCD विकल्पाः प्रदेयाः । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य एकः (1) गुणः प्रदेयः । 	05
D	प्रश्न-०७. अधोलिखितानां सूत्राणां पूर्तिं कृत्वा अर्थं लिखत । (केचन पञ्च) <ul style="list-style-type: none"> • सप्त (7) सूत्राणि प्रष्टव्यानि । • सप्तसु(7) पञ्च (5)सूत्राणां पूर्तिं कृत्वा अर्थं लेख्यम् । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य द्वे (2) गुणाः । 	10
	प्रश्न-०८. रिक्तस्थानं पूरयत । <ul style="list-style-type: none"> • विकल्पसहितानि दश (10) रिक्तस्थानानि प्रदेयानि । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य एकः(1) गुणः प्रदेयः । 	10
E	प्रश्न-०९. अधो लिखितेषु वाक्येषु सत्यम् असत्यं ज्ञापयत । <ul style="list-style-type: none"> • दश (10) वाक्यानि प्रष्टव्यानि । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य एकः (1) गुणः। 	10
	प्रश्न-१०. अधोलिखितानां प्रश्नानां विस्तारेण उत्तरं लिखत । <ul style="list-style-type: none"> • चत्वारः (4) प्रश्नाः प्रष्टव्याः । • चतुर्षु (4) प्रश्नद्वयस्य (2) उत्तरं लेख्यम् । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य पञ्च (5) गुणाः । 	10

Chapterwise blue -print of question paper

Chapters	Chapter's name	Total marks (weight age)	Question wise Mark -distribution
1.	तद्धितशब्दानां महत्वम्	05 marks	Q.1 - 2 - 01 mark Q. 4 - 1, 2 - 02 marks Q. 6 - 5 - 01 mark Q. 8 - 1 - 01 mark
2.	तद्धितवृत्तिविमर्शः	05 marks	Q.1 - 1 - 01 mark Q. 4 - 7,8,9,10 - 04 marks
3.	तद्धितरूपसिद्धिसोपानानि	10 marks	Q.1 - 3 - 01 mark Q. 4 - 3,4,5,6 - 04 marks Q. 9 - 5,6,7,8,9 - 05 marks
4.	तद्धितेऽपत्यादिविकारान्तार्थसाधारणप्रत्ययाः	04 marks	Q.1 - 4 - 01 mark Q. 5 - 7 - 03 marks
5.	अपत्याधिकारप्रकरणम्	15 marks	Q.1 - 5 - 01 mark Q. 2 - B or B - 05 marks Q. 7 - 1, 2 - 04 marks Q. 10 - 2 or 4 - 05 marks
6.	रक्ताद्यर्थप्रकरणम्	10 marks	Q. 2 - C or C - 05 marks Q. 7 - 3, 4 - 04 marks Q. 8 - 2 - 01 mark
7.	चातुरर्थिकप्रकरणम्	10 marks	Q. 3 - 1, 2, 3, 4 - 04 marks Q. 7 - 5, 6, 7 - 06 marks
8.	शैषिकप्रकरणे शेषाद्यर्थकप्रकरणम्	15 marks	Q. 2 - A or A - 05 marks Q.5 - 5, 6 - 03 marks Q. 9 - 3, 4 - 02 marks Q. 10 - 1 Or 3 - 05 marks
9.	शैषिकप्रकरणे जातार्थकप्रकरणम्	05 marks	Q. 3 - 5, 6, 10 - 03 marks Q. 8 - 3, 4 - 02 marks
10.	शैषिकप्रकरणे कालार्थकप्रकरणम्	05 marks	Q. 3 - 7, 8, 9 - 03 marks

			Q. 6 - 3, 4 - 02 marks
11.	शैषिकप्रकरणे निवासाभिजनभक्त्यर्थप्रकरणम्	04 marks	Q.5 - 1, 2 - 03 marks Q. 6 - 1 - 01 mark
12.	शैषिकप्रकरणे प्रोक्ताद्यर्थकप्रकरणम्	04 marks	Q.5 - 3, 4 - 03 marks Q. 6 - 2 - 01 mark
13.	तद्धितगणपाठः	04 marks	Q. 8 - 5, 6, 7, 8 - 04 marks
14.	तद्धितपरिभाषाविमर्शः	04 marks	Q.8 - 9, 10 - 02 marks Q. 9 - 1, 2 - 02 marks

कक्षा - मध्यमा - २

प्रश्नपत्रम् - ६

गुणाः - १००

विषयः - नव्यव्याकरणम् - २

विषय कोड - 708

समयः - होरात्रयम्

• विभागः - A

प्रश्नः - १ योग्यं विकल्पं चित्वा उत्तराणि यच्छत ।

०५

१. वृत्तयः _____ सन्ति ।

(A) पञ्च (B) चतस्रः (C) तिस्रः (D) सप्त

२. पाणिनीय -अष्टाध्याय्यां प्रायः अधिकांशानि सूत्राणि सन्ति ।

(A) कृदन्तस्य (B) तद्धितस्य (C) समासस्य (D) सन्धिप्रकरणस्य

३. अन-अक-आदेशविधायकं सूत्रं किम् ?

(A) अचि श्चु ----य्वोरियङुवडौ (B) यस्येति च (C) युवोरनाकौ (D) यचि भम्

४. 'वाहीकः' इत्यस्मिन् _____ प्रत्ययः अस्ति ।

(A) कक् (B) ईक् (C) ईकक् (D)

५. दक्षस्य अपत्यम् _____ इति ।

(A) दक्षः (B) दाक्षः (C) दाक्षिः (D) दाक्षम्

प्रश्नः - २ अधोलिखितानां रूपाणां सिद्धिं ससूत्रं कुरुत ।

१५

(A) चाक्षुषम् अथवा (A) राष्ट्रियः

(B) स्रैणः अथवा (B) तैकायनिः

(C) रौचनिकः अथवा (C) औदश्वित्कः

• विभागः - B

प्रश्नः - ३ रिक्तस्थानानि पूरयत ।

१०

१. 'कौशाम्बी नगरी' इत्येतत् _____ सूत्रस्य उदाहरणम् अस्ति ।

२. "तदशिष्यं संज्ञाप्रमाणत्वात्" इत्येतत् _____ पदात्मकं सूत्रमस्ति ।

३. उदुम्बराः सन्ति अस्मिन् देशे इति _____ ।

४. 'नड्वलः', 'शाद्वलः' इत्येतयोः रूपयोः _____ प्रत्ययः अस्ति ।

५. "कोशाङ्गु" इत्येतस्य सूत्रस्य उदाहरणम् _____ भवति ।
६. 'आर्द्रकः' अस्मिन् रूपे _____ प्रत्ययः अस्ति ।
७. 'दिश्यम्' इत्यत्र _____ प्रत्ययः अस्ति ।
८. 'वैदूर्यः' इत्येतत् उदाहरणम् _____ सूत्रात् व्य प्रत्ययेन सिद्ध्यति ।
९. "वर्गान्ताच्च" सूत्रात् _____ प्रत्ययो भवति ।
१०. "प्रावृषष्टप्" सूत्रेण _____ रूपं सिद्धं भवति ।

प्रश्नः - ४ 'अ' विभागं 'ब' विभागेन सह योजयत ।

१०

अ	ब
१. ड्यत् प्रत्ययान्तपदम्	गव्यम्
२. ट्यण् प्रत्ययान्तपदम्	इय् आदेशः
३. फ प्रत्ययः	दाक्षिणात्याः
४. छ प्रत्ययः	वामदेव्यम्
५. ख प्रत्ययः	शैबः
६. घ प्रत्ययः	आयन् आदेशः
७. प्रियतद्धिताः	ईय् आदेशः
८. गोः विकारः	सौम्यम्
९. शिबीनां निवासो देशः	माहेश्वराणि
१०. महेश्वरादागतानि	ईन् आदेशः

● विभागः - C

प्रश्नः - ५ अधोनिर्दिष्टेषु पञ्चानां रूपाणां ससूत्रं सिद्धिं कुरुत ।

१५

१. आपूपिकः	२. शालातुरीयः	३. छागलेयिनः	४. रथ्यम्
५. दिव्यम्	६. भवदीयः	७. आश्वपतम्	

प्रश्नः - ६ योग्यं विकल्पं चित्वा उत्तराणि लिखत ।

०५

१. 'वार्मतेयः' इत्यत्र कः प्रत्ययः?

(A) छण्	(B) ढञ्	(C) अण्	(D) ठक्

२. रैवतिकादिभ्यः _____ प्रत्ययो भवति ।

(A) अण्	(B) अञ्	(C) छ	(D) छण्

३. छन्दसः _____ प्रत्ययौ भवतः ।

(A) यत् - अक् (B) यत् - अण् (C) ज्य - य (D) अण् - यक्

४. "देयमृणे" सूत्रेण 'मास' शब्दात् _____ प्रत्ययो भवति ।

(A) छण् (B) छ (C) ठक् (D) ठञ्

५. 'गार्ग्यः' इत्यस्मिन् रूपे _____ प्रत्ययो वर्तते ।

(A) यत् (B) ण्य (C) यञ् (D) य

• विभागः - D

प्रश्नः - ७ सूत्रपूर्तिं कृत्वा अर्थं च लिखत । (केषाञ्चन पञ्चानाम्)

१०

१. तदस्मिन्न-----० ।
२. कन्यायाः-----० ।
३. तदधीते -----० ।
४. कुमुदनड -----० ।
५. शरद्वच्छु -----० ।
६. स्थण्डिलाच् -----० ।
७. पितृव्यमातुल-----० ।

प्रश्नः - ८ उचितविकल्पैः रिक्तस्थानानां पूर्तिं कुरुत ।

१०

१. _____ महोदयेन "पाणिनिकालीनं भारतवर्षम्" इति शोधप्रबन्धः प्रस्तुतः। (अग्रवाल- , सुबन्धु-)
२. वशिष्ठेन दृष्टं साम - इति विग्रहे _____ रूपं भवति । (वाशिष्ठम्, वाशिष्ठः)
३. 'गोशाल' शब्दात् जातार्थप्रत्ययस्य लोपः _____ सूत्रेण भवति ।
(स्थानान्तगोशाल----०, वत्सशाला----०)
४. _____ सूत्रेण 'कौशेयम्' इति रूपं सिद्ध्यते । (कोशाद्धञ्, कोशाड्ढञ्)
५. शिवादिगणस्य _____ प्रत्ययो भवति । (अण्, अञ्)
६. नद्यादिगणशब्देभ्यः _____ प्रत्ययो भवति । (ढकञ्, ढक्)
७. 'फञ्' इत्येतत्प्रत्ययः _____ गणाद् भवति । (अश्वादिभ्य- , तिकादिभ्य-)
८. 'शुण्डिक' इति शब्दः _____ गणे विद्यते । (शुण्डिकादि- , शण्डिकादि-)
९. षष्ठीप्रकृतिजन्यप्राथमिकोपस्थितिविषयत्वं _____ भवति । (संनियोगशिष्टत्वम्, निर्दिश्यमानत्वम्)
१०. "बिल्वकादिभ्यश्छस्य लुक्" सूत्रेण _____ भवति । (छस्य लोपः, छप्रत्ययः)

• विभागः - E

प्रश्नः - ९ विधानानि सत्यानि वा असत्यानि इति चिह्ननिर्देशपूर्वकं (✓/✗) ज्ञापयत ।

१०

१. प्रायशः सर्वाः परिभाषाः ज्ञापकन्यायसिद्धाः भवन्ति ।
२. सहैव यस्य विधानं कृतं भवति तद् निर्दिश्यमानत्वं भवति।
३. 'श्वस्तनम्' इत्येतद् रूपं ट्यु (ट्युल्) प्रत्ययान्तमस्ति ।
४. 'ग्रामीणः' इत्यत्र 'ख' प्रत्ययः नास्ति।
५. 'नाडायनः' , 'चारायणः' इत्यादिषु फञ् प्रत्ययः अस्ति।
६. "तद्धितेष्वचामादेः" सूत्रमिदम् उभयपदवृद्धिं करोति।
७. "इसुसुक्तान्तात्कः" सूत्रेणानेन ठ स्थाने क आदेशो विधीयते ।
८. 'नैयायिकः' इत्यत्र ऐच् आगमः विद्यते।
९. "कृत्तद्धितसमासाश्च" सूत्रमिदं सुब्लोपं करोति ।
१०. "किति च" सूत्रमिदम् आदिवृद्धिं करोति ।

प्रश्नः - १० सविस्तरम् उत्तरं लिखत । (कयोश्चित् द्वयोः)

१०

१. 'औपगवः' इति रूपं ससूत्रं साधयत।
२. "कुलकुक्षिग्रीवा-----०" सूत्रं प्रपूर्य अर्थम् उदाहरणं च लिखत।
३. "विकर्णशुङ्ग-----०" सूत्रं प्रपूर्य अर्थम् उदाहरणं च लिखत।
४. "देविकाशिशपा -----०" सूत्रं प्रपूर्य अर्थम् उदाहरणं च लिखत।

शुभं भूयात्

गुजरातमाध्यमिक एवम् उच्चतरमाध्यमिक-शिक्षणबोर्ड, गान्धिनगरम्

कक्षा- मध्यमा -२

प्रश्नपत्रम्- ५

गुणाः- १००

प्रश्नपत्र सं- 709

विषयः- मु. वि. वेदः -१

कालः होरात्रयम्

विभागः	प्रश्नपत्रस्य प्रारूपम्	गुणाः
A	प्रश्न-०१. अधोलिखितेषु योग्यविकल्पं चित्वा उत्तराणि लिखत । <ul style="list-style-type: none"> • पञ्च 05 बहुवैकल्पिकाः प्रश्नाः प्रष्टव्याः । • ABCD विकल्पाः प्रदेयाः । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य एकः गुणः प्रदेयः । 	05
	प्रश्न-०२. अधोलिखितानां प्रश्नानां विस्तारेण उत्तरं लिखत । <ul style="list-style-type: none"> • ०१ अथवा ०१, ०२ अथवा ०२, ०३ अथवा ०३ एवं प्रकारेण विकल्पाः देयाः • प्रत्येकस्य उत्तरस्य 5 गुणाः । 	15
B	प्रश्न-०३. रिक्तस्थानं पूरयत । <ul style="list-style-type: none"> • विकल्परहितानि १० रिक्तस्थानानि प्रदेयानि । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य एकः गुणः प्रदेयः । 	10
	प्रश्न-०४. A विभागः B विभागेन सह योजयत । <ul style="list-style-type: none"> • विभाग द्वये समानाः विकल्पाः प्रदेयाः । • आहत्य 'अ' तथा 'ब'. इत्थं संयोजन-कोष्टकद्वयं प्रष्टव्यम् । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य एकः गुणः प्रदेयः । 	10
C	प्रश्न-०५. अधोलिखितानां प्रश्नानां लघूत्तराणि यच्छत । (केचन पञ्च) <ul style="list-style-type: none"> • सप्त 07 प्रश्नाः प्रष्टव्याः । • सप्तसु पञ्चप्रश्नानाम् उत्तराणि लेखनीयानि । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य 3 गुणाः । 	15
	प्रश्न-०६. अधोलिखितानां प्रश्नानां योग्यविकल्पं चित्वा उत्तराणि लिखत । <ul style="list-style-type: none"> • पञ्च 05 बहुवैकल्पिकाः प्रश्नाः प्रष्टव्याः । • ABCD विकल्पाः प्रदेयाः । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य एकः गुणः प्रदेयः । 	05
D	प्रश्न-०७. अधोलिखितानां प्रश्नानां द्वि-त्रिवाक्यैः उत्तराणि लिखत । (केचन पञ्च) <ul style="list-style-type: none"> • सप्त 07 प्रश्नाः प्रष्टव्याः । • सप्तसु पञ्चप्रश्नानाम् उत्तराणि लेखनीयानि । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य 2 गुणाः । 	10
	प्रश्न-०८. रिक्तस्थानं पूरयत । 2 विस्तृत <ul style="list-style-type: none"> • विकल्परहितानि १० रिक्तस्थानानि प्रदेयानि । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य एकः गुणः प्रदेयः । 	10

E	प्रश्न-०९. अधिलिखितेषु वाक्येषु सत्यम् असत्यं ज्ञापयत । • 10 वाक्यानि प्रष्टव्यानि । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य १ गुणः।	10
	प्रश्न-०२. अधोलिखितानां प्रश्नानां विस्तारेण उत्तरं लिखत । • 04 प्रश्नाः प्रष्टव्याः । • चतुर्षु प्रश्नद्वयस्य उत्तरं लेख्यम् । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य 5 गुणाः ।	10

गुजरात माध्यमिक उच्चतर माध्यमिक शिक्षण बोर्ड - गांधीनगर
कक्षा - मध्यमा द्वितीयवर्षम् (कक्षा - १२) संस्कृत माध्यम्

प्रश्नपत्रम् - ५ (पञ्चमम्)

विषयः - मु.वि. वेद

विषयः - वेदः - १

अङ्कयोजनम्

अनुक्रम	पाठनाम	अङ्काः	संपूर्णाङ्काः
१	वेदानां शाखा परिचयः ।	६	३०
	वदोऽखिलो धर्ममूलम् ।	६	
	वेदानां भाष्यकार परिचयः ।	६	
	महर्षियाज्ञवल्क्यः ।	६	
	ऋग्वेदीयरूद्राभिषेकीयमंत्राः भाग १ ।	६	
२	ऋग्वेदीयरूद्राभिषेकीयमंत्राः भाग २	६	३०
	ऋग्वेदीय मेधासूक्तम् ।	६	
	शूक्लयजुर्वेदे षष्ठोऽध्यायः (माध्यन्दिनीयशाखा) भाग - १	६	
	शूक्लयजुर्वेदे षष्ठोऽध्यायः (माध्यन्दिनीयशाखा) भाग - २	६	
	शूक्लयजुर्वेदे सप्तमोऽध्यायः (माध्यन्दिनीयशाखा) भाग -	६	
३	शूक्लयजुर्वेदे सप्तमोऽध्यायः (माध्यन्दिनीयशाखा) भाग -	६	३०
	सामवेदीयरूद्राभिषेकीयमंत्राः ।	६	
	अथर्ववेदीयरूद्राभिषेकीयमंत्राः भाग १ ।	६	
	अथर्ववेदीयरूद्राभिषेकीयमंत्राः भाग २	६	
	वेदमंत्राणां नानाविध प्रयोगाः ।	६	
४	वेदपारायण एरां वेदपरंपरा ।	५	१०
	पुरुषसूक्तस्यपदपाठः ।	५	
संपूर्णाङ्काः			१००

* प्रश्नः - १ अधोकिस्त्रितेषु योग्यविकल्पं चित्वा उत्तराणि लिखत ।
(०५)

- १) यजुर्वेदस्य _____ अध्यायाः सन्ति । (२०, ३०, ४०)
- २) वैदिकीसंस्कृतिः _____ संस्कृतिरासीत् । (प्रथमा, द्वितीया, अन्तिमा)
- ३) माध्यस्य भाष्यस्य नाम _____ वर्तते । (माधवीयम्, विवरणम्
वेदार्थप्रकाशः)
- ४) वेदाः _____ सन्ति । (५, ३, ४)
- ५) सन्ते प्राणो _____ गच्छताम् । (दुग्धेन, पात्रेन, पलेन)

* प्रश्नः - २ अधोकिस्त्रितानां प्रश्नानां विस्तारेण उत्तरं लिखत । (१५)

- १) यजुर्वेदस्य शास्त्रानां परिचयं लिखत ।
अथवा
सामवेदस्य शास्त्रानां परिचयं लिखत ।

- २) कः शूद्रत्वं उच्यते ?
अथवा
किमर्थं वेदं सदाभ्यसेत् ?

- ३) स्कन्दस्याग्निः परिचयं लिखत ।
अथवा
महीधरस्य परिचयौ देवः ।
(विभागः - B)

* प्रश्नः - ३ रिक्तस्थानं पूरयत । (१०)

- १) गुरोः _____ गरीयसि ।
- २) यः पीता स _____ नः ।
- ३) यां मेधां _____ पितरश्चोपासते ।

- ४) विष्णोः _____ पश्यत ।
 ५) सुमित्रियान् आप्तुः _____ ।
 ६) सद्यन् पाहि _____ ।
 ७) मूर्धनानन्दयोः अरतिम् _____ ।
 ८) कोसि _____ कस्यासि ।
 ९) येषां मिन्द्रो युवा _____ ।
 १०) अज्ज आयाहि _____ ।

* प्रश्नः ४ अ विभागः ष विभागेन सह योजयत । (१०)

अ		ष	
१) वेदविस्तारः ।	१) सामवेदः ।		
२) जैमिनिः ।	२) ऋग्वेदः ।		
३) वैशम्पायनः ।	३) वेदव्यासः ।		
४) पैकः ।	४) अथर्ववेदः ।		
५) सुमन्तुः ।	५) यजुर्वेदः ।		
अ		ष	
१) विश्वानि देव...	१) शान्तिव्रामे ।		
२) प्रथम्यकं यजामहे...	२) प्रवशदिशान्त्यै ।		
३) इमारुदाय...	३) मैधाप्राप्तिः ।		
४) कांसोऽस्मिन्तां...	४) प्रहमहत्याविभोचकं कर्म ।		
५) मित्र हृष्ट्यै...	५) लक्ष्मीप्राप्त्यै ।		

(विभाग:- C)

3

* प्रश्न:- ५ अधोलिखितानां प्रश्नानां लघुचराणि यच्छत । (१५)
(केचन पञ्च)

- १) अथर्ववेदस्य कति काण्डानि ?
- २) याज्ञवल्क्यस्य भार्ययोः नाम किम् ?
- ३) कानि सन्ति पूषादेवस्य वाहनानि ?
- ४) प्रातःवेदः इति शब्दस्य कोऽर्थः ?
- ५) इन्द्रस्य परमसस्या कोऽस्ति ?
- ६) शविः अस्तं गते कुतः प्रकृग्रहणं कार्थम् ?
- ७) "सद्यन्" इत्यनेन कः शायते ?

* प्रश्न:- ६ अधोलिखितानां प्रश्नानां योग्यविकल्पं चित्वा उत्तराणि
लिखत । (०५)

- १) _____ दिवसस्य वाद्यतः । (देवः, धनम्, मूर्ध्नि)
- २) नमो शत्र्या नमो _____ । (प्रातः, दिवा, सायम्)
- ३) वेदाः _____ शशयः । (उपासना, कर्म, ज्ञान)
- ४) _____ तप आर्ष्यम् । (स्नानम्, अर्घ्यायः, स्वाध्यायः)
- ५) प्रस्तुतप्रकरणे पुरुषसूक्तस्य _____ पाठस्य वर्णनं कृतमस्ति ।
(विभाग:- D) (संहिता, पद, क्रम)

* प्रश्न:- ७ अधोलिखितानां प्रश्नानां द्वि-त्रिवाक्यैः उत्तराणि लिखत
(केचन पञ्च) (१०)

- १) के पाठाः प्रकृतिपाठाः कथ्यन्ते ?
- २) पौराणिकेषु केषामधिकारः ?
- ३) भवः कान् सुखी कश्चेति ?
- ४) 'सहस्राक्षः' इति शब्दस्य कोऽर्थः ?

५) कदा कदा कदा प्रणमामः ?

६) अग्निः केन द्रव्येण प्रदिप्तो भवति ?

७) द्रोणकल्कशः कस्य स्वरूपम् अस्ति ?

* प्रश्नः-८ रिक्तस्थानं पूरयत । (१०)

१) एतैः _____ वर्धस्य । (गुणैः , दैवैभिः)

२) दृशे विश्वाय _____ । (देवम् , सूर्यम्)

३) सूर्य _____ ऽपगतस्तस्थुषश्च । (आत्मा , मनः)

४) _____ यज्ञं मिमिक्षतम् । (मया , तथा)

५) वार्षिर्हसि _____ त्वा क्षित्वाऽ उन्नयामि । (समुद्रस्य , निर्झरस्य)

६) वाक् मे _____ दुहाम् । (मधुमद् , मेधाम्)

७) उभाभ्यां देव _____ पदिप्तेण सवेन च । (सपितः , सोम)

८) _____ स्वरिन्धसा । (सूर्याय , इन्द्राय)

९) सनिं _____ मयासिषम् । (द्या , मेधा)

१०) मनो मे _____ । (तर्पयत , शुन्धामि)

* प्रश्नः-९ अधोलिखितेषु वाक्येषु सत्यम् असत्यं सापयत । (१०)

१) वेदाः अपौरुषेयाः सन्ति ।

२) क्षत्रियस्य निष्कारणो धर्मः षडङ्गो वेदोऽद्वैतो रथश्च ।

३) वेदाध्ययनं नित्यं न करणीयम् ।

४) ऋग्वेदस्य साम्प्रतकाले पञ्चशाखाः समुपलब्धाः सन्ति ।

५) अथर्ववेदे १६ कण्डानि सन्ति ।

६) भरतक्यामी सामवेदस्योपरि भाष्यं कृतवान् ।

- १) विकृतेः दशप्रकाराः सन्ति ।
 ८) अथर्ववेदः सामवेदस्य ब्राह्मणः अस्ति ।
 ९) यजुर्वेदे पञ्चसहस्रमन्त्राः सन्ति ।
 १०) वेदाः शानराशयः सन्ति ।

* प्रश्नः - १० - अधोलिखितानां प्रश्नानां विस्तारेण उत्तरं लिखत ।
 (कन्यनद्वयोः) (१०)

- १) वेदपरम्परा ।
 २) पदपाठकर्म ।
 ३) याज्ञवल्क्यस्य परिचयः ।
 ४) गायत्रीमन्त्रस्य विविधप्रयोगाः ।

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ,
ગાંધીનગર

મધ્યમા-૨ (ધોરણ-૧૨)

શૈક્ષણિક વર્ષ:2023-24

૩૦% હેતુલક્ષી અને ૭૦% વર્ણનાત્મક પ્રમાણેના પ્રશ્નપત્ર પરિરૂપ, ગુણભાર

અને નમૂનાના પ્રશ્નપત્રો

(અત્રેની કચેરીના તા.૧૨/૧૦/૨૦૨૩ના પરિપત્ર ક્રમાંક:મઉમશબ/સંશોધન/૨૦૨૩/૩૭૯૯-૩૮૦૫ અન્વયે)

ક્રમ	વિષય	વિષય કોડ	પેજ નં.
૧	અનિવર્ત્ય સંસ્કૃત વ્યાકરણમ્	૭૦૧	
૨	અનિવર્ત્ય સંસ્કૃતમ્ (કાવ્યમ્)	૭૦૨	
૩	સમાજશાસ્ત્રમ્	૭૦૩	
૪	અંગ્રેજી (દ્વિતીય ભાષા)	૭૦૪	
૫	મુખ્યવિષય-સાહિત્ય-૧	૭૦૫	
૬	મુખ્યવિષય-સાહિત્ય-૨	૭૦૬	
૭	મુખ્યવિષય-વ્યાકરણમ્-૧	૭૦૭	
૮	મુખ્યવિષય-વ્યાકરણમ્-૨	૭૦૮	
૯	મુખ્યવિષય-વેદ-૧	૭૦૯	
૧૦	મુખ્યવિષય-વેદ-૨	૭૧૦	
૧૧	મુખ્યવિષય-આયુર્વેદ-૧	૭૧૧	
૧૨	મુખ્યવિષય-આયુર્વેદ-૨	૭૧૨	
૧૩	મુખ્યવિષય-દર્શનમ્ -૧	૭૧૩	
૧૪	મુખ્યવિષય-૨ દર્શનમ્	૭૧૪	
૧૫	મુખ્યવિષય-જ્યોતિષ શાસ્ત્રમ્-૧	૭૧૫	
૧૬	મુખ્યવિષય-જ્યોતિષ શાસ્ત્રમ્-૨	૭૧૬	
૧૭	પૌરોહિત્યમ્	૭૧૭	
૧૮	કમ્પ્યુટર અધ્યયન	૭૧૮	

गुजरातमाध्यमिक एवम् उच्चतरमाध्यमिक-शिक्षणबोर्ड, गान्धिनगरम्

२/५

कक्षा- मध्यमा -२
पिअयडिसॉ - ११०

प्रश्नपत्रम्- ६
विषय:- मु. वि. वेद:- २

गुणा:- १००
काल: होरात्रयम्

विभागः	प्रश्नपत्रस्य प्रारूपम्	गुणाः
A	प्रश्न-०१. अधोलिखितेषु योग्यविकल्पं चित्वा उत्तराणि लिखत । • पञ्च 05 बहुवैकल्पिकाः प्रश्नाः प्रष्टव्याः । • ABCD विकल्पाः प्रदेयाः । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य एकः गुणः प्रदेयः ।	05
	प्रश्न-०२. अधोलिखितानां प्रश्नानां विस्तारेण उत्तरं लिखत । • ०१ अथवा ०१, ०२ अथवा ०२, ०३ अथवा ०३ एवं प्रकारेण विकल्पाः देयाः • प्रत्येकस्य उत्तरस्य 5 गुणाः ।	15
B	प्रश्न-०३. रिक्तस्थानं पूरयत । • विकल्पमहितानि १० रिक्तस्थानानि प्रदेयानि । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य एकः गुणः प्रदेयः ।	10
	प्रश्न-०४. A विभागः B विभागेन सह योजयत । • विभाग द्वये समानाः विकल्पाः प्रदेयाः । • आहत्य 'अ' तथा 'व'. इत्थं संयोजन-कोष्टकद्वयं प्रष्टव्यम् । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य एकः गुणः प्रदेयः ।	10
C	प्रश्न-०५. अधोलिखितानां प्रश्नानां लघूत्तराणि यच्छत । (केचन पञ्च) • मम 07 प्रश्नाः प्रष्टव्याः । • ममसु पञ्चप्रश्नानाम् उत्तराणि लेखनीयानि । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य 3 गुणाः ।	15
	प्रश्न-०६. अधोलिखितानां प्रश्नानां योग्यविकल्पं चित्वा उत्तराणि लिखत । • पञ्च 05 बहुवैकल्पिकाः प्रश्नाः प्रष्टव्याः । • ABCD विकल्पाः प्रदेयाः । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य एकः गुणः प्रदेयः ।	05
D	प्रश्न-०७. अधोलिखितानां प्रश्नानां द्वि-त्रिवाक्यैः उत्तराणि लिखत । (केचन पञ्च) • मम 07 प्रश्नाः प्रष्टव्याः । • ममसु पञ्चप्रश्नानाम् उत्तराणि लेखनीयानि । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य 2 गुणाः ।	10
	प्रश्न-०८. रिक्तस्थानं पूरयत । • द्विविकल्पमहितानि १० रिक्तस्थानानि प्रदेयानि । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य एकः गुणः प्रदेयः ।	10
E	प्रश्न-०९. अधिलिखितेषु वाक्येषु सत्यम् असत्यं ज्ञापयत । • 10 वाक्यानि प्रष्टव्यानि । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य १ गुणाः ।	10
	प्रश्न-०१०. अधोलिखितानां प्रश्नानां विस्तारेण उत्तरं लिखत । • 04 प्रश्नाः प्रष्टव्याः । • चतुर्षु प्रश्नद्वयस्य उत्तरं लेख्यम् । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य 5 गुणाः ।	10

गुजरात माध्यमिक उच्चतर माध्यमिक शिक्षण बोर्ड - गांधीनगरम्
कक्षा - मध्यमा द्वितीयवर्षम् (कक्षा - १२) संस्कृत माध्यम

प्रश्नपत्रम् - ६

विषयः - मु.वि. वेद

विषयः - वेदः - २

अङ्कयोजनम्

अनुक्रम	पाठनामानि		अङ्काः	संपूर्णाङ्काः
१	१	वेदाः अपौरुषेयाः	६	२४
	२	शतपथब्राह्मणपरिचयः	६	
	३	पास्करगृह्यसूत्रपरिचयः	६	
	४	प्रातिशाख्यपरिचयः	६	
२	५	कात्यायनश्रौतसूत्रपरिचयः	६	२४
	६	याज्ञवल्क्यशिक्षा वर्णादिविचारः	६	
	७	याज्ञवल्क्यशिक्षा स्वरभक्तिविचारः	६	
	८	ऋग्वेदीयरूद्राभिषेकमन्त्राः - १	६	
३	९	ऋग्वेदीयरूद्राभिषेकमन्त्राः - २	६	२४
	१०	शुक्लयजुर्वेदे अष्टमोऽध्यायः - १	६	
	११	शुक्लयजुर्वेदे अष्टमोऽध्यायः - २	६	
	१२	शुक्लयजुर्वेदे नवमोऽध्यायः - १	६	
४	१३	शुक्लयजुर्वेदे नवमोऽध्यायः - २	६	२८
	१४	सामवेदीयरूद्राभिषेकमन्त्राः - १	६	
	१५	सामवेदीयरूद्राभिषेकमन्त्राः - २	६	
	१६	अथर्ववेदीयरूद्राभिषेकमन्त्राः	५	
	१७	अष्टविकृतयः	५	
योगः			१००	१००

गुजरात माध्यमिक एवम् उच्चतर माध्यमिक शिक्षणबोर्ड - गांधीनगर

प्रश्नपत्रम् - ६

कक्षा - मध्यमा - २

विषय : मु. वि. वेद - ०२

गुण : १००

काल : दोरात्रयम्

विभाग : A

प्र. १ अधोलिखितेषु योग्यविकल्पं चित्वा उत्तराणि लिखत ।

५

१) कति वेदाः सन्ति ?

a) एकः b) द्वे c) चत्वारः d) पञ्च

२) मन्त्रब्राह्मणयोः किम् नामधेयम् ?

a) वेदः b) निरुक्तम् c) मन्त्रः d) ब्राह्मणम्

३) पारस्करगृह्यम् कति काण्डेषु विभक्तः ?

a) चतुर्षु b) षट्सु c) त्रिषु d) सप्तसु

४) वैदिकमन्त्रावामर्थज्ञानाय किम् उपयुज्येत ?

a) छन्दः b) शिक्षा c) निरुक्तम् d) ज्योतिषम्

५) वेदेषु कति स्वराः सन्ति ?

a) एकम् b) दौ c) त्रयः d) चत्वारः

प्र. २ अधोलिखितानां प्रश्नानां विस्तारेण उत्तरं लिखत ।

१५

१) वेदाः अपौरुषेयाः इति विषयं सविस्तारं लिखत ?

(अथवा)

स्वरव्यञ्जनयोः समानाधिकारण्यम् ।

२) वेदानां परिचयं ददातु ।

(अथवा)

वाजपेययागस्य निरूपणं कुरुत ।

३) शिक्षाग्रन्थानां वर्ण्यविषयाः ।

(अथवा)

४) मन्त्ररक्षार्थं ऋषिभिः कृतोपायाः ।

विभाग : B

प्र. ३ रिक्तस्थानं पूरयत ।

१०

- १) गृह्यशब्दे ————— प्रत्ययो भवति ।
- २) पारस्करगृह्यसूत्र ————— काण्डेषु विभक्तः ।
- ३) मुखं ————— स्मृतम् ।
- ४) याज्ञवल्क्यस्य पुत्रः —————
- ५) कल्पसूत्राणां ————— भागेषु विभाजनं कृतम् ।
- ६) शुक्लयजुर्वेदस्य ————— श्रौतसूत्रं वर्तते ।
- ७) वर्णानां सन्धिः ————— सन्ति ।
- ८) सर्वप्रथमं यज्ञात् ————— उत्पत्तिर्बभूव ।
- ९) संग्रामेषु मां ————— तेजस्विनं करिष्यति ।
- १०) वाजपेययागस्य कालः ————— वर्तते ।

प्र. ४ A विभागः B विभागेन सह योजयत ।

१०

A	B
शिक्षा	पादः
कल्पः	चक्षुः
व्याकरणम्	श्रोत्रम्
निरुक्तम्	हस्तौ
छन्दः	घ्राणं
A	B
ज्योतिषम्	मुखम्
उर्जम्	गच्छतः
व्रतः	अन्नम्
क्रतु	बन्धुम्
नष्ट्रे	यज्ञः

विभाग : C

प्र. ५ अधोलिखितानां प्रश्नानां लघूत्तराणि यच्छत । (केचन पञ्च)

१५

- १) वेदाङ्गानि कति सन्ति ? कानि चतानि ?
- २) भारतीय परम्परायां कस्य अतीव महत्त्वं वर्तते ?
- ३) विराटपुरुषस्य शिरांसि कतिविधानि सन्ति तस्य मन्त्रं लिखत ?
- ४) ऋषीणाम् आशीर्वादेन किं भवति ?
- ५) अस्माकं कृते सुखकर्तारः के भवन्ति ?
- ६) इमन्देवाऽअसपत्न्य छ इति मन्त्रस्य भावार्थं लिखत ?
- ७) देवैः रुद्रस्य उग्रगस्वरूपं कुत्र नियुक्तम् ?

प्र. ६ अधोलिखितानां प्रश्नानां योग्यविकल्पं चित्वा उत्तराणि लिखत ।

०५

- १) गृह्यसूत्रेषु प्रायः किं दृश्यते ?
a) भेदः b) मन्त्रः c) काण्डः d) अध्यायः
- २) सोमस्य वर्णः कस्य सदृशोऽस्ति ?
a) रक्तः b) हरितः c) पीतः d) श्वेतः
- ३) सृष्टिकर्ता, द्रष्टा च कः अस्ति ?
a) तारकोऽस्ति b) चन्द्रोऽस्ति c) सूर्योऽस्ति d) प्रकाशोऽस्ति
- ४) वयं किं जागृयाय् पुरोहिताः ?
a) राष्ट्रे b) ग्रामे c) नगरे d) समाजे
- ५) सूर्यं सर्वस्य किं वदन्ति ?
a) उर्ध्वं b) मध्यम् c) नीचं d) समानं

विभाग : D

प्र. ७ अधोलिखितानां प्रश्नानां द्वि-त्रिवाक्यैः उत्तराणि लिखत । (केचन पञ्च)

१०

- १) पारस्करगृह्यसूत्रम् कस्य वेदस्य वर्तते एवम् कति कण्डेषु विभक्त ?
- २) कात्यायन श्रौतसूत्रस्य प्रथमाध्याये किं प्रकरणं वर्तते ?
- ३) वेदरक्षा कतिविधाः ? सा का ?
- ४) कः कदाविदपि हिंसकाः नास्ति ?
- ५) राजसूययागे कस्य अधिकारः न वर्तते ?
- ६) अग्नेः गुणाः कीदृशाः ?
- ७) "शर्वः" शब्दस्य कोऽर्थः ?

प्र. ८ विकल्पं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत ।

१०

- १) मुखं ————— स्मृतम् । (व्याकरणम्, शिक्षा)
- २) वेदेषु ————— स्वराः सन्ति । (द्वौ, त्रयः)
- ३) कात्यायन श्रौतसूत्रे कति सूत्राणि सन्ति । (५८९७, ५६८७)
- ४) ब्रह्माण्डात् दशांगुलोपरि ————— स्थितः । (विराट्पुरुषः, कालपुरुषः)
- ५) वाजपेययागस्य वर्णनं ————— अध्याये कृतमस्ति । (दशमे, अष्टमे)
- ६) ————— अस्माकं सत्रून् नाशयति । (सूर्यः, इन्द्रः)
- ७) ————— मासे राजसूययागस्य आरम्भः क्रियते । (फाल्गुन, चैत्र)
- ८) वेदस्य माता ————— अस्ति । (गायत्री, सावित्री)
- ९) विक्तयः ————— सन्ति । (अष्ट, एकादशः)
- १०) मघभाष्ये ऋग्वेदस्य ————— शाखाः प्रदर्शिता । (२१, ११)

विभाग : E

प्र. ९ अधोलिखितेषु वाक्येषु सत्यम् असत्यं ज्ञापयत ।

१०

- १) चत्वारः वेदाः सन्ति ।
- २) माध्यन्दिनशतपथब्राह्मणे एकादश काण्डाः ।
- ३) गुह्यशब्दे अन् प्रत्ययो भवति ।
- ४) वर्णानां सन्धिः चतुर्विधाः भवति ।
- ५) “ओम् ” इत्यस्य पञ्चमात्रा सन्ति ।
- ६) इन्द्रस्य गावः पणिभिः अपङ्कताः ।
- ७) वाजपेययागस्य कालः शरदृतुः वर्तते ।
- ८) वाजपेययागस्य वर्णनं अष्टमे अध्याये कृतमस्ति ।
- ९) शोमरसः स्रुवेण पात्रेण ग्रहीतो वर्तते ।
- १०) वेदमन्त्राणाम् रक्षणार्थम् अष्टविकृतीनां रचना ऋषिभिः कृता ।

प्र. १० अधोलिखितानां प्रश्नानां विस्तारेण उत्तर लिखत । (केचन द्वयोः)

१०

- १) शतपथब्राह्मणस्य वैशिष्ट्यं किम्
- २) पारस्करगृह्यसूत्रस्य परिचयं ददातु
- ३) वजसूययागस्य महत्त्वम्
- ४) मन्त्ररक्षार्थं ऋषिभिः कृतोपायाः

गुजरात माध्यमिक एवम् उच्चतरमाध्यमिक-शिक्षणबोर्ड, गान्धीनगरम्

कक्षा- मध्यमा -२ (कक्षा--12)

प्रश्नपत्रम्-५

गुणाः- १००

२/८

विषय कोड :- 711

विषय:- मु. वि. आयुर्वेद -१

काल: होरात्रयम्

वार्षिक परीक्षायाः प्रश्नपत्र प्रारूपम् एवम् गुणभारश्च

विभागः	प्रश्नपत्रस्य प्रारूपम्	गुणाः
A	प्रश्न-०१. अधोलिखितेषु योग्यविकल्पं चित्वा उत्तराणि लिखत । <ul style="list-style-type: none"> • पञ्च 05 बहुवैकल्पिकाः प्रश्नाः प्रष्टव्याः । • A,B,C,D विकल्पाः प्रदेयाः । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य एकः गुणः प्रदेयः । 	05
	प्रश्न-०२. अधोलिखितानां प्रश्नानां विस्तारेण उत्तरं लिखत । <ul style="list-style-type: none"> • ०१ अथवा ०१, ०२ अथवा ०२, ०३ अथवा ०३ एवं प्रकारेण विकल्पाः देयाः • प्रत्येकस्य उत्तरस्य 5 गुणाः । 	15
B	प्रश्न-०३. रिक्तस्थानं पूरयत । <ul style="list-style-type: none"> • विकल्परहितानि १० रिक्तस्थानानि प्रदेयानि । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य एकः गुणः प्रदेयः । 	10
	प्रश्न-०४. A विभागः B विभागेन सह योजयत । <ul style="list-style-type: none"> • विभाग द्वये समानाः विकल्पाः प्रदेयाः । • आहत्य 'अ', तथा 'व', इत्थं संयोजन-कोष्टकद्वयं प्रष्टव्यम् । • 'अ' संयोजने आदितः सप्त प्रकरणेषु कोष्टकनिर्माणं कर्तव्यम् । • 'व' संयोजने अष्टमप्रकरणतः अन्तिमं यावत् कोष्टकनिर्माणं कर्तव्यम् । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य एकः गुणः प्रदेयः । 	10
C	प्रश्न-०५. अधोलिखितानां प्रश्नानां लघूत्तराणि यच्छत । (केचन पञ्च) <ul style="list-style-type: none"> • सप्त 07 प्रश्नाः प्रष्टव्याः । • सप्तसु पञ्चप्रश्नानाम् उत्तराणि लेखनीयानि । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य 3 गुणाः । 	15
	प्रश्न-०६. अधोलिखितानां प्रश्नानां योग्यविकल्पं चित्वा उत्तराणि लिखत । <ul style="list-style-type: none"> • पञ्च 05 बहुवैकल्पिकाः प्रश्नाः प्रष्टव्याः । • A,B,C,D विकल्पाः प्रदेयाः । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य एकः गुणः प्रदेयः । 	05
D	प्रश्न-०७. अधोलिखितानां प्रश्नानां द्वि-त्रिवाक्यैः उत्तराणि लिखत । (केचन पञ्च) <ul style="list-style-type: none"> • सप्त 07 प्रश्नाः प्रष्टव्याः । • सप्तसु पञ्चप्रश्नानाम् उत्तराणि लेखनीयानि । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य 2 गुणाः । 	10
	प्रश्न-०८. रिक्तस्थानं पूरयत । <ul style="list-style-type: none"> • १० रिक्तस्थानानि प्रदेयानि । • द्वौ विकल्पौ प्रदेयाः । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य एकः गुणः प्रदेयः । 	10
E	प्रश्न-०९. अधिलिखितेषु वाक्येषु सत्यम् असत्यं ज्ञापयत । <ul style="list-style-type: none"> • 10 वाक्यानि प्रष्टव्यानि । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य १ गुणः । 	10
	प्रश्न-०२. अधोलिखितानां प्रश्नानां विस्तारेण उत्तरं लिखत । <ul style="list-style-type: none"> • 04 प्रश्नाः प्रष्टव्याः । • चतुर्षु प्रश्नद्वयस्य उत्तरं लेख्यम् । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य 5 गुणाः । 	10

गुजरातमाध्यमिक एवम् उच्चतरमाध्यमिक-शिक्षणबोर्ड, गान्धीनगरम्

कक्षा- १२(मध्यमा-२)

प्रश्नपत्रम् - ५

विषय - आयुर्वेद-१(७११)

समय: - होरात्रयम्

गुणा: - १००

पाठक्रमः	पाठनामः	गुणभारः
१	योगपरिचयः-१	०६
२	योगपरिचयः-२	०४
३	जनपदोर्ध्वंसः	०४
४	वायुः	०५
५	जलम्	०६
६	भूमिः निवासस्थानञ्च	०४
७	प्रकाशः	०४
८	ध्वनिप्रदुषणम्	०६
९	अपद्रव्यनिर्मूलनम्	०६
१०	शोचालयः	०५
११	शवविनाशः	०५
१२	विद्यालयभवनम्	०४
१३	औद्योगिकसंस्थासु स्वास्थ्य रक्षणोपायः	०४
१४	रसशास्त्रपरिचयः १	०६
१५	रसशास्त्रपरिचयः २	०५
१६	रसशास्त्रपरिचयः ३	०६
१७	भैषज्यकल्पनापरिचयः	०६
१८	द्रव्यपरिचयः १	०६
१९	द्रव्यपरिचयः २	०४
२०	द्रव्यपरिचयः ३	०४
		१००

भर्धभा २

प्रकपत्रम्-२

गुणाः - १००

विषय कोरु १११

मु. वि. आयुर्पेय-२

समयः - इषात्रपत्र

अध्यापक प्रकपत्र अने-२०२३-२४

MODULE QUESTION PAPER.

विभागः A

गुणाः

प्रश्न-१ अधोलिखितेषु योग्यविकल्पं चित्वा उत्तराणि ०५
किरण

- १) योगसूत्रस्य कर्ता कः अस्ति ?
(A) पाणिनी (B) मुशुतः
(C) पतञ्जलिः (D)
- २) अहस्त्राचक्रे कति पद्मरत्नानि सन्ति ?
(A) चात्वारि (B) त्रै
(C) पञ्च (D) अहस्त्र
- ३) वायुसंघर्षने प्राणवायुः कति प्रतिशतं जपति ?
(A) ४०% (B) १०%
(C) २१% (D) ३०%
- ४) भूमियेदृक्कदयोः देशः कति दिग्बन्धे जपति ?
(A) त्रिधा (B) चातुर्धा
(C) द्विधा (D) पञ्चधा
- ५) श्वयं कति किरणाः जपन्ति ?
(A) अष्ट (B) अरत्त
(C) द्वादश (D) दश

प्रश्न-2 अधोलिखितानां प्रणालीं विस्तारितुं उन्नतं
लिखत

15

- १) यमस्य साम्प्रतकालस्य महत्त्वं
स्पष्टयत ।
अथवा
- १) षट्कर्मणा योगशास्त्रे दृष्ट्या महत्त्वं
स्पष्टयत ।
- २) जन्मपदस्य परिभाषां स्पष्टयत ।
अथवा
- २) गणेशविषये अष्टोत्तरं लिखत ।
- ३) जलस्रोतविषये अष्टोत्तरं लिखत ।
अथवा
- ३) पाकशास्त्रविषये अष्टोत्तरं लिखत ।

विभागाः B

प्रश्न-3 विकसितार्थं पुर्यात

10.

- १) _____ जलद्वारा देवानां ब्रूयोदया ।
- २) विशुद्धचक्रस्य सम्बन्धः _____ महाश्रुतेन
सदु अस्ति ।
- ३) सर्वे विकाराः _____ पितृकफाग्नि वर्तते ।
- ४) जीवने _____ महत्त्वात् अत्याधिकं वर्तते ।
- ५) पृथिव्याः _____ भागे जलमस्ति ।
- ६) ऋतुनिर्माणे पाकशास्त्रे _____ कोणे स्थितः
श्चेत् ।
- ७) कृत्रिम प्रकाशस्य _____ प्रकाराः सन्ति ।

1) ध्वजे: भाजा _____ मध्ये भापन क्रियते।

2) उर्ध्वकनिर्माणाय _____ लिख्य: ज्ञपन्ति।

30) विमानाञ्च _____।

प्रश्न-8 A विष्णोः B विष्णोः शब्दं योजयत 10.

1)

(A)

गार्द्रोऽन् वायुः

आज्ञा चक्रम्

गार्द्रोऽन्

आधारण देशः

अथविनाशे आधुनिकविधिः

(B)

श्लोकः

विद्युत्वाह

शुक्लमेधे

78%

अतिभारसहित रोगः

2)

(A)

आवापः

Brass

गोदन्ती

व्याप

दाडिमः

(B)

पित्तलम्

शुक्लमेधम्

आट्टहायनम्

Punica granatum.

क्षीरपाकः

प्रश्न-५ अधोलिखितानां प्रश्नानां उत्तराणि यच्छत
(केचन पञ्च)

15

- १) योगाशयस्य कारणां स्पष्टयत ।
- २) जनपदोदयः कस्मात् कारणात् भवति ?
- ३) पूर्वजायोः श्रुत्याः अश्लोकं विनिश्चयत ।
- ४) के उद्योगाः जलं भक्तिं करोति ?
- ५) प्राचीनकाले भूमिशोधनं कया विद्या क्रियते स्म ?
- ६) कृत्रिमप्रकाशस्य विषये लेखनीयम् ।
- ७) ~~भूमि~~ भूमे प्रदुषणां क्वं उत्पाद्यते ?

प्रश्न-६ अधोलिखितानां प्रश्नानां योग्यं विकल्पं चित्वा
उत्तराणि लिखत ।

05

- १) शयपिनाशाः कति प्रकारैः क्रियन्ते ?
(A) नव (B) अष्ट
(C) पञ्च (D) अष्ट
- २) कयलि कः वर्गो समाहितो भवति ?
(A) श्वेतः (B) श्वेतः
(C) शुकलः (D) पीतः
- ३) रसशास्त्रे अणुकस्य कति कोटाः सन्ति ?
(A) 04 (B) 05
(C) 06 (D) 07.
- ४) शुकलः कति कोटाः सन्ति ?
(A) 1 (B) 3 (C) 2 (D) 4
- ५) आसवे कः उपयोगः भवति ।
(A) अपवजलस्य (B) मैलस्य
(C) अपरिपवजलस्य (D) पवजलस्य

पिशाचा: १

१९

प्रश्न-१ अधोलिखितानां प्रश्नाणां द्वि-त्रिवचनैः उत्तराणि लिखत (केचन पञ्च)

10.

- १) शौचालयस्य कति प्रकाराः ? के के ?
- २) अग्निदाहेन काः प्रजापः स्युः ?
- ३) विद्यालयस्य आयश्चक्षण विषये लिखत ।
- ४) कार्याशाकालः उत्पन्नं दूषितं जलं कुत्र प्रवाहितं कर्तव्यम् ?
- ५) मूत्रपत्राः तथा दूग्धपत्राः कौ ज्ञेयाः ?
- ६) हीरकनीलमयोः ग्राह्यकसर्पा लिखत ।
- ७) नासाकेशस्य उत्पत्त्य वर्णनं कुरु ।

प्रश्न-२ शिवसंज्ञानं पूरयत ।

10.

- १) श्वपिनाशेन _____ जाकाः ज्ञेयाः ।
(धनजाका, पर्यावरण शुद्धिः)
- २) दूर्घटनायाः स्थितौ _____ उपलब्धा स्यात् ।
(द्रव्यसावर्णी, उपचारसामग्री)
- ३) पार्थस्य _____ संस्कारा वर्णिता ।
(10, 18)
- ४) रजसस्य लेटिन नामः _____ अस्ति ।
(Argentum, zinc)
- ५) गौमेदः काश्चित् _____ राजपे प्राप्यते ।
(विह्व, आंध्रप्रदेशः)
- ६) कषायकल्पनायाः _____ प्रकाराः सन्ति ।
(2, 5)
- ७) चन्दनवृक्षाः विशेषतः _____ देशे जायन्ते ।
(गुजरा, भक्तप)

1) मञ्जिष्ठा आइसोमरजायां _____ इति ख्यातः। 5/6

(Cloves, Indium madder).

2) शालमलिः गुर्जरजायां _____ नाम्ना ख्यातः।

(Siamlo, Jirgole).

3) यष्टीमद्योः सर्पाधिके रूपेणम् _____ रेशे ख्यातः।

(Irakli, Spine).

पिच्छाणाः E

प्रश्न-२. अधोलिखितेषु वाक्येषु सत्यं/ असत्यं शपयत 10.

1) शरणा सैन्धवे सैन्धविता नाम्नि ।

2) यष्टीमद्यु विजयतपुल्लः नाम्ना ख्यातः ।

3) पूर्वशेषस्य भवितात् दक्षिणशेषस्य भविचं गुणे श्रेष्ठमस्ति ।

4) ज्योतिषमत्याः फलानि आषट्प्राणैः प्रयानि ज्ञानि ।

5) शिरोः त्रये क्रियाः सन्ति ।

6) मञ्जिष्ठा स्त्रुदप्रदेशे जायते ।

7) गण्डदुर्वापाः अपि वर्णनं शास्त्रेषु अलक्ष्यते ।

8) इन्द्रियवाः धातानां रोगाणां प्रसिधा औषधिः ।

9) पुशुपुशुप कुलं Solanaceae अस्ति ।

10) अर्कस्य नीलशोभपुल्लः रूपः जायते ।

प्रश्न १० अधोलिखितानां प्रणालीनां विस्तारेण उत्तरं
लिखत।

10.

- १) आभलवथा: वर्णनं कुरुत।
- २) इरीतवथा वर्णनं कुरुत।
- ३) विलयवथा वर्णनं कुरुत।
- ४) बुध्दसिवलापर्णवथा विस्तृतं वर्णनं कुरुत।

गुजरात माध्यमिक एवम् उच्चतरमाध्यमिक-शिक्षणबोर्ड, गान्धीनगरम्

कक्षा- मध्यमा -२ (कक्षा--12)

प्रश्नपत्रम्-६

गुणाः- १००

विषय कोड :- 712

विषयः- मु. वि. आयुर्वेद -2

कालः होरात्रयम्

वार्षिक परीक्षायाः प्रश्नपत्र प्रारूपम् एवम् गुणभारश्च

विभागः	प्रश्नपत्रस्य प्रारूपम्	गुणाः
A	प्रश्न-०१. अधोलिखितेषु योग्यविकल्पं चित्वा उत्तराणि लिखत । <ul style="list-style-type: none"> • पञ्च 05 बहुवैकल्पिकाः प्रश्नाः प्रष्टव्याः । • A,B,C,D विकल्पाः प्रदेयाः । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य एकः गुणः प्रदेयः । 	05
	प्रश्न-०२. अधोलिखितानां प्रश्नानां विस्तारेण उत्तरं लिखत । <ul style="list-style-type: none"> • ०१ अथवा ०१, ०२ अथवा ०२, ०३ अथवा ०३ एवं प्रकारेण विकल्पाः देयाः • प्रत्येकस्य उत्तरस्य 5 गुणाः । 	15
B	प्रश्न-०३. रिक्तस्थानं पूरयत । <ul style="list-style-type: none"> • विकल्परहितानि १० रिक्तस्थानानि प्रदेयानि । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य एकः गुणः प्रदेयः । 	10
	प्रश्न-०४. A विभागः B विभागेन सह योजयत । <ul style="list-style-type: none"> • विभाग द्वये समानाः विकल्पाः प्रदेयाः । • आहत्य 'अ' तथा 'ब' इत्थं संयोजन-कोष्टकद्वयं प्रष्टव्यम् । • 'अ' संयोजने आदितः सप्त प्रकारेषु कोष्टकनिर्माणं कर्तव्यम् । • 'ब' संयोजने अष्टमप्रकरणतः अन्तिमं यावत् कोष्टकनिर्माणं कर्तव्यम् । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य एकः गुणः प्रदेयः । 	10
C	प्रश्न-०५. अधोलिखितानां प्रश्नानां लघूत्तराणि यच्छत । (केचन पञ्च) <ul style="list-style-type: none"> • सप्त 07 प्रश्नाः प्रष्टव्याः । • सप्तसु पञ्चप्रश्नानाम् उत्तराणि लेखनीयानि । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य 3 गुणाः । 	15
	प्रश्न-०६. अधोलिखितानां प्रश्नानां योग्यविकल्पं चित्वा उत्तराणि लिखत । <ul style="list-style-type: none"> • पञ्च 05 बहुवैकल्पिकाः प्रश्नाः प्रष्टव्याः । • A,B,C,D विकल्पाः प्रदेयाः । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य एकः गुणः प्रदेयः । 	05
D	प्रश्न-०७. अधोलिखितानां प्रश्नानां द्वि-त्रिवाक्यैः उत्तराणि लिखत । (केचन पञ्च) <ul style="list-style-type: none"> • सप्त 07 प्रश्नाः प्रष्टव्याः । • सप्तसु पञ्चप्रश्नानाम् उत्तराणि लेखनीयानि । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य 2 गुणाः । 	10
	प्रश्न-०८. रिक्तस्थानं पूरयत । <ul style="list-style-type: none"> • १० रिक्तस्थानानि प्रदेयानि । • द्वौ विकल्पौ प्रदेयाः । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य एकः गुणः प्रदेयः । 	10
E	प्रश्न-०९. अधिलिखितेषु वाक्येषु सत्यम् असत्यं ज्ञापयत । <ul style="list-style-type: none"> • 10 वाक्यानि प्रष्टव्यानि । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य १ गुणः। 	10
	प्रश्न-०२. अधोलिखितानां प्रश्नानां विस्तारेण उत्तरं लिखत । <ul style="list-style-type: none"> • 04 प्रश्नाः प्रष्टव्याः । • चतुर्षु प्रश्नद्वयस्य उत्तरं लेख्यम् । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य 5 गुणाः । 	10

गुजरात माध्यमिक एवं उच्चतर माध्यमिक शिक्षण बोर्ड,
गांधीनगरम

कक्षा-मध्यमा-2 कक्षा-12 प्रश्नपत्र-6 गुणा: 100

विषय कोर्ड:712 विषय: मू. वि. आयुर्वेद-2 काल: होरात्रयम्

प्रारूपम् गुणभारश्च

पाठः	गुणाः
१. सिराशारीरम्	5
२. धमनीशारीरम्	6
३. स्रोतस्-शारीरम्	5
४. रसः रसायनी लसिका च	5
५. श्वसनसंस्थारचना	4
६. हृदयरचना	5
७. अन्नवहसंस्थासंरचना	5
८. मूत्रवहसंस्थासंरचना	5
९. नाडीसंस्थासंरचना	6
१०. धातुःतथारसादिसप्तधतूनां वर्णनम्	4
११. ओजो व्याधिक्षमत्वं च	5
१२. उपधातुः मलवर्णनं च	5
१३. फुफ्फुस :	5
१४. स्वरयन्त्रम्	6
१५. हृदयम्	5
१६. रक्तम्	4
१७. यकृत्	5
१८. इन्द्रियाणि	5
१९. मनसः स्वरूपम्	5
२०. आत्मावर्णनम्	5

100

ગુજરાત માધ્યમિક એવં ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગરમ

કક્ષા-મધ્યમા-૨ કક્ષા-૧૨ પ્રશ્નપત્ર-૬ ગુણા: ૧૦૦

વિષય કોર્ડ:૭૧૨ વિષય: મૂ. વિ. આયુર્વેદ-૨ કાલ: હોરાત્રયમ્

વિભાગ: A

ગુણા:

પ્રશ્ન:૧ અધોલિખિતેષુ યોગ્ય વિકલ્પં ચિત્વા ઉત્તરાણિ લિખત।

5

- 1) સિરાણાં કિદ્દશ રચના વર્તતે।
(A) મૃત્યુ (B) કઠોર (C) શિથિલ (D) શુન્ય
- 2) સામાન્યત: । નિમિષે-કતિ સ્પન્તનં ભવતિ।
(A) 42 (B) 52 (C) 72 (D) 65
- 3) મર્મણાં સંખ્યા કતિ અસ્તિ।
(A) 12 (B) 14 (C) 30 (D) 107
- 4) વ્યધનં કુત્ર ક્રિયતે ?
(A) શિરા (B) ધમનિ (C) ઉદર (D) મર્મ
- 5) રક્ત વાહિન્ય: કતિ સન્તિ ?
(A) 12 (B) 20 (C) 10 (D) 15

પ્રશ્ન:૨ અધોલિખિતનાં વિસ્તારેણ ઉત્તરં લિખત।

15

- 1) રસબિષયે સવિસ્તૃતં લેખનિયમ।
અથવા
ફુલ્કસસ્ય વર્ણનં કુરુત।
- 2) ધમન્યા: કાર્યાણિ લિખત।
અથવા
સ્રોતસ: કાર્યા સવિસ્તરં લિખત।
- 3) સ્વરયંત્રસ્ય વર્ણનં કુરુત।
અથવા
બસ્તે: વર્ણનં કુરુત।

વિભાગ: B

ગુણ

પ્રશ્ન:૩ અધોલિખિતેષુ રિક્તસ્થાનં પુરયત ।

10

- 1) ધમનિષ્ણુપ્રાય: સ્તસ્યવહનં ભવતિ।
- 2) સિરાણાં ઉત્પત્તિ: પ્રસાદરૂપ-અંશાત્ ભવતિ।
- 3) આચાર્ય ચરકમતા અનુસારં સ્તોતર: સંખ્યા વર્તતે ।
- 4) લસિકાયાં જલપ્રમાણં ભવતિ ।
- 5) પ્રતિક્ષણ ગતિશીલ ભવતિ
- 6) ચરકમતા અનુસારં લસિકા પ્રમાણં અસ્તિ।
- 7) ગ્રસનિકાયા: ભાગા: સન્તિ।
- 8) હૃદયસ્ય આકૃતિ: ઇવ અસ્તિ।
- 9) મહાપથ: પર્યાયીશબ્દ: અસ્તિ।
- 10) હૃદયં સ્થાનં વર્તતે।

પ્રશ્ન:૪ A વિભાગ: B વિભાગેન સહ યોજયત।

10

આદિત: સપ્ત પુકરણષુ।

A વિભાગ :

B વિભાગ

- 1) રસ ગ્રંથિ સંબંધિતા રાસાયન્ય:।
- 2) હૃદય પ્રણાન્।
- 1) દ્વિપ્રકારૈ: વિમઙ્ચતે।
- 2) અશુદ્ધરકતં વહતિ।

- 3) ग्रसनिकानाम।
4) हृदयस्य दक्षिणभागः।
5) अधोमुखकमलवत्।
- 3) आरम्यन्तर गलप्रदेश
4) निवसन्ति।
5) हृदयस्य आकारः वर्तते।

(ब) अष्टमप्रकारणतः अंतिमम् परलत।

A विभागः

- 1) सर्वप्रथमं निकटं वर्ती।
2) वृत्ताकारः।
3) मेरुशीर्षः।
4) रक्तकणाः।
5) स्वरयंत्रम्।

B विभागः

- 1) षट्प्रकारैः।
2) त्रिविधा भवति।
3) मांससुत्रैः निर्मितं मस्ति।
4) तरंगमयतां समागच्छति।
5) लम्बं मज्जा अपि कथ्यते।

विभागः C

प्रश्नः ५ अधोलिखितानां प्रश्नानां नाम लघुत्तराणि यच्छत। (केचन पञ्च)

गुण

15

- 1) आधुनिक मतानुसारेण मुख रसभेदाः कति ?
2) स्वरयंत्रस्य अस्थिनां नामनि लिखत।
3) त्रिपत्रकपाट विषये लिखत।
4) दन्तस्य संक्षेपेण वर्णनं कुरुत।
5) आमाशयस्य रचनां वर्णयत।
6) गविन्याः परिमाणं कीम्
7) अष्णिषकस्य कार्याणि लिखत।

प्रश्नः 6 अधोलिखितानां प्रश्नानां योग्य विकल्पं चित्वा उत्तराणी लिखत।

5

- 1) यकृतं कस्यपस्त्रोतसः मूलभन्ति ?
A) स्वरवह (B) रसवह (C) मेदवह (D) रक्तावह
2) मनसः कः दोषः ?
A) तमः (B) सत्वम् (C) अग्नि (D) पित्तम्
3) रंजकं पित्तस्य किं स्थानम् ?
A) आमाशयः (B) पक्वाशयः (C) ग्राहणी (D) उत्तरगुदः
4) यकृतं कियत् भारं अस्ति ?
A) 05 की.ग्रा. (B) 3.5 की.ग्रा. (C) 1.5 की.ग्रा. (D) 2.5 की.ग्रा.
5) वृकस्य सामान्य लम्बमानं भागं कति अस्ति ?
A) 4तः 5 (B) 2तः 2 (C) 1तः 2 (D) 7 तः 8

विभागः D

प्रश्नः 7 अधोलिखितानां प्रश्नानां द्वि त्रि वाक्यैः उत्तराणि लिखत। (केचपञ्च)

गुण

10

- 1) मूत्राशयस्य परिमाणं किम् ?
2) अनुमस्ति कस्य वर्णनम् कुरुत।
3) सारः अर्थात् किं प्रकारान् लिखत।
4) मांसधातुः शरीरे केषु स्थानेषु भवति ?
5) मलानां गुणधर्माः वर्णयत।
6) शुद्ध आर्तवस्य लक्षणानि लिखत।
7) त्वचायाः उत्पत्तिः कथं भवति ?

प्रश्न:8 अधोलिखितेषु योग्य विकल्पं चित्वा रिक्तस्थानं पुरयत।

- 1) धमनीरक्तं वहन्ति।
A) शुद्धरक्तम् (B) अशुद्धरक्तम्
- 2) नासिकायाः वहिर्गार्ग विनिर्मितो अस्ति।
A) अस्थिः (B) कूच
- 3) शुक्रवहानां स्त्रोतसां मूलमस्ति।
A) वृषणौ (B) नाभौ
- 4) लसिकायां जल प्रमाण अस्ति।
A) 94% (B) 92%
- 5) स्वरयंत्रस्य शेषकला निर्माणयति।
A) 6 (B) 8
- 6) रसः धातो कर्म अस्ति ?
A) प्रिणनम् (B) जीवनम्
- 7) रसरञ्जितं करोति।
A) पित्तम् (B) कक
- 8) पित्तासयेः संग्रहीपित्तस्य प्रमाणम्।
A) 50 मि.लि. (B) 100 मि.लि.
- 9) रसधातोः उत्पत्तिः भवति।
A) आहाररसात् (B) रक्तरसात्
- 10) मस्तिकस्य स्तराणी सन्ति।
A) 3 (B) 5

विभाग:E

गुण

प्रश्न:9 (1) अधोलिखितेषु वाक्येषु सत्यम् असत्यं ज्ञापयत।

10

- 1) चेतनायाः प्राणायतनस्य ओजसः च स्थानं हृदयं वर्तते।
- 2) वाताद्विदोषाः सप्त धातवः कारणम् भवति।
- 3) उपरीभागे दश धमन्य भवति।
- 4) शरीरे हृदयस्य आकृति नास्ति।
- 5) आयुर्वेदे जलम् अमृतम्।
- 6) पृथ्वीतत्वधारकं चक्रमिदं संपूर्णशरीरस्य आधारस्य अस्ति।
- 7) मणिपुरचक्रम् आधारं इति कथ्यते।
- 8) शरीरस्थ शुक्रधातोः कारणात् आर्ध्र्यं भवति।
- 9) रसतः रक्तम् भवति।
- 10) आयुर्वेदे इन्द्राणी पाञ्चमौक्तिकानि उक्तानि सन्ति।

(2) अधोलिखितानां प्रश्नानां विस्तारेण उत्तरं लिखत। (केचन द्वयम्)

10

- 1) रसः धातो कार्यं सविस्तरं लिखत।
- 2) मनसः विशेष गुणान् विस्तार पूर्वकं लिखत।
- 3) स्रोतसां प्रकारान् सम्यक् वर्णयत।
- 4) स्वस्थस्य व्याख्यां कुरुत।

गुजरातमाध्यमिक एवम् उच्चतरमाध्यमिक-शिक्षणबोर्ड, गान्धीनगरम्

कक्षा- मध्यमा -२ (Std 12th)

प्रश्नपत्रम्-5

गुणाः- १००

विषय कोड :- 713

विषयः- मु. वि. दर्शनम् -1

कालः होरात्रयम्

विभागः	प्रश्नपत्रस्य प्रारूपम्	गुणाः
A	प्रश्न-०१. अधोलिखितेषु योग्यविकल्पं चित्वा उत्तराणि लिखत । <ul style="list-style-type: none"> • पञ्च 05 बहुवैकल्पिकाः प्रश्नाः प्रष्टव्याः । • ABCD विकल्पाः प्रदेयाः । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य एकः गुणः प्रदेयः । 	05
	प्रश्न-०२. अधोलिखितानां प्रश्नानां विस्तरेण उत्तरं लिखत । <ul style="list-style-type: none"> • ०१ अथवा ०१, ०२ अथवा ०२, ०३ अथवा ०३ एवं प्रकारेण विकल्पाः देयाः • प्रत्येकस्य उत्तरस्य 5 गुणाः । 	15
B	प्रश्न-०३. रिक्तस्थानं पूरयत । <ul style="list-style-type: none"> • विकल्परहितानि १० रिक्तस्थानानि प्रदेयानि । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य एकः गुणः प्रदेयः । 	10
	प्रश्न-०४. A विभागं B विभागेन सह योजयत । <ul style="list-style-type: none"> • विभाग द्वये समानाः विकल्पाः प्रदेयाः । • आहत्य 'अ'. तथा 'ब'. इत्थं संयोजन-कोष्टकद्वयं प्रष्टव्यम् । • 'अ' संयोजने आदितः सप्त प्रकरणेषु कोष्टकनिर्माणं कर्तव्यम् । • 'ब' संयोजने अष्टमप्रकरणतः अन्तिमं यावत् कोष्टकनिर्माणं कर्तव्यम् । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य एकः गुणः प्रदेयः । 	10
C	प्रश्न-०५. अधोलिखितानां प्रश्नानां द्वि-त्रिवाक्यैः उत्तराणि लिखत । (केचन पञ्च) <ul style="list-style-type: none"> • सप्त 07 प्रश्नाः प्रष्टव्याः । • सप्तसु पञ्चप्रश्नानाम् उत्तराणि लेखनीयानि । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य 3 गुणाः । 	15
	प्रश्न-०६. अधोलिखितानां प्रश्नानां योग्यविकल्पं चित्वा उत्तराणि लिखत । <ul style="list-style-type: none"> • पञ्च 05 बहुवैकल्पिकाः प्रश्नाः प्रष्टव्याः । • ABCD विकल्पाः प्रदेयाः । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य एकः गुणः प्रदेयः । 	05
D	प्रश्न-०७. अधोलिखितानां प्रश्नानां लघूत्तराणि यच्छत । (केचन पञ्च) <ul style="list-style-type: none"> • सप्त 07 प्रश्नाः प्रष्टव्याः । • सप्तसु पञ्चप्रश्नानाम् उत्तराणि लेखनीयानि । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य 2 गुणाः । 	10
	प्रश्न-०८. रिक्तस्थानं पूरयत । <ul style="list-style-type: none"> • विकल्पद्वयसहितानि १० रिक्तस्थानानि प्रदेयानि । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य एकः गुणः प्रदेयः । 	10
E	प्रश्न-०९. अधिलिखितेषु सत्यम् अथवा असत्यमिति ज्ञापयत । <ul style="list-style-type: none"> • 10 वाक्यानि प्रष्टव्यानि । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य १ गुणः। 	10
	प्रश्न-०२. अधोलिखितानां प्रश्नानां विस्तरेण उत्तरं लिखत । (द्वयोरेव) <ul style="list-style-type: none"> • 04 प्रश्नाः प्रष्टव्याः । • चतुर्षु प्रश्नद्वयस्य उत्तरं लेख्यम् । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य 5 गुणाः । 	10

गुजरातमाध्यमिक एवम् उच्चतरमाध्यमिक-शिक्षणबोर्ड, गान्धीनगरम्
 कक्षा- मध्यमा -२ (Std 12th) प्रश्नपत्रम्-5 गुणाः- १००
 विषय कोड :- 713 विषयः- मु. वि. दर्शनम् -1 कालः होरात्रयम्

गुणभारनिर्माणम्

क्रमः	विषयाङ्गानि	गुणभारः
1	पूर्वमीमांसाशास्त्रपरिचयः	6
2	पूर्वमीमांसाग्रन्थानां ग्रन्थकर्तृणां च परिचयः	6
3	धर्माधर्मनिरूपणम्	6
4	ब्राह्मणवाक्यभेदाः	6
5	प्रयोगविधिः	6
6	विधेस्त्रैविध्यम्	6
7	अङ्गत्वग्राहकप्रमाणानि	6
8	श्रुत्यादिबलाबलविचारः	6
9	कर्मभेदविचारः-1	6
10	कर्मभेदविचारः-2	6
11	विध्यर्थविचारः	6
12	नामधेयविचारः	6
13	अर्थवादविचारः	5
14	मन्त्रविचारः	6
15	वेदप्रामाण्यविचारः	5
16	कर्मभेदकप्रमाणानि	6
17	प्रमेयादिविचारः	6
	आहत्य	100

गुजरात माध्यमिक एवम् उच्चतरमाध्यमिक -

3/5

शिक्षण बोर्ड, गान्धीनगरम् ।

आदर्श प्रश्नपत्र - 2023-2024

कक्षा - मध्यमा - 2 (Std 12th) परश्नपत्रम् - 5 गुणाः - 200

विषय कोड - 713, विषयः - मु. वि. दर्शनम् - 1, कालः - 1 1/2 घण्टा

विभागः - A.

प्रश्नः - 1. अधोलिखितेषु योग्यविकल्पं पित्वा उत्तराणि लिखत । 5

1. धर्मस्य अनुष्ठानद्वारा — प्रप्तिः भवति ।

A. मोक्ष B. स्वर्ग C. धर्म D. ज्ञान

2. मीमांसादर्शनं वार्तिककारः — विधत्ते ।

A. कुमारिलः B. लौगाक्षिभारकरः C. मण्डनमिश्रः
D. कृष्णायज्वा ।

3. प्रयोगसमवेताधरुमारकः — ।

A. अर्थवादः B. ब्राह्मणम् C. मन्त्रः D. विधिः ।

4. "ददना जुडोति" इति — वाक्यम् ।

A. कर्मोत्पत्तिवाक्यम् B. गुणवाक्यम्
C. फलवाक्यम् D. फलायगुणवाक्यम्

5. कर्मरूपमात्रप्रकाशकः — ।

A. उत्पत्तिविधिः B. विनियोगविधिः
C. अधिकारविधिः D. प्रयोगविधिः ।

प्रश्नः - २ - अधोलिखितानां प्रश्नानां विस्तरेण उत्तरं
लिखत । 15.

1. पूर्वमीमांसाशास्त्रस्य महत्त्वं लिखत ।

अथवा

1. द्वादशालक्षणीं परिचाययत ।

2. धर्माधर्मयोः लक्षणानि विवेचयत ।

अथवा

2. ब्राह्मणवाक्यभेदान् परिचाययत ।

3. प्रयोगविधिं विस्तरेण परिचाययत ।

अथवा

3. नियमविधिं विमृशत ।

विभागः - ३.

प्रश्नः - ३ - रिक्तस्थानं पूरयत । 10

1. पूर्वमीमांसाशास्त्रं — मुनिना रचितम् ।

2. वेदः पौरुषेय इति — वदन्ति ।

3. लौगाक्षिभारकरेण — ग्रन्थः रचितः ।

4. अथवादः — अन्तर्भवति ।

5. मन्त्रब्राह्मणात्मको — ।

6. दशपूर्णमासाभ्यां — यजेत ।

7. "प्रीहीन् अवहन्ति" इत्यतः — विधिः ।

8. यागस्वर्गयोः मध्यवर्तिन्यापारः — उच्यते ।

9. अङ्गत्वग्राहकानि प्रमाणानि — सन्ति । 15

10. निरपेक्षो खः — उच्यते ।

प्र- 8-A अ विभागां ब विभागेन सह योजयत - 10

	अ	ब
1.	सावरेभ्याम् जमिनिः	अथसंग्राहः
2.	सावरेभ्याम् शवरेभ्याम्	विधिविवेकः
3.	कुमारिभ्यः	सावरेभ्याम्
4.	मण्डनमित्रैः	सादरेभ्याम्
5.	मौगादिभारकरैः	रत्नोक्तवार्तिकम् ।

प्र- 8-B.

B.

	अ	ब
1.	शब्दान्तरम्	वाजिभ्यां वाजिनम् ।
2.	अश्यासः	अथैष ज्योतिरथैष विश्वज्योति
3.	संज्ञा	यागदान-होमादयः ।
4.	संख्या	समिधा यजति ।
5.	गुणः	तिश्र आहुती जुहोति ।

विभागाः - C

प्रश्नः- पू. अधोलिखितानां प्रश्नानां द्वित्वाक्यैः
उत्तराणि लिखत । (केचन पञ्च) 15

1. मामासादरिनस्य मुख्यमुद्देश्यं किम् ?
2. किन्नाम अनुबन्धचतुष्टयम् ?
3. "उद्भिदा यजेत पशुकामः" इति कीदृशा वाक्यम्
4. फलापूर्वकल्पनायां का शङ्का ?

5- परिश्रंया विधेः दोषत्रयं प्रतिपादयत ।

6- अङ्गत्वग्राहकप्रमाणविषये जैमिनिसूत्रं स्पष्टयत

7- लिङ्गं श्रुतिप्रमाणापेक्षया किमर्थं दुर्बलम् ?

प्र- 6 अधोलिखितानां प्रश्नानां याव्यविकल्पं चित्वा उत्तराणि लिखत ।

1. अङ्गानां क्रमबाधको विधिः _____ । 5

A. प्रयोगविधिः B. उत्पत्तिविधिः

C. परिश्रंयाविधिः D. अधिकारविधिः ।

2. शब्दसामर्थ्यं _____ उच्यते ।

A. श्रुतिः B. वाक्यम् C. लिङ्गम् D. प्रकरणम्

3. आत्मसमवेतापूर्वजनकानि _____ उच्यन्ते ।

A. सन्निपत्योपकारकाणि B. आशुदुपकारकाणि

C. ~~अथ~~ नित्यकर्माणि D. नैमित्तिककर्माणि ।

4. देवतोद्देश्यकद्रव्यत्यागः _____ उच्यते ।

A. यागः B. होमः C. तपः D. धर्मः ।

5. निरपेक्षा स्वः _____ उच्यते ।

A. लिङ्गम् B. श्रुतिः C. वाक्यम् D. समाख्या

विभागः - D

प्र- 7 - अधोलिखितानां प्रश्नानां लघूत्तराणि यच्छत ।
(केचन पञ्च)

1. गुणकर्मणः स्वरूपं स्पष्टयत ।

10

(E)

2. नित्यनैमित्तिककर्मणोः भेदं लिखत ।

५

3. भावना कति अंशविशिष्टा भवति ?

4. ज्योतिष्टोमादिपदानां कथं नामधेयत्वम् ?

5. अर्थवादानां कथं प्रामाण्यम् ?

6. मन्त्राणां किं प्रयोजनम् ?

7. सातुलकन्याविवाहः किमर्थमप्रमाणम् ?

प्र-०८ योग्यं विकल्पं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत । 10

1. गुणकर्म — ।

A. द्विविधम् B. त्रिविधम् ।

2. "स्वाध्यायोऽध्येतव्यः" इति — संस्कारः ।

A. उत्पत्तिः B. आप्तिः ।

3. लिङ्त्वौशेन — भावना उच्यते ।

A. शाब्दी B. आर्थी ।

4. मीमांसाशास्त्रे — नामत्वं प्रतिपादितम् ।

A. त्रिभिः B. चतुर्भिः ।

5. प्रतिप्रधानं — आवर्तनीयः ।

A. कर्म B. गुणः ।

6. "तेजो वै — ।

A. घृतम् B. दधि ।

7. शेषत्वं नाम — ।

A. अङ्गत्वम् B. मुख्यत्वम् ।

८

8. स्मृतीनां — प्रामाण्यम् ।

A. वेदमूलकत्वात् । B. इतिहासमूलकत्वात् ।

9. स्वस्वत्वनिवृत्तिपूर्वकं परस्वत्वापादनं — ।

A. होमः । B. दानम् ।

10. अविशेषपुनः श्रुतिः — ।

A. अश्यासः । B. गुणः ।

विभागः - E

प्रश्नः - 09 अधोलिखितेषु सत्यम् अथवा असत्यम्
ज्ञापयत ।

10

1. अञ्जनं घृतेन कर्तव्यम् ।

2. मीमांसापरिभाषायाः कर्ता लौगाक्षिभारकरः ।

3. "दध्ना जुहोति" इति गुणवाक्यम् ।

4. यजिपदाश्रवणे यागः न विधीयते ।

5. "ज्यातिदोमेन स्वर्गिकामो यजेत" ।

6. श्रुतिप्रमाणां लिङ्गप्रमाणापेक्षया दुर्बलं भवति ।

7. "जुहोति" इति चोदनान्चोदितः होमः भवति ।

8. अर्थकर्म द्विविधं भवति ।

9. "यजेत" इत्यत्र इ प्रत्ययः भवति ।

10. अर्थवादानां चत्वारः भेदाः सन्ति ।

प्रं- २० - अधोलिखितानां प्रश्नानां विस्तरेण उत्तरं लिखत
(द्वयोरेव)

10

1. अर्थवादप्रामाण्यं निरूपयत ।
2. मन्त्रप्रामाण्यं प्रयोजनं च प्रतिपादयत ।
3. सविष्मार्गी वेदप्रामाण्यं प्रतिपादयत ।
4. आर्यभिवनायाः स्वरूपं उपपादयत ।

गुजरातमाध्यमिक एवम् उच्चतरमाध्यमिक-शिक्षणबोर्ड, गान्धीनगरम्

कक्षा- मध्यमा -२ (Std 12th)

प्रश्नपत्रम्-६

गुणाः- १००

विषय कोड :- 714

विषयः- मु. वि. दर्शनम् -२

कालः होरात्रयम्

विभागः	प्रश्नपत्रस्य प्रारूपम्	गुणाः
A	प्रश्न-०१. अधोलिखितेषु योग्यविकल्पं चित्वा उत्तराणि लिखत । <ul style="list-style-type: none"> • पञ्च 05 बहुवैकल्पिकाः प्रश्नाः प्रष्टव्याः । • ABCD विकल्पाः प्रदेयाः । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य एकः गुणः प्रदेयः । 	05
	प्रश्न-०२. अधोलिखितानां प्रश्नानां विस्तरेण उत्तरं लिखत । <ul style="list-style-type: none"> • ०१ अथवा ०१, ०२ अथवा ०२, ०३ अथवा ०३ एवं प्रकारेण विकल्पाः देयाः • प्रत्येकस्य उत्तरस्य 5 गुणाः । 	15
B	प्रश्न-०३. रिक्तस्थानं पूरयत । <ul style="list-style-type: none"> • विकल्परहितानि १० रिक्तस्थानानि प्रदेयानि । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य एकः गुणः प्रदेयः । 	10
	प्रश्न-०४. A विभागं B विभागेन सह योजयत । <ul style="list-style-type: none"> • विभाग द्वये समानाः विकल्पाः प्रदेयाः । • आहत्य 'अ'. तथा 'ब'. इत्थं संयोजन-कोष्टकद्वयं प्रष्टव्यम् । • 'अ' संयोजने आदितः सप्त प्रकरणेषु कोष्टकनिर्माणं कर्तव्यम् । • 'ब' संयोजने अष्टमप्रकरणतः अन्तिमं यावत् कोष्टकनिर्माणं कर्तव्यम् । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य एकः गुणः प्रदेयः । 	10
C	प्रश्न-०५. अधोलिखितानां प्रश्नानां द्वि-त्रिवाक्यैः उत्तराणि लिखत । (केचन पञ्च) <ul style="list-style-type: none"> • सप्त 07 प्रश्नाः प्रष्टव्याः । • सप्तसु पञ्चप्रश्नानाम् उत्तराणि लेखनीयानि । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य 3 गुणाः । 	15
	प्रश्न-०६. अधोलिखितानां प्रश्नानां योग्यविकल्पं चित्वा उत्तराणि लिखत । <ul style="list-style-type: none"> • पञ्च 05 बहुवैकल्पिकाः प्रश्नाः प्रष्टव्याः । • ABCD विकल्पाः प्रदेयाः । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य एकः गुणः प्रदेयः । 	05
D	प्रश्न-०७. अधोलिखितानां प्रश्नानां लघूत्तराणि यच्छत । (केचन पञ्च) <ul style="list-style-type: none"> • सप्त 07 प्रश्नाः प्रष्टव्याः । • सप्तसु पञ्चप्रश्नानाम् उत्तराणि लेखनीयानि । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य 2 गुणाः । 	10
	प्रश्न-०८. रिक्तस्थानं पूरयत । <ul style="list-style-type: none"> • विकल्पद्वयसहितानि १० रिक्तस्थानानि प्रदेयानि । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य एकः गुणः प्रदेयः । 	10
E	प्रश्न-०९. अधिलिखितेषु सत्यम् अथवा असत्यमिति ज्ञापयत । <ul style="list-style-type: none"> • 10 वाक्यानि प्रष्टव्यानि । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य १ गुणः। 	10
	प्रश्न-०२. अधोलिखितानां प्रश्नानां विस्तरेण उत्तरं लिखत । <ul style="list-style-type: none"> • 04 प्रश्नाः प्रष्टव्याः । • चतुर्षु प्रश्नद्वयस्य उत्तरं लेख्यम् । • प्रत्येकस्य उत्तरस्य 5 गुणाः । 	10

गुजरातमाध्यमिक एवम् उच्चतरमाध्यमिक-शिक्षणबोर्ड, गान्धीनगरम्

कक्षा- मध्यमा -२ (Std 12th)

प्रश्नपत्रम्-६

गुणाः- १००

विषय कोड :- 714

विषयः- मु. वि. दर्शनम् -२

कालः होरात्रयम्

गुणभारनिर्माणम्

पाठक्रमः	विषयाङ्गानि	गुणभारः
१	न्यायदर्शनपरिचयः परम्परा च ।	८
२	मङ्गलाचरणात् अभावनिरूपणं यावत् ।	७
३	पृथिवीनिरूपणात् वायुनिरूपणं यावत् ।	७
४	आकाशात् मनोनिरूपणं यावत् ।	८
५	रूपनिरूपणात् शब्दगुणनिरूपणं यावत् ।	७
६	बुद्धिनिरूपणात् कारणनिरूपणं यावत् ।	७
७	प्रत्यक्षप्रमाणनिरूपणम् ।	८
८	अनुमानप्रमाणे विपक्षलक्षणपर्यन्तम् ।	७
९	हेत्वाभासनिरूपणात् अनुमानप्रमाणान्तो भागः ।	६
१०	उपमानं शब्दप्रमाणञ्च ।	६
११	संशयलक्षणादारभ्य कर्मनिरूपणान्तम् ।	८
१२	सामान्यनिरूपणात् अवशिष्टो भागः ।	७
१३	शब्दबोधप्रक्रिया - १	६
१४	शब्दबोधप्रक्रिया - २	८
	आहत्य	१००

कक्षा - मध्यमा - 2

प्रश्नपत्रम् - 6

सूणाः 200

विषयकोडः - 516

विषयः - मु. वि. श्लोकम् - 2

कालः :- त्रैरात्रियम्

विभागः - A

⇒ प्रश्नः - 1 अदो लिखितेषु योग्यविकल्पं चित्वा उत्तराणि लिखत । 05

(1) द्रव्याणि कति सन्ति ?

(A) दश (B) नव (C) अष्ट (D) चर

(2) स्पर्शरहितमस्ति ?

(A) जलम् (B) वायुः (C) तेजः (D) आकाशः

(3) सर्वेषां कः अस्ति ?

(A) भगव्यः (B) पशुः (C) जीवः (D) ईश्वरः

(4) अस्तिकुक्षीनानि सन्ति ?

(A) पद्म (B) शप्त (C) षट् (D) अष्ट

(5) सर्वव्यवहारे हेतुः किमस्ति ?

(A) शुद्धिः (B) बुद्धिः (C) व्यवहारः (D) अर्थकारः

⇒ प्रश्नः - 2 अदो लिखितानां प्रश्नानां विस्तरेण उत्तरं लिखत । 15

(1) नव्यन्यायपरम्परायाः आचार्याणां नामानि पश्चिमं च लिखत
अथवा

(1) द्विपिकायाः महालपदी व्याख्यायत ।

(2) नैदपुरस्सरं पुषिव्याः लक्षणं लिखत ।
अथवा

(2) इन्द्रियाणाम् आत्मत्वं निराशयत ।

(3) शब्दस्य त्रैविध्यम् ।
अथवा

(3) कारणचर्यां कुरुत ।

विभाग - B

⇒ प्रश्नः - 3 रिक्तस्थानं पूर्यत ।

(1) निर्विकल्पज्ञानं --- भवति ।

(2) परामर्शाजन्यं ज्ञानं --- अस्ति ।

(3) हेतुवदाभासन्त इति --- ।

- (६) शक्तिः पदाधान्तरमिति --- स्वीकृतमिति ।
- (७) विहितकर्मजन्यः --- भवति ।
- (८) गित्यः अभावः --- अस्ति ।
- (९) यस्याभावः स --- ।
- (१०) यथावागुभवः --- अस्ति ।
- (११) पृथिवी --- अस्ति ।
- (१२) भूतले भूतलत्वं --- भासते ।

110

⇒ प्रश्नः - ४ A विभागः B विभागेन सह योजयत ।

(अ) <u>A विभागः</u>	<u>B विभागः</u>
१ पदार्थाः	१ नप
२ गुणाः	२ पुञ्च
३ कुर्माणि	३ त्रयः
४ दोषाः	४ चत्वारः
५ अभावाः	५ सप्त

(ब) <u>A विभागः</u>	<u>B विभागः</u>
१ शब्दगुणकम्	१ विभूत्वम्
२ स्वर्गधारः	२ कालः
३ राजाधिकरणम्	३ आत्मा
४ अतीतदिव्यकारहेतुः	४ कालः
५ सर्वभूतद्रव्यसंयोगित्वम्	५ आकाशम्

प्रश्नः - ५ विभागः - C
 ⇒ अर्धोलिखितानां प्रश्नानां लघूत्तराणि यच्छत । (लिखनपत्र)

110

- (१) अनुभवस्मृतिमध्ये की श्रेयः ?
- (२) मिश्रकारकत्वं नाम किम् ?
- (३) पराधोगुमानं किदृशम् ?
- (४) व्याघ्रलक्षणं किम् ?
- (५) काल नाम योग्यता ? उदाहरणं किम् ?
- (६) वेगस्य स्वरूपं प्रतिपादयत ।
- (७) वेशिभस्य लक्षणं लिखत ।

प्र: ६ अधोलिखितेषु योग्य विकल्पं चित्वा उत्तराणि लिखत

10

(१) परमाणुषु ----- जायते !

(A) क्रिया (B) शब्दः (C) वायुः (D) विनाश

(२) अर्कं रसो भवति !

(A) मधुरः (B) कटुः (C) तीक्ष्णः (D) तिक्त

(३) कार्यस्य पूर्वं किं भवति ?

(A) कारणम् (B) कारणभावः (C) विस्मृति (D) कार्यकारण^१

(४) आकाशस्य गुणाः कः अस्ति ?

(A) शब्दः (B) स्पर्शा (C) सपत्न (D) नीलः

(५) अनुमानस्य कति भेदाः सन्ति ?

(A) ६ (B) २ (C) ३ (D) ४

विभाग: - D

⇒ प्रश्न: - 9 अधोलिखितानां प्रश्नानां द्वि-त्रिवाक्यैः उत्तराणि
लिखत । (केचन पञ्च) (10)

- (1) कथं स्त्रोत्रशब्दो निष्पद्यते ।
- (2) परमाणवः के ?
- (3) विभुचतुष्टयं किम् ?
- (4) मनसो लक्षणां किम् ?
- (5) असाधारणकारणम् अर्थात् किम् ?
- (6) अन्यथासिद्धिः कुमस्ति ?
- (7) सन्निकर्षाः ।

⇒ प्रश्न: - 10 रिक्तस्थानं पूर्यत । (10)

- (1) अस्तिद्वैताः — सन्ति । (2, 3)
- (2) ज्याधीः भेदाः — सन्ति । (4, 8)
- (3) सँज्ञासँज्ञिसम्बन्धज्ञानम् — अस्ति । (उपमानम्, उच्यतिः)
- (4) लक्षणायाः भेदाः — सन्ति । (8, 3)
- (5) विहितकर्मजन्यः — भवति । (धर्मः, सँस्कारः)
- (6) श्रुतिः — वर्तते । (द्विविधा, पञ्चधा)
- (7) मिल्यद्रव्यवृत्तयोः — तु अवन्ताः । (ध्वंसः, अत्यन्तभावः)
- (8) परासातिः — अस्ति । (सत्ता, कुर्मत्व)
- (9) प्रकारता एव — उच्यते । (विशेषणता, विशिष्टता)
- (10) गर्वः शृणुः — अस्ति । (द्विशः, पृथिव्याः)

विभाग: - E

⇒ प्रश्न: - 5 अधोलिखितेषु वाक्येषु सत्यम् असत्यं च
शापयत । (10)

- (1) दृशिर् धृतिः अर्थः भोजनं भवति
- (2) मन्मथ गङ्गोशीयाध्यायः मैथिलः प्रासङ्गः आसीत्
- (3) तर्कसंग्रहनीयिका वीका कणादेन लिखिता ।

- (४) द्रव्याणि सप्त सन्ति
- (५) पञ्चलक्ष्मीणि सन्ति
- (६) पृथिवी त्रिविधा वर्तते
- (७) वायुः स्पर्शवान् भवति
- (८) गुणाः द्वाविंशतिः सन्ति
- (९) अतीतादिव्यवधारणैतुः दिक् ।
- (१०) रसाः नवविधा सन्ति

⇒ प्रश्नः = ०९ अधोलिखितानां प्रश्नानां विस्तरेण उत्तरं यच्छत । (10)
~~लिख~~ (प्रश्नक्रम)

- (१) पाकलप्रक्रियां निवर्त्तयत ।
- (२) समेदबुद्धिं वर्णयत ।
- (३) अनुभूतिः लक्षणं क्षीयित्वा नुसारं लिखत ।
- (४) असिद्धेत्वाभासस्वरूपं प्रतिपादयत ।

गुजरात माध्यमिक एवम् उत्तरमाध्यमिक शिक्षणबोर्ड गान्धिनगरम्

कक्षा – मध्यमा-२

गुणाः -१००

विषय :- ज्योतिष -१

विषय कोड -७१५

समय:- होरात्रयम्

क्रम	विभाग	प्रश्नाः	गुणाः-100
1.	A	प्रश्नः-१ योग्य विकल्पं चित्वा उत्तराणि यच्छत । (०५) प्रश्नः-२ सविस्तरम् उत्तरं लिखत । (१५)	20
2.	B	प्रश्नः-३ रिक्तस्थानानि पूरयत । (१०) प्रश्नः-४ अ • विभागं • ब • विभागेन सह योज्यत । (१०)	20
3.	C	प्रश्नः-५ द्वित्रिवाक्यैः उत्तराणि यच्छत । सप्तपु (केचन पञ्च) (१५) प्रश्नः-६ योग्य विकल्पं चित्वा उत्तराणि यच्छत । (०५)	20
4.	D	प्रश्नः-७ श्लोकपूर्तिं कुरुत । सप्तपु (केषाञ्चन पञ्चः) (१०) प्रश्नः-८ रिक्तस्थानानां पूर्तिं कुरुत । (१०)	20
5.	E	प्रश्नः-९ विधनानि सत्यानि वा असत्यानि इति चिन्हनिर्देशपूर्वकं (✓/ ✗) जायपयत (१०) प्रश्नः-१० सविस्तरं उत्तरं लिखत । (केचन् द्वे) (१०)	20

गुजरात माध्यमिक एवम् उच्चरमाध्यमिक शिक्षणबोर्ड गान्धिनगरम्

कक्षा – मध्यमा-२

प्रश्नपत्रम् -६

गुणाः -१००

विषय :- ज्योतिष -१

विषय कोड - ७१५

समय:- होरात्रयम्

क्रम	पाठनामानि	गुणभार
1.	मैद्वान्तिक आचार्यानां परिचय :	8
2.	रेखाष्टक वर्ग :-1	5
3.	रेखाष्टक वर्ग:-2	5
4.	आयुर्विचार :	8
5.	क्षेत्रव्यवहार :- 1	6
6.	क्षेत्रव्यवहार :- 2	6
7.	खातव्यवहार :-1	8
8.	चितिव्यवहार :-1	8
9.	कालगणना -1	6
10.	कालगणना -2	5
11.	कालगणना -3	5
12.	कालगणना -4	5
13.	गोलपरिभाषा -1	5
14.	गोलपरिभाषा -2	5
15.	ग्रहाणामुदयास्तदिग्दर्शनम्	5
16.	ग्रहमाश्रतम्	5
17.	शुङ्गोन्नतिविचार	5
कुल गुणाः -		100

आइशा पुश्नपत्रम्-2023/24

3/9

गुजरात माध्यमिक एवम् उत्तरमाध्यमिक शिक्षणबोर्ड गान्धिनगरम्

कक्षा – मध्यमा-२

प्रश्नपत्रम् -६

गुणाः -१००

विषय :- ज्योतिष -१

विषय कोड -७१५

समय:- होरात्रयम्

विभाग -A

प्रश्नः १ योग्य विकल्पं चित्वा उत्तराणि यच्छत ।

(०५)

१. नीलकण्ठदेवजः गोत्रोत्पन्नः ।

(A) भारद्वाज (B) गर्ग (C) वशिष्ठ (D) कश्यप

२. शुक्राष्टक वरिखायाम् आहत्य रेखाः भवन्ति ।

(A) 56 (B) 52 (C) 54 (D) 50

३. १ मनुः अर्थात् महायुगानि ।

(A) 51 (B) 71 (C) 101 (D) 78

४. युगभगाः = कल्पभगाः ।

(A) 1000 (B) 2000 (C) 3000 (D) 5000

५. एकस्मिन् कल्पे महायुगानि सन्ति ।

(A) 100 (B) 1000 (C) 10000 (D) 100000

प्रश्न :- २ सविस्तरम् उत्तरं लिखत ।

(१५)

(१) लङ्कादेशस्य वर्णनं कुरुत । अथवा स्फुटभूपरिधिं सविस्तरं वर्णयत ।

(२) कुजस्य उदयास्तकालक्रमं लिखत । अथवा चन्द्रादीनां कालांशान् लिखत ।

(३) चन्द्रग्रहणस्य भेदान् लिखत । अथवा चन्द्रग्रहणगणितं साधयत ।

विभाग -B

प्रश्न:-३ रिक्तस्थानानि पूरयत ।

(१०)

- (१)आप्ति अर्थात्भावः ।
 (२) मङ्गल रश्मिःअस्ति ।
 (३)पदम् अर्थात् ।
 (४) घनफलम् = × उच्चिर्द्धतिमानम् ।
 (५)दिव्याहोरात्राणि अर्थात् १ दिव्यवर्षम् ।
 (६)एकस्मिन् कल्पेमनवः सन्ति ।
 (७) नृपशब्दात् संख्या ज्ञेया ।
 (८)द्वित्रिपाणिः अर्थात्हस्तप्रमाणत्वाम् ।
 (९)ईशोऽर्थात्संख्या ।
 (१०)भूधरः अर्थात् ।

प्रश्न:-४ •अ• विभागं •व• विभागेन सह योज्यत ।

(१०)

(अ)

(ब)

१. सुतः	एकादश
२. तपः	द्वितीय
३. प्राप्तिः	नवमः
४. कर्मः	पञ्चमः
५. धनम्	दशमः
६. धीः	षष्ठम्
७. अन्त्यम्	अष्टम्
८. रन्ध्रम्	द्वादशः
९. सत्ययुगम्	२४००
१०. द्वापरयुगम्	४८००

विभाग-C

प्रश्न:-५ द्वित्रिवाक्यैः उत्तराणि यच्छत । (केचन पञ्च) (१५)

१. भुजकोटिप्रमाणं मद्भोक लिखत ।
२. खम्बस्तिकस्य परिभाषा लिखत ।
३. रश्मिजायुचक्र रचयत ।
४. चन्द्रशृङ्गोन्नतिकालसाधन प्रकारं लिखत ।
५. चित्तेः घनफलम् कथं शोधयते ।
६. वर्गयोगान्तर क्रियां व्याख्यायत ।
७. सचक्रं पिण्डायु वर्षाणि दर्शयत ।

प्रश्न:-६ योग्य विकल्पं चित्वा उत्तराणि यच्छत । (०५)

१. युग्मः अर्थात्संख्या ।
(A) 2 (B) 3 (C) 1 (D) 5
२. वेधगुणंघनहस्तसंख्या ।
(A) क्षेत्रे (B) खाते (C) दैध्य (D) वेधमानम्
३. वसुः अर्थात्संख्या ।
(A) 2 (B) 4 (C) 8 (D) 6
४. अङ्कानांगतिः ।
(A) वामतः (B) दक्षिणतः (C) परितः (D) पुरतः
५.वायुना ग्रहाः गतिं कुर्वन्ति ?
(A) प्रवहः (B) मंभवः (C) दुर्बहः (D) उर्वहः

विभाग -D

प्रश्न: ७ श्लोकपूर्ति कुरुत । (केषाञ्चन पञ्चः) (१०)

१. लोकानां उच्यते ।
२. युगस्य स्वकः ।
३. सावनाहानि..... सावनवासरः ।
४. षण्मनूनां तथा ।
५. मासस्य गतैष्या ।
६. उन्नतं परिलेखित ।
७. तत्कृत्यो पदं ब्राह्म ।

प्रश्न: - ८ रिक्तस्थानानां पूर्ति कुरुत । (१०)

१. मन्दग्रहः वर्तते ।
२. आर्यभट्टस्य जन्मस्थानं वर्तते ।
३. चतुर्थस्थानम् अर्थात् किम् ?
४. मङ्गल रश्मिः अस्ति ।
५. धृतिशब्दतः अङ्क ज्ञेयः ।
६. अर्को अर्थात् संख्या ।
७. क्षेत्रफलं सममेवं वेधहतं स्पष्टम् ।
८. धनफलम् = * वेधमानम् ।
९. अक्षांशकान्त्यशयोः संस्कारः कथ्यते ।
१०. सौम्यध्रुवस्थानं देवानां कथ्यते ।

विभाग- E

प्रश्न:-१ विधनानि सत्यानि वा असत्यानि इति चिन्हनिर्देशपूर्वकं (✓/ ✗) जायपयत (१०)

१. कृति अर्थात् घनं भवति ।
२. सान्ध्रित्रयम् अर्थात् (13/4) भवति ।
३. उच्छ्रिति अर्थात् लम्बमानम् अस्ति ।
४. २४ अङ्गुलमानम् = २ हस्तप्रमाणम् ।
५. कालस्य त्रिविधभेदाः सन्ति ।
६. ७१ महायुगानि २ मनुः भवति ।
७. कृतयुगस्य ५०००० दिव्यवर्षाणि भवति ।
८. ३० अंशा = १ राशि भवति ।
९. अर्णवाः अर्थात् ६ संख्या भवति ।
१०. आर्यभट्टस्य कृति ताजिकनीलकण्ठ अस्ति ।

प्रश्न:-१० सविस्तरं उत्तरं लिखत । (केचन् द्वे)

(१०)

१. भास्करचार्यस्य परिचयं विस्तरेण लिखत ।
२. ब्रम्हगुप्तस्य परिचयं विस्तरेण लिखत ।
३. पाषाणखण्डानां क्षेत्रफलं सोदाहरण लिखत ।
४. इष्टिकायाः घनफलं सोदाहरण लिखत ।

गुजरातमाध्यमिक एवम् उच्चतरमाध्यमिक-शिक्षणबोर्ड, गान्धिनगरम्

कक्षा- मध्यमा -२

प्रश्नपत्रम्- ६

गुणाः- १००

विषय कोड :- 716

विषयः- ज्योतिषशास्त्रम्-२

कालः होरात्रयम्

विभागः	प्रश्नपत्रस्य प्रारूपम्	गुणाः
A	प्रश्न-०१. अधोलिखितेषु योग्यविकल्पं चित्वा उत्तराणि लिखत । <ul style="list-style-type: none"> • पञ्च 05 बहुवैकल्पिकाः प्रश्नाः प्रष्टव्याः । (प्रत्येकस्य उत्तरस्य एकः गुणः ।) • ABCD विकल्पाः प्रदेयाः । 	05
	प्रश्न-०२. अधोलिखितानां प्रश्नानां विस्तारेण उत्तरं लिखत । <ul style="list-style-type: none"> • ०१ अथवा ०१, ०२ अथवा ०२, ०३ अथवा ०३ एवं प्रकारेण विकल्पाः देयाः । (प्रत्येकस्य उत्तरस्य 5 गुणाः ।) 	15
B	प्रश्न-०३. रिक्तस्थानं पूरयत । <ul style="list-style-type: none"> • विकल्परहितानि १० रिक्तस्थानानि प्रदेयानि । (प्रत्येकस्य उत्तरस्य एकः गुणः ।) 	10
	प्रश्न-०४. A विभागः B विभागेन सह योजयत । <ul style="list-style-type: none"> • विभाग द्वये समानाः विकल्पाः प्रदेयाः । (प्रत्येकस्य उत्तरस्य एकः गुणः ।) • आहत्य 'अ'. तथा 'ब'. इत्थं संयोजन-कोष्टकद्वयं प्रष्टव्यम् । 	10
C	प्रश्न-०५. अधोलिखितानां प्रश्नानां लघूत्तराणि यच्छत । (केचन पञ्च) <ul style="list-style-type: none"> • सप्त 07 प्रश्नाः प्रष्टव्याः । (प्रत्येकस्य उत्तरस्य 3 गुणाः ।) • सप्तसु पञ्चप्रश्नानाम् उत्तराणि लेखनीयानि । 	15
	प्रश्न-०६. अधोलिखितानां प्रश्नानां योग्यविकल्पं चित्वा उत्तराणि लिखत । <ul style="list-style-type: none"> • पञ्च 05 बहुवैकल्पिकाः प्रश्नाः प्रष्टव्याः । (प्रत्येकस्य उत्तरस्य एकः गुणः ।) • ABCD विकल्पाः प्रदेयाः । 	05
D	प्रश्न-०७. अधोलिखितानां प्रश्नानां द्वि-त्रिवाक्यैः उत्तराणि लिखत । (केचन पञ्च) <ul style="list-style-type: none"> • सप्त 07 प्रश्नाः प्रष्टव्याः । (प्रत्येकस्य उत्तरस्य 2 गुणाः ।) • सप्तसु पञ्चप्रश्नानाम् उत्तराणि लेखनीयानि । 	10
	प्रश्न-०८. रिक्तस्थानं पूरयत । <ul style="list-style-type: none"> • विकल्पद्वययुक्तानि १० रिक्तस्थानानि प्रदेयानि । (प्रत्येकस्य उत्तरस्य एकः गुणः।) 	10
E	प्रश्न-०९. अधिलिखितेषु वाक्येषु सत्यम् असत्यं ज्ञापयत । <ul style="list-style-type: none"> • 10 वाक्यानि प्रष्टव्यानि । (प्रत्येकस्य उत्तरस्य १ गुणः।) 	10
	प्रश्न- १०. अधोलिखितानां प्रश्नानां विस्तारेण उत्तरं लिखत । <ul style="list-style-type: none"> • 04 प्रश्नाः प्रष्टव्याः । (प्रत्येकस्य उत्तरस्य 5 गुणाः ।) • चतुर्षु प्रश्नद्वयस्य उत्तरं लेख्यम् । 	10

गुजरातमाध्यमिक एवम् उच्चतरमाध्यमिक-शिक्षणबोर्ड, गान्धिनगरम्

2/5

कक्षा- मध्यमा -२

प्रश्नपत्रम्- ६

गुणाः- १००

विषय कोड :- 716

विषय:- ज्योतिषशास्त्रम-२

गुणभारः-आयोजनम्		
मासः	पाठाः	गुणभारः
जूनमासः	१. दैवज्ञपरिचयः	05
जुलाईमासः	२. मेशादिलग्रराशिगत सूर्यफलम्	10
	३. मेशादिलग्रराशिगत चंद्रफलम्	10
अगस्तमासः	४. मेशादिलग्रराशिगत भौमफलम्	10
	५. मेशादिलग्रराशिगत बुधफलम्	10
सितंबरमासः	६. मेशादिलग्रराशिगत गुरुफलम्	10
	७. मेशादिलग्रराशिगत शुक्रफलम्	10
अक्टूम्बरमासः	८. मेशादिलग्रराशिगत शनिफलम्	05
नवम्बरमासः	९. षड्वर्गफलाध्यायः - १	05
	१०. षड्वर्गफलाध्यायः - २	05
डिसेम्बरमासः	११. अष्टकवर्गफलाध्यायः	04
	१२. सामुद्रिकशास्त्रस्य परिचयः	06
जनवरीमासः	१३. स्वशास्त्रविचारः	04
फरवरीमासः	१४. प्रश्नफलाध्यायः	06
मार्चतः परीक्षान्तं यावत् पुनरावर्तनम् ।		गुणयोगः = 100

गुजरातमाध्यमिक एवम् उच्चतरमाध्यमिक-शिक्षणबोर्ड, गान्धिनगरम्

कक्षा- मध्यमा -२

प्रश्नपत्रम्- ६

गुणाः- १००

विषय कोड :- 716

विषयः- ज्योतिषशास्त्रम्-२

कालः होरात्रयम्

विभागः - A

प्रश्न-०१. अधोलिखितेषु योग्यविकल्पं चित्वा उत्तराणि लिखत ।

०५

१. ज्योतिषशास्त्रस्य कति प्रवार्ताकाः सन्ति ?
(A) षोडश , (B) अष्टादश, (C) पञ्चदश, (D) द्वादश
२. वणिजि अर्थात् कः राशि भवति ?
(A)तुला , (B) मकरः, (C) मीनः, (D) मेषः
३. कस्मिन् राशौ चन्द्रे गते सती जातकः तस्कारो भवति ?
(A)कन्या, (B) मीनः, (C) धनः, (D) वृश्चिकः
४. जन्मकाले कस्मिन् राशौ भौमे गते जातकः विवेकपवित्रतारहितः भवति ?
(A)मेषः, (B) धनु , (C) कन्या, (D) वृषः
५. बुधे कन्यायां स्थिते जातकाय कः प्रियो भवति ?
(A)कामः , (B) धर्मः , (C) अर्थः , (D) स्त्री

प्रश्न-०२. अधोलिखितानां प्रश्नानां विस्तारेण उत्तरं लिखत ।

१५

१. कन्याराशिगतसूर्यस्य फलं लिखत ।
अथवा
तुलाराशिगतसूर्यस्य फलं लिखत ।
२. वृषराशिगतचंद्रस्य फलं लिखत ।
अथवा
तुलाराशिगतसूचंद्रस्य फलं लिखत ।
३. मिथुनराशिगतभौमस्य फलं लिखत ।
अथवा
सिंहराशिगतसूभौमस्य फलं लिखत ।

विभागः - B

प्रश्न-०३. रिक्तस्थानं पूरयत ।

१०

१. नर्मदायाः उत्तरीतटे मुनिः कठोरं तपः आचरितवान् ।
२. बुधे स्थिते जातः उदारपुण्यवान् भवति ।
३. बाणः अर्थात् अङ्काः ।

४. केंद्रस्थानानि सन्ति ।
५. ललाटम् अर्थात् ।
६. नड्यः प्रधानाः सन्ति ।
७. त्रिकालजं ज्ञानं स्वरूपेण भवति ।
८. स्वरोदयज्ञानं देयम् ।
९. इदं स्वरोदयशास्त्रं स्थितं ।
१०. मध्य भावात् विचार्यते ।

प्रश्न-०४. A विभागः B विभागेन सह योजयत ।

१०

१.	अ	ब
	१ स्त्रीप्रीत्या	१ उरुव्याधिपीडितः
	२ हृद्रीणी	२ बहुशत्रुघ्नः
	३ दुःखप्रायः	३ भ्रमणशीलः
	४ अरिन्दमः	४ बहुदुःखभागी
	५ अटनप्रियः	५ स्त्रियां स्नेहेन
२.	अ	ब
	१ बहुप्रजः	१ बहुधनवान्
	२ बहुधनः	२ बहुज्ञानवान्
	३ बहुसुधि	३ बहुसन्ततिवान्
	४ बहुकलाभिज्ञः	४ बहुमतिवान्
	५ बहुप्रगल्भः	५ बहुकलावान्

विभागः - C

प्रश्न-०५. अधोलिखितानां प्रश्नानां लघूत्तराणि यच्छत । (केचन पञ्च)

१५

१. वराहमिहिरस्य परिचयः लिखत ?
२. चंद्रमसः उच्चराशौ किं फलं भवति ?
३. दानरतः जातकः कस्मिन् राशौ भवति ?
४. मिथुनराशिस्थज्ञः किं विदधाति ?
५. कुम्भराशिस्थमन्दः किं विदधाति ?
६. भोजने प्रधानरसः केन इति बोध्ययत ?
७. प्रश्नलग्ने पापग्रहस्यः किं फलं ?

प्रश्न-०६. अधोलिखितानां प्रश्नानां योग्यविकल्पं चित्वा उत्तराणि लिखत ।

०५

१. गुरुः कस्मिन् राशौ भूषाप्रियः मानवं करोति ?
(A) मीनः (B) तुला, (C) धनु, (D) मेषः
२. जन्मकाले वृषभे शनैश्चरे याते सती जातकः कः भवति ?
(A) धनी, (B) निर्धनः (C) कामी (D) साधकः
३. जातकस्य ललाटे कति रेखाः भवन्ती ?

(A)सप्तः , (B) द्वे , (C) त्रयः , (D) चत्वारः

४. जातकस्य मस्तके चतस्रः रेखाः भवन्ती तदा तस्य आयुः कति वर्षाणि भवन्ति ? (A)एकः , (B) शतम् ,
(C) पूर्णायुः , विंशतिः
५. च्युतिः कस्मात् भावात् ज्ञायते ?
(A)लग्नः , (B) तृतीयः , (C) द्वितीयः , (D) पंचमः

विभागः - D

प्रश्न-०७. अधोलिखितानां प्रश्नानां द्वि-त्रिवाक्यैः उत्तराणि लिखत । (केचन पञ्च)

१०

१. हास्यशीलः जातकः कथं भवति ?
२. कूटकरो जातकः कथं भवति ?
३. गुरुः जतकं बहुशास्त्रवेत्तारं कदा करोति ?
४. स्वक्षेत्रे शूक्रे सती जातकस्य किं फलम् ?
५. अलिनि शब्दस्य अर्थः कः ?
६. रोगस्थानं कः ?
७. बुध ग्रहस्य रसः कः ?

प्रश्न-०८. रिक्तस्थानं पूरयत ।

१०

१. मीने शशिजे मानवः जायते । (सदाचारी , दुराचारी)
२. सिंहस्थ शुक्रः भवति तदा जातकः भवति । (स्त्रीजनोपासकः , दानी)
३. अष्टमराशौ शनैश्चरे सती जातकः भवति । (अहंकारयुक्तः , धनी)
४. सुरराजमंत्री अस्ति । (भौमः , गुरुः)
५. शिखी ग्रहः अस्ति । (भौमः , केतुः)
६. अर्कसुतः ग्रहः अस्ति । (चंद्रः , मंदः)
७. जतकस्य हस्तमध्ये रेखा भवति यतप्रभावेण बुद्धिमानः भवति । (विद्यारेखा , पुण्यरेखा)
८. मध्यभावात् विचार्यते । (प्रवासः , स्थैर्यम्)
९. ज्ञः अर्थात् ग्रहः । (भौमः , बुधः)
१०. मीन राशेः अधिपः ग्रहः । (गुरु , सूर्यः)

विभागः - E

प्रश्न-०९. अधिलिखितेषु वाक्येषु सत्यम् असत्यं ज्ञापयत ।

१०

१. तुला राशि गते भौमे जातकः कामः इच्छुको भवति ।
२. गुरु कुम्भराशौ जातकं पिशुनं करोति ।
३. गुरु मेष राशौ जातकं यज्ञाचार्यं करोति ।
४. बुधः देवगुरुः अस्ति ।
५. भौमः अर्कसुतः अस्ति ।
६. तुलाराशिः सूर्यस्य नीचराशिः अस्ति ।
७. कोणः भौमस्य अपरं नामः अस्ति ।

८. मणिबंधे प्रायः पञ्च रेखाः भवन्ति ।
९. मणिबंधे प्रथमा रेखा मनस्य वर्तते ।
१०. भौमस्य उच्चराशिः मेषः अस्ति ।

प्रश्न- १०. अधोलिखितानां प्रश्नानां विस्तारेण उत्तरं लिखत ।(चतुर्षु प्रश्नद्वय)

१०

१. मेषराशौगतः गुरुफलम् विस्तारेण वर्णयत ।
२. मकरराशिगतशुक्रस्य फलं वर्णयत ।
३. मीनराशौगतः शुक्रस्यफलम् विस्तारेण वर्णयत ।
४. मकरराशिगतगुरोः फलं वर्णयत ।

गुजरात माध्यमिक एवं उच्चतर-माध्यमिक शिक्षणबोर्ड, गान्धीनगरम्

कक्षा- मध्यमा-२

प्रश्नपत्र -७

कुलगुण - १००

विषय कोड - ७१७ ७१७

विषय:- पौरोहित्यम्

होरा - ३:००

वर्षम् २०३-२४

विभाग - A

प्रश्न:-१ योग्यं विकल्पं चित्वा उत्तरं लिखतु । (05)

प्रश्न:-२ निम्नलिखितप्रश्नानां सविस्तारं उत्तरं लिखत । (15)

विभाग - B

प्रश्न:-३ रिक्तस्थानानि पूरयत । (10)

प्रश्न:-४४ योग्यं योजनं कुर्वन्तु । (10)

विभाग - C

प्रश्न:-५ योग्यं विकल्पं चित्वा उत्तरं लिखतु । (05)

प्रश्न:-६ मन्त्रपूर्तिं कुरुत । (केचन पञ्च) (15)

विभाग - D

प्रश्न:-७ श्लोकपूर्ति कुरुत । (केचन पञ्च) (10)

प्रश्न:-८ योग्यं विकल्पं चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत । (10)

विभाग - E

प्रश्न:-९ निम्नलिखित वाक्य सत्यं वा असत्यं लिखत । (10)

प्रश्न:-१० निम्नलिखितप्रश्नानां सविस्तारं उत्तरं लिखत । (केचन द्वौ) (10)

गुजरातराज्य माध्यमिक एवम् उच्चतर माध्यमिक शिक्षणबोर्ड

गान्धीनगरम्

मध्यया-०२, कक्षा-१२. विषयः पौरोहित्यम्,

वर्षम्:-2023-24

प्रश्नपत्रम् - सप्तमम्

॥ पाठानां गुणधारः ॥

पाठ क्रमः	पाठनाम	गुणभारः
०१	शिख्यादिवास्तुपण्डलम् -१	०४
०२	शिख्यादिवास्तुमण्डलम् - २	०४
०३	शिखादिवास्तुमण्डलम् -३	०४
०४	मण्डपप्रवेशः	०४
०५	जलाधिवासः, कुटिरहोमश्च	०४
०६	जलपात्रा / शोभायात्रा	०४
०७	स्नपनविधिः - १	०४
०८	स्नपनविधिः २	०४
०९	अधिवासः / तत्त्वन्यासः	०४
१०	मूर्तिमूर्तिपतिलोकपालावाहनम्	०४
११	होमप्रकरणम्	०६
१२	प्रासादस्नपनम् / प्रासादतत्त्वन्यासा	०४
१३	प्रासादपिण्डिकाधिवासः	०५
१४	देवप्रबोधनम् / प्राणप्रतिष्ठा	०७

१५	समावर्तनसंस्कारः	०५
१६	विवाहसंस्कारः १	०७
१७	विवाहसंस्कारः- २	०५
१८	विवाहसंस्कारः ३	०५
१९	अरणीमन्थनप्रयोगः	०६
२०	कालसर्पप्रयोगः	०५
२१	अर्कविवाहप्रयोगः	०५
	आहत्य	१००

आदर्श प्रश्नपत्रम् वर्षम्:-2023-24

गुजरात माध्यमिक एवं उच्चतर-माध्यमिक शिक्षणबोर्ड, गान्धीनगरम्

कक्षा- मध्यमा-२

प्रश्नपत्र -७

कुलगुण - १००

विषय कोड-५१७

विषय:- पौरोहित्यम्

होरा - ३:००

विभाग - A

प्रश्न:-१ योग्यं विकल्पं चित्वा उत्तरं लिखतु ।

(05)

१. भा इति शब्दस्य पर्यायवाची अस्ति ।

(A) विकासः (B) प्रकाशः (C) आकाशः (D) ईडितः

२. पर्जन्य इति शब्दस्य कोऽर्थः भवति ?

(A) मेघः (B) प्रकाशः (C) वरुणः (D) माघः

३. रिरीषः इति शब्दस्य पर्यायवाची शब्दः कः ? ।

(A) हिन्सीथाः (B) शिरीषः (C) आकाशः (D) जीववात्

४. भि इति शब्दस्य अर्थः भवति ।

(A) इन्द्रः (B) वरुणः (C) गात्रम् (D) माघः

५. वेतु इति शब्दस्य अर्थः भवति ।

(A) मेधः (B) वहतु (C) वदतु (D) पिबतु

प्रश्न:-२ निम्नलिखितप्रश्नानां सविस्तारं उत्तरं लिखत ।

(15)

१. भग्न्युत्तारणम्

अथवा

१. जलाधिवासः

२. वरबन्धनम्

अथवा

२. अर्कप्रथाना

३. कलशस्थापनम् अथवा ३. नवाहुतायः

विभाग - B

प्रश्न:-३ रिक्तस्थानानि पूरयत । (10)

१. सर्वतः इत्यस्य कृते पाठे शब्दः प्रयुक्तः ।
२. तस्थुषः इति शब्द विभक्तिः भवति ।
३. प्रजावन्तः ।
४. ब्रह्मणा देवी ।
५. वर्धिनीकलशम् धारयति ।
६. उत्तरस्यां दिशि दिक्पालः विराजते ।
७. यजमानः मुखः उपविशेत् ।
८. निद्राकालशे आवाहयेत् ।
९. अस्माकं संस्कृतिः परायणा वर्तते ।
१०. मूर्तिषु संस्काराः भवति ।

प्रश्न:-४४ योग्यं योजनं कुर्वन्तु । (10)

A	B
१. अपक्षसी	१. वामस्तने
२. पृथ्वीधरः	२. दक्षिणे
३. पिलिपिच्छः	३. निऋतिपश्चिममध्ये
४. यमः	४. वायव्ये

५ अनन्तः

५. उत्तरे

२ . A

B

१. ईशानस्तम्भे
२. बहयवायव्ये
३. पश्चिमवायव्ये
४. पूर्वाग्नेये
५. बहययाग्नेये

१. धनदः
२. यमः
३. नागराजः
- ४ . सूर्यः
- ५ . अष्टवासवः

विभाग - C

प्रश्न:-५ योग्यं विकल्पं चित्वा उत्तरं लिखतु ।

(05)

१ गृहस्थाश्रमः ।

- (A) धन्यः (B) प्रकाशः (C) दिव्यः (D) भव्यः

२ देवस्य सग्निकाः ।

- (A) देव (B) स्थिर (C) दिव्यः (D) जय

३ वेदिपरितः कति कलशाः भवन्ति ।

- (A) एक (B) अष्ट (C) पञ्च (D) षट्

४ चर्चा अर्थात् भवति ।

- (A) मुजस्राम् (B) प्रकाशः (C) मूर्तिः (D) शुद्धिः

५. प्रेरय इति शब्दस्य पर्यायवाची अस्ति ।

- (A) धन्यः (B) शोधय (C) चोदय (D) प्रकाशय

प्रश्न:-६ मन्त्रपूर्ति कुरुत । (केचन पञ्च) (15)

१. स नः पावक.....
२. निकामे निकामे नः
३. आकृष्णेन रजसा
४. शन्नो देवीरभिष्टय
५. उदुत्यं जातवेदसे
६. समास्त्वाग्न.....
७. स्योना पृथिवीनो

विभाग - D

प्रश्न:-७ श्लोकपूर्ति कुरुत । (केचन पञ्च) (10)

१. विशन्तु भूतले.....
२. अग्निभ्योप्यथ
३. महमणा निर्मिते देवि
४. नः स्य
५. गिरिशदायादे
६. नेत्राणां त्रितयं
७. धर्मराज महाकाय

प्रश्न:-८ योग्यं विकल्पं चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत ।

(10)

१. ज्योतिषम्..... स्मृतं ।
(A) नयनम् (B) मुखम्
२. अरणिमन्थनेन भवति ।
(A) अग्न्युत्पादनम् (B) वरुणस्थापनम्
३. अस्माकं समाजे संसकाराः भवति ।
(A) १६ (B) १४
४. अन्तः पटवस्त्रं मध्ये भवति ।
(A) वरकन्ययोः (B) अग्निवरयोः
५. मन्दिरे सान्निध्यं अनुभवामः।
(A) प्रभोः (B) पितुः
६. गणेशस्य स्तुतवामन्त्रेण स्मरणम् ।
(A) गणेशस्य (B) शिवस्य
७. मृत्तिकायाः मन्त्रः वर्तते ।
(A) महिध्योः (B) अग्निर्मूर्धा
८. जलमातृका वर्तते ।
(A) ७ (B) ८
९. कौतुकसूत्रं भवति ।
(A) हरिद्रायुक्तं (B) रक्तं
१०. आचार्यः देवरक्षार्थम् करोतु ।

(A) कौतुकसुत्रबन्धनं (B) सुत्रबन्धनं

विभाग - E

प्रश्न:-९ निम्नलिखित वाक्य सत्यं वा असत्यं लिखत ।

(10)

१. वास्तुपूजनम् द्विधा भवति ।
२. वस् धातो अचप्रत्यये वास्तुशब्दः नोष्पध्यते ।
३. मध्यवेध्याः ईशानस्तम्भे ब्रह्माणे नमः ।
४. कौतुकसुत्रबन्धनं यजमानस्य भवति ।
५. वेदिपरितः सप्त कलशाः भवति ।
६. निन्द्रा कलशे निन्द्रां आवाहयेत् ।
७. भगवतः एक मूर्तयः सन्ति ।
८. मन्दिरस्य महत्वं नास्ति ।
९. कुर्म द्वार वामतः निधाय ।
१०. विवाहे वरस्य आवस्यकताम् नास्ति ।

प्रश्न:-१० निम्नलिखितप्रश्नानां सविस्तारं उत्तरं लिखत । (केचन द्वौ)

(10)

१. वजीवने विवाह संस्कारः ।
२. नवनागानाम् नामानि लिखत ।
३. कुटीरहोमः।
४. षोडशस्य महत्वं प्रतिपादयत ।

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ,
ગાંધીનગર

ધો.- મધ્યમા-02

પ્રશ્નપત્ર-07

કુલગુણ-50

વિષય કોડ-719

વિષય-કમ્પ્યુટર

સમય: 02 કલાક

વર્ષ-2023-24

વિભાગ	પ્રશ્નપત્ર પ્રારૂપ	ગુણ
A	પ્રશ્ન-01 બહુ વિકલ્પીય પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો. <ul style="list-style-type: none"> 10 બહુ વિકલ્પીય પ્રશ્નો પૂછવાના રહેશે. જવાબ માટે ABCD ચાર વિકલ્પો આપવા. પ્રત્યેક સાચા ઉત્તરનો એક ગુણ રહેશે. 	10
B	પ્રશ્ન-02 નીચે આપેલ પ્રશ્નોના વિસ્તૃતમાં ઉત્તર આપો. (કોઈપણ બે) <ul style="list-style-type: none"> 0૪ પ્રશ્નો પૂછવાના રહેશે જેમાંથી 0૨ પ્રશ્નોનાના ઉત્તર આપવાના રહેશે. 	10
C	પ્રશ્ન-03 ખાલી જગ્યા પૂરો. <ul style="list-style-type: none"> 10 ખાલી જગ્યા પૂછવાની રહેશે. પ્રત્યેક ખાલી જગ્યામાં ઉત્તરના બે વિકલ્પો કૌંસમાં આપવાના રહેશે. પ્રત્યેક સાચા ઉત્તરના મહત્તમ એક ગુણ રહેશે. 	10
D	પ્રશ્ન-04. માંગ્યા મુજબ જવાબ આપો. (અ) જોડકાં જોડો. ('અ' વિભાગને 'બ' વિભાગ સાથે જોડો) <ul style="list-style-type: none"> બંને વિભાગમાં સરખાં વિકલ્પો આપવાના રહેશે. પ્રત્યેક સાચા ઉત્તરના એક ગુણ રહેશે. પ્રશ્ન-04 (બ) નીચે આપેલ વાક્યો ખરા (✓) છે કે ખોટા (2) તે જણાવો. <ul style="list-style-type: none"> પાંચ ખરા-ખોટા પૂછવાના રહેશે. પ્રત્યેક સાચા ઉત્તરના એક ગુણ રહેશે. 	05 05
E	પ્રશ્ન-05 બે-ત્રણ વાક્યોમાં પ્રશ્નોના જવાબ આપો. (કોઈપણ પાંચ) <ul style="list-style-type: none"> 07 પ્રશ્નો પૂછવાના રહેશે તેમાંથી કોઈપણ 05 ના સાચા ઉત્તર આપવાના રહેશે. પ્રત્યેક સાચા ઉત્તરના મહત્તમ 0૨ ગુણ રહેશે. 	10

બોર્ડની વાર્ષિક પરિક્ષાના ગુણ:- 50

પ્રાયોગિક પરિક્ષાના ગુણ:- 50

કુલગુણ:- 100

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ,
ગાંધીનગર

ધો.- મધ્યમા-02

પ્રશ્નપત્ર-07

કુલગુણ-50

વિષય કોડ-719

વિષય-કમ્પ્યુટર

સમય: 02 કલાક

વર્ષ-2023-24

પ્રકરણ મુજબ ગુણભાર દર્શાવતું પત્રક

ક્રમ	પાઠ ક્રમ	પાઠનું નામ	ગુણ
1	1	કમ્પોઝરનો ઉપયોગ કરી HTML ફોર્મની રચના	05
2	2	કેસ્કેડિંગ સ્ટાઈલશીટ અને જાવાસ્ક્રિપ્ટ	05
3	4	ઈ-કોમર્સનો પરિચય	05
4	5	એમ-કોમર્સનો પરિચય	05
5	6	ઓબ્જેક્ટ આધારિત ખ્યાલો	05
6	7	જાવાની મૂળભૂત બાબતો	05
7	8	જાવામાં ક્લાસ અને ઓબ્જેક્ટ	05
8	10	જાવામાં અપવારૂપ પરિસ્થિતિનું વ્યવસ્થાપન	05
9	11	ફાઈલ વ્યવસ્થાપન	05
10	13	અન્ય ઉપયોગી નિ:શુકલ ટૂલ્સ અને સેવાઓ	05
		કુલગુણ	50

આદર્શ પ્રશ્નપત્ર વર્ષ-2023-24

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

ધો.- મધ્યમા-02

પ્રશ્નપત્ર-07

કુલગુણ- 50

50

વિષય કોડ-719

વિષય-કમ્પ્યુટર

સમય: 02 કલાક

વિભાગ-A

પ્રશ્ન:-1 બહુવિકલ્પીય પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

(10)

- 1). નીચેનામાંથી કઈ પદ્ધતિ HTTP વ્યવહાર દ્વારા વિગતોને બ્લોક સ્વરૂપે મોકલવાની સુવિધા પૂરી પાડે છે ?
(A) GET (B) SET (C) PUT (D) POST
- 2). ઉપયોગ કરતા અને વેબપેજ વચ્ચેના સંવાદન થી શું બને છે ?
(A) વિષય (B) પ્રતિભાવ (C) ઘટના (D) કિંમત
- 3). ઓનલાઇન બિલ્ડીંગમાં સંસ્થાઓ બિલ શેના દ્વારા મોકલે છે ?
(A) ઈ-મેઈલ (B) પોસ્ટ (C) કુરિયર (D) રૂબરૂ
- 4). નીચેનામાંથી ચુકવણીના કયા કાર્ડની સપાટી પર માઈક્રોચિપ જડેલી હોય છે ?
(A) ડેબિટ કાર્ડ (B) સ્માર્ટ કાર્ડ (C) ક્રેડિટ કાર્ડ (D) ચાર્જ કાર્ડ
- 5). નીચેનામાંથી કયું દ્રશ્યતાનું ચિહ્ન નથી ?
(A) ~ (B) * (C) # (D) -
- 6). જાવામાં char ડેટા પ્રકાર માટે કયો કેરેક્ટરસેટ વપરાય છે ?
(A) Unicode (B) ASCII (C) EBCDIC (D) ઉપરના તમામ
- 7). જ્યારે સુપરક્લાસમાં મેથડનું નામ અને સિગ્નેચર સમાન હોય ત્યારે તેને શું કહેવામાં આવે છે ?
(A) ઓવરલોડેડ મેથડ્સ (B) ઓવરરીડન મેથડ
(C) ઇનહેરિટેડ મેથડ (D) ઉપરના બધા વિકલ્પ
- 8). નીચેના પૈકી કઈ પદ્ધતિ અપવાદને થ્રો કરી શકે છે ?
(A) throws ઉપવિધાન સાથેની પદ્ધતિ (B) catch વિભાગ સાથેની પદ્ધતિ
(C) try વિભાગ સાથેની પદ્ધતિ (D) finally વિભાગ સાથેની પદ્ધતિ
- 9). નીચેનામાંથી કઈ ક્રિયાઓ પાર પાડવા માટે સ્કેનરક્લાસનો ઉપયોગ કરી શકાય.
(A) કીબોર્ડ પર ની ઈનપુટ સ્વીકારવા (B) ફાઇલમાંથી વાંચવા
(C) ડેલીમીટર વડે જુદા પાડતી શબ્દ મારા વર્ણવવા (D) ઉપરના તમામ
- 10). નીચેનામાંથી રેશનલ પ્લાનના જુદા-જુદા સ્વરૂપ કયા છે ?
(A) સિંગલ, મલ્ટી, વ્યુઅર (B) સિંગ્યુલર, મલ્ટીપલ (C) વ્યુ, પ્રિવ્યું (D) સર્વર, ક્લાયન્ટ

વિભાગ-B

પ્રશ્ન:-2 નીચે આપેલા પ્રશ્નોના વિસ્તૃતમાં ઉત્તર આપો. (કોઈપણ બે)

(10)

1. CSSના ફાયદાઓ જણાવો.
2. ઈ-કોમર્સ ની મર્યાદાઓ જણાવો.
3. ક્લાસ અને ઓબ્જેક્ટ નો તફાવત જણાવો.
4. અપવાદ એટલે શું? જવામાં મળતા કેટલાક અપવાદ ના ઉદાહરણ આપો.

વિભાગ-C

પ્રશ્ન:-3 નીચે આપેલ ખાલી જગ્યા પૂરો.

(10)

- 1) ઘટક નો ઉપયોગ ફોર્મમાં ડ્રોપ ડાઉન યાદી અથવા મેનુ ની રચના કરવા માટે જરૂરી છે. (Select, form)
- 2) ટેગનો ઉપયોગ HTML પાનામાં જાવા સ્ક્રિપ્ટ નો કોડ ઉમેરવા કરવામાં આવે છે? (<script>.....</script>, <script>.....<script>)
- 3) ઈ કોમર્સ દ્વારા નો ફાયદો થતો નથી? (ઓછીકિંમત, સુરક્ષા)
- 4) SSL પ્રોટોકોલ ની રચના એ કરી? (Netscape, Google)
- 5) પોલિમોર્ફિઝમ વડે પ્રાપ્ત થતો નથી? (મેથડ ઓવરલોડિંગ, ડેટા-હાઈડિંગ)
- 6) બુલિયન ડેટાપ્રકારની પૂર્વ નિર્ધારિત કિંમત હોય છે? (Null, False)
- 7)..... મેથડ ઓબ્જેક્ટ બનાવતા સમયે આપોઆપ ઇન્વોક થઈ જાય છે ? (કન્સ્ટ્રક્ટર, ક્લાસમેથડ)
- 8) અપવાદ સર્જાય ત્યારે વિભાગ વ્યવસ્થાપન કરે છે કે યોગ્ય ક્રિયા હાથ ધરે છે? (Try, Catch)
- 9) કમ્પ્યુટર સિસ્ટમના સંગ્રહ સાધનોના વિભાગ છે? (ત્રણ, બે)
- 10) એ એક આંકડાકીય ગણતરી માટેનું નિ:શુલ્ક સોફ્ટવેર છે? (એમ, આર)

વિભાગ-D

પ્રશ્ન-4 માંગ્યા મુજબ જવાબ આપો.

(05)

(અ) જોડકા જોડો. ('અ' વિભાગને 'બ' વિભાગ સાથે જોડો)

'અ' વિભાગ

'બ' વિભાગ

(1) GUI	(1) Global Positioning System
(2) CSS	(2) Unified Modelling Language
(3) GPS	(3) Integrated Development Environment
(4) UML	(4) Cascading Style Sheet
(5) IDE	(5) Graphical User Interface

પ્રશ્ન-4 (બ) નીચે આપેલ વાક્યો ખરા (✓) છે કે ખોટા (2) તે જણાવો.

(05)

- 1) HTML ફોર્મનીરચના કરવા માટે form ઘટકનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે.
- 2) CSS rulesના મુખ્ય ચાર વિભાગ છે.
- 3) જાવાએ ઓબ્જેક્ટ આધારિત ભાષા છે.
- 4) જાવામાં તમામ પ્રકારની ક્ષતિવાળી પરિસ્થિતિને કંપાઈલર તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.
- 5) R કમાન્ડ વ() આરમાંથી બહાર નીકળવા માટે ઉપયોગી છે.

વિભાગ-E

પ્રશ્ન-૫ નીચે આપેલા પ્રશ્નોના બે-ત્રણ વાક્યમાં જવાબ આપો. (કોઈપણ પાંચ)

(10)

- 1). ફોર્મની કેટલી લાક્ષણિકતાઓ છે? કઈ કઈ ?
- 2). IF વિધાન વિશે બે ત્રણ વાક્યમાં સમજાવો.
- 3). ઓનલાઇન હરાજી માટેની પ્રચલિત વેબસાઈટ જણાવો.
- 4). SSL નો ઉદ્દેશ શું છે?
- 5). અપવાદ ના કેટલા પ્રકાર છે? કયા કયા ?
- 6). ફાઈલ અને ડિરેક્ટરી પર કરી શકાતી વિવિધ ક્રિયાઓ બે વાક્યમાં જણાવો.
- 7). VLC મીડિયાપ્લેયરના ત્રણ લક્ષણો જણાવો.